

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA
O BANKOVNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
31. 3. 2017.**

Sarajevo, svibanj 2017.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankovnom sustavu Federacije BiH (stanje 31. 3. 2017.) na temelju izvješća banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site financijske analize).

SADRŽAJ

I	UVOD	3
II	POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH	4
1.	STRUKTURA BANKOVNOG SUSTAVA	4
1.1.	Status, broj i poslovna mreža.....	4
1.2.	Struktura vlasništva.....	5
1.3.	Kadrovska struktura.....	7
2.	FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	8
2.1.	Bilanca stanja.....	9
2.1.1.	Obveze.....	14
2.1.2.	Kapital – snaga i adekvatnost.....	18
2.1.3.	Aktiva i kvaliteta aktive.....	22
2.2.	Profitabilnost.....	32
2.3.	Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope.....	36
2.4.	Likvidnost.....	40
2.5.	Devizni rizik.....	47
III	ZAKLJUČCI I PREPORUKE	49
IV	PRILOZI	52

Poslovanje bankarskog sektora se već duže razdoblje odvija u nepovoljnom okruženju i u uvjetima stagnacije gospodarskog rasta i razvoja u zemljama EU zone. Nedovoljan ekonomski rast, teško stanje u realnom sektoru i brojni unutarnji problemi uzrokovani političkim stanjem u zemlji, ograničeni pristup novim stabilnim izvorima financiranja, negativno su se odrazili na stanje i perspektive bankarskog sektora. Prvi kvartal 2017. godine karakterizira neznatan rast bilančne sume i depozita, nastavak pozitivnih trendova koji se ogledaju u rastu kredita, štednje stanovništva i kapitala. Na razini sustava zabilježen je pozitivan financijski rezultat, te se na temelju svega može zaključiti da je bankarski sektor i dalje ostao stabilan, adekvatno kapitaliziran, a likvidnost je i dalje zadovoljavajuća.

Na dan 31. 3. 2017. u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 15 banaka, kao i na kraju 2016. godine. Broj zaposlenih u bankama FBiH iznosio je 6.647, što je neznatno povećanje od 0,5% ili 32 zaposlenika u odnosu na kraj 2016. godine

Bilančna suma bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosila je 18,5 milijarde KM, što je neznatno povećanje od 0,7% ili 122 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rast bilančne sume na strani izvora (pasive) rezultat je neznatnog rasta depozita i ukupnog kapitala, dok je struktura aktive imala promjene vezane za ključne imovinske stavke, povećanje udjela kredita sa 66,8% na 67,9% i smanjenje udjela novčanih sredstava sa 28,3% na 26,6%.

Kreditni, kao najveća stavka aktive banaka, u prvom kvartalu 2017. godine zabilježili su rast od 2,3% ili 288 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznose 12,6 milijardi KM. I u prvom kvartalu 2017. godine nastavljeni su pozitivni trendovi iz 2016. godine, koji se ogledaju u segmentu sektorskog kreditiranja, odnosno većeg rasta kredita odobrenih privatnim poduzećima nego stanovništvu. Krediti dani privatnim poduzećima ostvarili su stopu rasta od 3,2% ili 182 milijuna KM, tako da su sa 31. 3. 2017. krediti dani ovom sektoru dostigli iznos od 5,9 milijardi KM i udjel od 47,3%. Krediti dani stanovništvu u istom razdoblju zabilježili su stopu rasta od 1,1% ili 67 milijuna KM, dok je njihov udjel blago smanjen sa 48,7% na 48,1% i sa 31. 3. 2017. iznosili su šest milijardi KM.

Pokazatelji kvalitete kredita su i u prvom kvartalu 2017. godini, kao i u prethodne dvije godine, poboljšani, što se posebno odrazilo na sektor pravnih osoba. Nešto veći rast kreditnog portfelja, znatno niži priljev novih nekvalitetnih kredita, kao i trajni otpisi, imali su pozitivan efekt na koeficijent udjela nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, koji je sa 11,7%, koliko je iznosio na kraju 2016. godine, smanjen na 11,4% sa 31. 3. 2017. Udjel nekvalitetnih kredita odobrenih pravnim osobama u odnosu na ukupne kredite pravnim osobama iznosi 14,5%, a udjel nekvalitetnih kredita stanovništva u odnosu na ukupne kredite plasirane stanovništvu iznosi 8%. Navedeno je rezultat stanja u realnom sektoru i djelovanja ekonomske krize na gospodarstvo i ukupnu ekonomiju BiH, zbog čega kreditni portfelj pravnih osoba ima znatno lošiju kvalitetu od sektora stanovništva.

Novčana sredstva iznose 4,9 milijardi KM ili 26,6% bilančne sume banaka u FBiH i u prvom kvartalu 2017. godine zabilježila su pad od 5,5% ili 287 milijuna KM.

Ulaganja u vrijednosne papire su stavka aktive koja je u prvom kvartalu 2017. godini zabilježila značajan rast od 6% ili 74 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznose 1,3 milijarde KM, s udjelom od 7% u aktivi bankarskog sektora u FBiH.

U strukturi izvora financiranja banaka s udjelom od 77 % ili u iznosu od 14,2 milijarde KM, depoziti su najznačajniji izvor financiranja. U prvom kvartalu 2017. godine zabilježen je neznatan rast depozita od 0,5% ili 71 milijun KM. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i financijskog potencijala banaka, zadržali su pozitivan trend rasta i sa 31. 3. 2017. dostigli su iznos od osam milijardi KM, što je za 1,3% ili 101 milijun KM više nego na kraju 2016. godine.

Kreditne obaveze banaka sa 31. 3. 2017. iznosile su 852 milijuna KM ili 4,6% od ukupnih izvora financiranja i na približno su istoj razini kao i na kraju 2016. godine. U posljednjih osam godina, zbog

utjecaja financijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inozemstvu, a plaćanjem dospjelih obveza ovi izvori su značajno smanjeni.

U prvom kvartalu 2017. godine ukupni kapital povećan je za 2% ili 63 milijuna KM, po osnovi dobiti tekućeg razdoblja i sa 31. 3. 2017. iznosi 2,8 milijardi KM (dionički 1,2 milijarde KM).

Regulatorni kapital na dan 31. 3. 2017. iznosi 2,4 milijarde KM i povećan je za 2% ili 37 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine, bez značajnijih promjena u njegovoj strukturi.

Stopa adekvatnosti kapitala bankovnog sustava, kao jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala banaka, sa 31. 3. 2017. iznosi 15,5%, što je za 0,2% postotna boda manje u odnosu na kraj 2016. godine, te je i dalje znatno viša od zakonskog minimuma (12%), što predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sustava i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti. Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 31. 3. 2017. iznosi 9,7% (propisani minimum 6%).

Prema podacima iz računa dobiti i gubitka, na razini bankovnog sustava u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2017. godine ostvaren je pozitivan financijski rezultat-dobit u iznosu od 78,8 milijuna KM. Pozitivan financijski rezultat ostvaren je kod 14 banaka u ukupnom iznosu od 80 milijuna KM, dok je jedna banka iskazala gubitak u iznosu od 1,2 milijuna KM.

II. POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA BANKOVNOG SUSTAVA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 3. 2017. u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 15 banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2016. Posebnim zakonom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH Sarajevo, koja je pravni sljednik Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo, od 1. 7. 2008.

U prvom kvartalu 2017. godine nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacijskih dijelova banaka, što je posljedica financijske krize i smanjenog opsega poslovnih aktivnosti banaka, kao i već završenog pozicioniranja na tržištu.

Banke su vršile reorganizaciju svoje mreže organizacijskih dijelova tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacijskog oblika, organizacijske pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacijskih dijelova, ali i ukidanje nekih organizacijskih dijelova, a sve u cilju racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Ovakvih promjena kod banaka iz Federacije BiH bilo je ukupno 10 (osam na teritoriju Federacije BiH, a dvije u Republici Srpskoj): osnovana su dva nova organizacijska dijela, jedan organizacijski dio je ukinut, a kod sedam su bile promjene. Također, bila je i jedna promjena kod jednog organizacijskog dijela banke iz Republike Srpske u Federaciji BiH.

S navedenim promjenama, banke iz Federacije BiH su sa 31. 3. 2017. imale ukupno 552 organizacijska dijela, što je za 0,2% više nego sa 31. 12. 2016.

Broj organizacijskih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH (22) je isti kao i 31. 12. 2016.

Sa 31. 3. 2017. sedam banaka iz Federacije BiH imale su 52 organizacijska dijela u Republici Srpskoj, a devet banaka je imalo 11 organizacijskih dijelova u Brčko Distriktu. Tri banke iz Republike Srpske imale su 22 organizacijska dijela u Federaciji BiH.

Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutarnjem platnom prometu 31. 3. 2017. imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je svih 15 banaka.

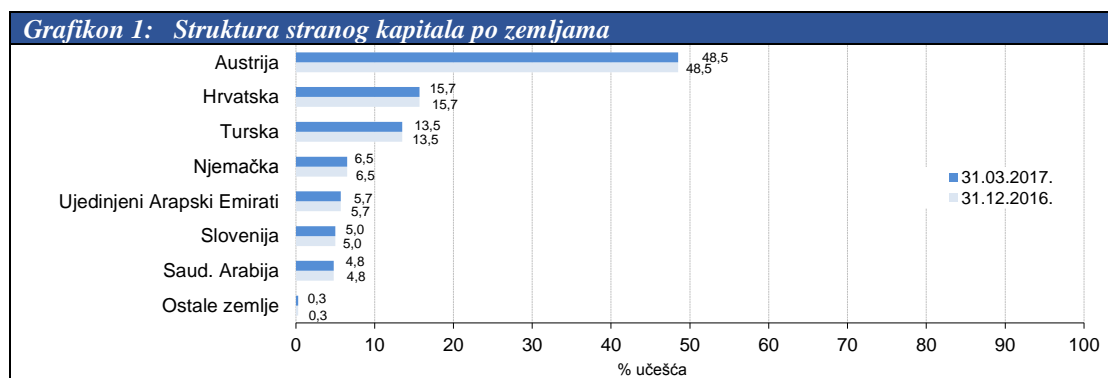
1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 31. 3. 2017., ocijenjena na temelju raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

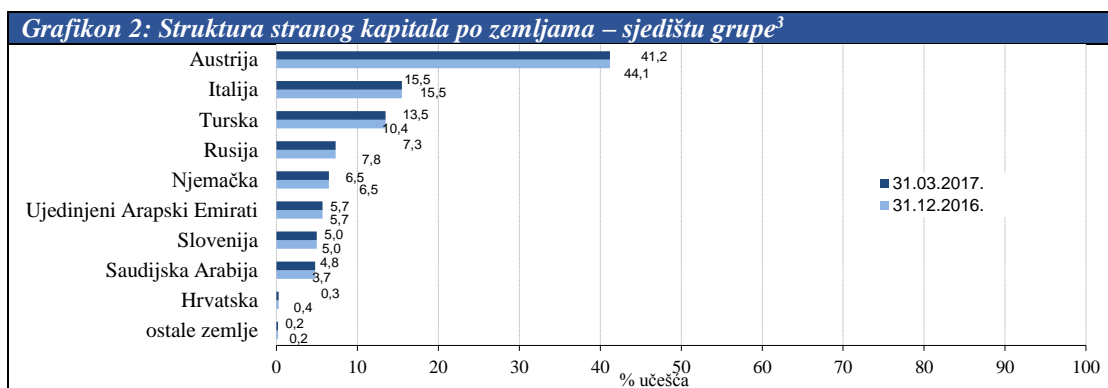
- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 14 banaka,
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu² 1 banka.

Od 14 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je 10 banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, po kriteriju zemlje porijekla dioničara, sa 31. 3. 2017. nije bilo promjena u odnosu na kraj 2016. godine: najveći udjel stranog kapitala od 48,5% i dalje imaju dioničari iz Austrije, slijedi udjel dioničara iz Hrvatske od 15,7%, te Turske od 13,5%. Ostale zemlje imale su pojedinačan udjel manji od 7%.

Međutim, ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno grupe u čijem su većinskom vlasništvu (izravno ili neizravno preko članica iz grupe) banke u Federaciji BiH. Prema ovom kriteriju također nije bilo promjena: udjel bankarskih grupa i banaka iz Austrije iznosi 41,2%, slijede talijanske banke s udjelom od 15,5%, udjel kapitala iz Turske iznosi 13,5%, te Rusije 7,3%. Ostale zemlje su imale pojedinačan udjel manji od 7%.

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala.

¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

³ Pored zemalja sjedišta matice-grupacije čije su članice banke iz FBiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz FBiH.

- u 000 KM-

Tablica 4: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu									
BANKE	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS		
	1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)	7	8	9
Državne banke	52.319	2%	52.499	2%	62.566	2%	100	119	
Privatne banke	2.517.669	98%	2.655.621	98%	2.708.671	98%	105	102	
U K U P N O	2.569.988	100%	2.708.120	100%	2.771.237	100%	105	102	

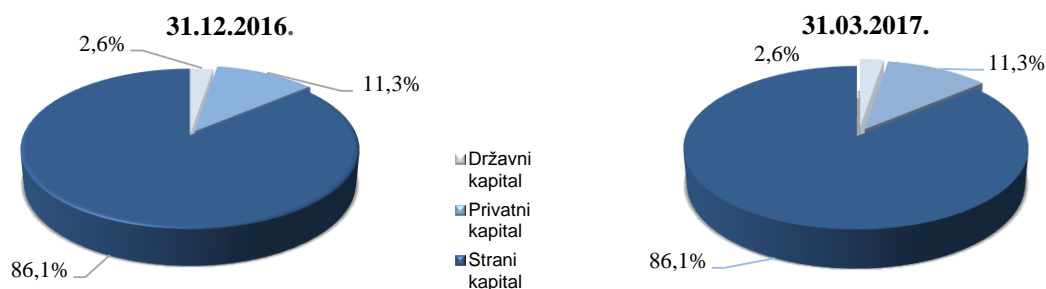
U prvom kvartalu 2017. godine ukupan kapital ostvario je rast od 2% ili 63 milijuna KM, kao rezultat pozitivnog utjecaja tekućeg financijskog rezultata-dobiti od 79 milijuna KM i negativnog, odnosno smanjenja po osnovi prijenosa na obveze za dividendu (jedna banka) u iznosu od 16 milijuna KM. Ukupan kapital sa 31. 3. 2017. iznosio je 2,8 milijardi KM.

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

- u 000 KM-

Tablica 5: Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala									
DIONIČKI KAPITAL	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS		
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Državni kapital	31.647	2,7	31.647	2,6	31.647	2,6	100	100	
Privatni kapital (rezidenti)	156.574	13,4	137.557	11,3	137.567	11,3	88	100	
Strani kapital (nerezidenti)	979.271	83,9	1.046.673	86,1	1.046.663	86,1	107	100	
U K U P N O	1.167.492	100,0	1.215.877	100,0	1.215.877	100,0	104	100	

Grafikon 3: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Dionički kapital banaka u FBiH sa 31. 3. 2017. je isti kao i 31. 12. 2016. i iznosi 1,2 milijarde KM.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 31. 3. 2017. iznosi 2,6% i isti je kao i sa 31. 12. 2016.

Udjel privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 11,3% je isto kao i 31. 12. 2016., promatrano i u relativnim i u apsolutnim pokazateljima.

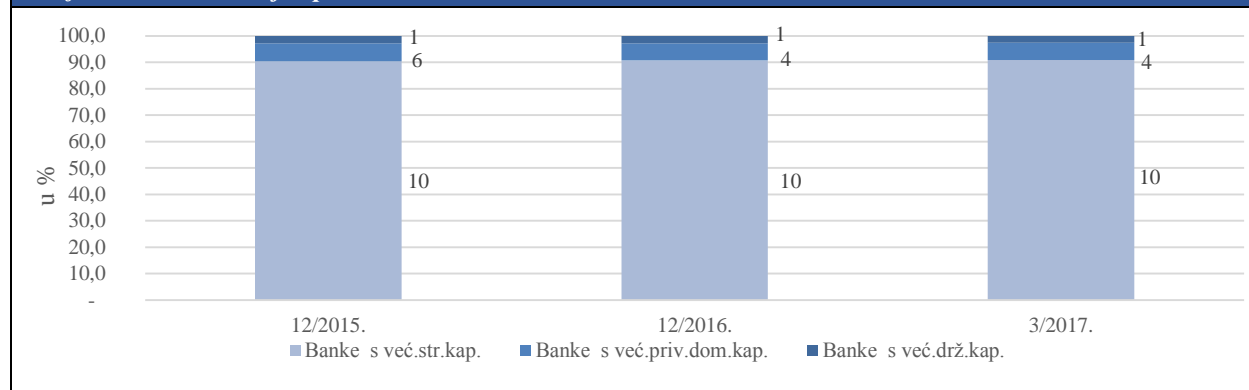
Udjel privatnog kapitala (nerezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 86,1% je isto kao i 31. 12. 2016., promatrano i u relativnim i u apsolutnim pokazateljima.

Tržišni udjel banaka prema kriteriju vlasništva već duže razdoblje je skoro nepromijenjen, odnosno s neznatnim promjenama. Sa 31. 3. 2017. udjel banaka u većinskom stranom vlasništvu iznosio je visokih 90,9%, banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom 6,5%, a jedne banke s većinskim državnim kapitalom 2,6%.

- u % -

Tablica 6: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

BANKE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.3.2017.		
	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit.	Udjel u ukup. aktivi	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit.	Udjel u ukup. aktivi	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit.	Udjel u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,0	2,8	1	1,9	2,8	1	2,3	2,6
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	6	7,0	6,8	4	6,6	6,4	4	6,4	6,5
Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,0	90,4	10	91,5	90,8	10	91,3	90,9
U K U P N O	17	100,0	100,0	15	100,0	100,0	15	100,0	100,0

Grafikon 4: Tržišni udjeli prema vlasništvu

1.3. Kadrovi

U bankama u FBiH na dan 31. 3. 2017. broj zaposlenih iznosio je 6.647, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 3%, a u privatnim 97%.

Tablica 7: Zaposleni u bankama FBiH

BANKE	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državne banke	181	3%	192	3%	190	3%	106	99
Privatne banke	6.502	97%	6.423	97%	6.457	97%	99	101
U K U P N O	6.683	100%	6.615	100%	6.647	100%	99	100
Broj banaka	17		15		15			

Tabela 8: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH

STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	3.757	56,2%	3.821	57,8%	3.881	58,4%	99	102
Viša stručna sprema	551	8,3%	555	8,4%	544	8,2%	94	98
Srednja stručna sprema	2.360	35,3%	2.226	33,6%	2.209	33,2%	92	99
Ostali	15	0,2%	13	0,2%	13	0,2%	55	100
U K U P N O	6.683	100,0%	6.615	100,0%	6.647	100,0%	96	100

U prvom kvartalu 2017. godine broj zaposlenih je povećan za neznatnih 0,5% ili 32 u odnosu na kraj 2016. godine.

Manje promjene u kvalifikacijskoj strukturi (daljnji rast udjela zaposlenih s visokom spremom na 58,4%) su najviše rezultat povećanja zaposlenih s visokom stručnom spremom za 2% ili 60, te smanjenja broja zaposlenih s višom i srednjom stručnom spremom za 1% ili 28.

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankovnog sustava je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sustava.

Tablica 9: Aktiva po zaposlenom									
BANKE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.3.2017.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	181	476.866	2.635	192	520.387	2.710	190	487.823	2.567
Privatne	6.502	16.684.859	2.566	6.423	17.861.647	2.781	6.457	18.016.681	2.790
UKUPNO	6.683	17.161.725	2.568	6.615	18.382.034	2.779	6.647	18.504.504	2.784

Na kraju prvog kvartala 2017. godine na razini bankovnog sustava na svakog zaposlenog je dolazilo 2,8 milijuna KM aktive.

Tablica 10: Aktiva po zaposlenom po grupama						
Aktiva (000 KM)	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.	
	Broj banaka		Broj banaka		Broj banaka	
do 1.000	0		0		0	
1.000 do 2.000	7		5		5	
2.000 do 3.000	8		7		6	
Preko 3.000	2		3		4	
UKUPNO	17		15		15	

Analički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 1,2 milijuna KM do 3,8 milijuna KM aktive po zaposlenom. Pet banaka ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod tri najveće banke u sustavu prelazi iznos od tri milijuna KM.

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvješća obavlja se korištenjem izvješća propisanih od strane FBA i izvješća drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

- 1) Informacije o bilanci stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, s dodatnim prilogima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i izvanbilančnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
- 2) Informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, kamatnim stopama na kredite i depozite, a na temelju izvješća propisanih od strane FBA,
- 3) Informacije o rezultatima poslovanja banaka (račun dobiti i gubitka po shemi FBA) i izvješća o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvješća, bazu podataka čine i informacije dobivene na temelju dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka, zatim izvješća o reviziji financijskih izvještaja banaka urađeni od strane vanjskog neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankovnog sustava u cjelini.

Sukladno odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja banaka, banke s većinskim državnim kapitalom obvezne su izvješćivati FBA na bazi „pune“ bilance stanja raščlanjenog na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankovnog sustava temeljiti na pokazateljima iz aktivne podbilance banaka s većinskim državnim kapitalom⁴.

2.1. Bilanca stanja

⁴ Državne banke u „punoj bilanci“ iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 31.3.2017. kod jedne državne banke ove stavke su iznosile 718 milijuna KM.

Bilančna suma bankarskog sektora na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosila je 18,5 milijardi KM, što je više za neznatnih 0,7% ili 122 milijuna KM nego na kraju 2016. godine. Navedeno je i očekivano i u skladu s kretanjima u prethodnih nekoliko godina, s obzirom prvi kvartal karakterizira uglavnom stagnacija ili neznatan rast ključnih bilančnih kategorija.

- 000 KM-

Tablica 11: Bilanca stanja								
O P I S	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	IZNOS	Udjel %	IZNOS	Udjel %	IZNOS	Udjel %	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
A K T I V A (IMOVINA):								
Novčana sredstva	4.857.483	28,3	5.204.564	28,3	4.917.829	26,6	107	94
Vrijednosni papiri ⁵	1.050.206	6,1	1.226.163	6,7	1.299.925	7,0	117	106
Plasmani drugim bankama	78.420	0,5	96.569	0,5	173.006	0,9	123	179
Kreditni	11.610.744	67,7	12.270.228	66,8	12.558.567	67,9	106	102
Ispravka vrijed.	1.181.736	6,9	1.193.721	6,5	1.199.989	6,5	101	101
Kreditni - neto (kreditni minus isp.vrijed.)	10.429.008	60,8	11.076.507	60,3	11.358.578	61,4	106	103
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	516.894	3,0	530.977	2,9	516.382	2,8	103	97
Ostala aktiva	229.714	1,3	247.254	1,3	238.784	1,3	108	97
UKUPNA AKTIVA	17.161.725	100,0	18.382.034	100,0	18.504.504	100,0	107	101
P A S I V A:								
OBVEZE								
Depoziti	13.098.983	76,3	14.176.274	77,1	14.247.009	77,0	108	100
Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0	0	0	0	0
Obaveze po uzetim kreditima	904.050	5,3	848.001	4,6	851.716	4,6	94	100
Ostale obaveze	588.704	3,4	649.639	3,5	634.542	3,4	110	98
KAPITAL								
Kapital	2.569.988	15,0	2.708.120	14,8	2.771.237	15,0	105	102
UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)	17.161.725	100,0	18.382.034	100,0	18.504.504	100,0	107	101

- 000 KM-

Tablica 12: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi											
BANKE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.3.2017.			INDEKS	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		8 (5/3)	9 (7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9			
Državne	1	476.866	2,8%	1	487.387	2,8%	1	487.823	2,6%	126	109
Privatne	16	16.684.859	97,2%	14	17.861.647	97,2%	14	18.016.681	97,4%	106	107
UKUPNO	17	17.161.725	100%	15	18.382.034	100%	15	18.504.504	100%	106	107

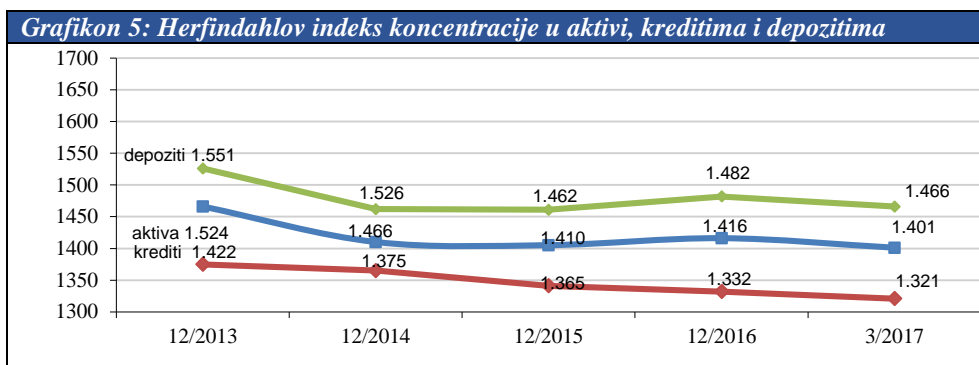
U promatranom razdoblju 2017. godine kod većine banaka zabilježene su manje promjene u bilančnoj sumi, osam banaka ostvarilo je stope rasta u rasponu od 1% do 6,5%, a kod sedam banaka stope pada kretale su se između 0,4% i 6,3%.

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁶.

⁵ Vrijednosni papiri za trgovanje, raspoloživi za prodaju i v.p. koji se drže do dospeljeća.

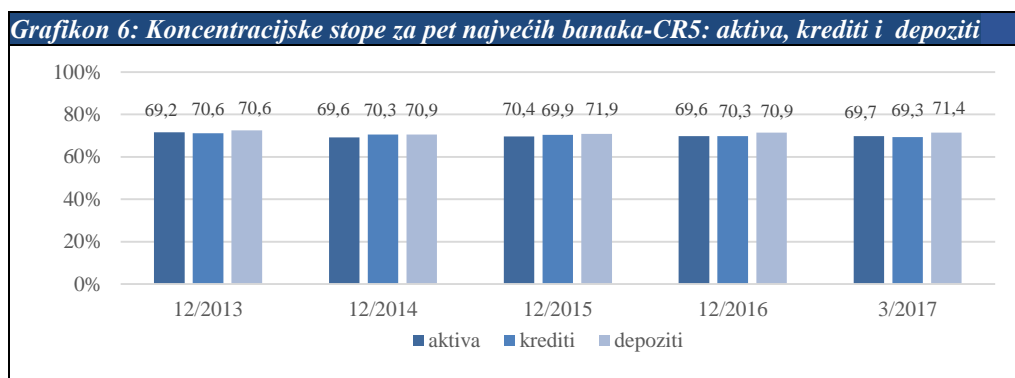
⁶ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$,

a predstavlja zbeoj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sustavu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sustavu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

U prva tri mjeseca 2017. godine Herfindahlov indeks koncentracije u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima) je neznatno promijenjen, tako da je sa 31. 3. 2017. za aktivu iznosio 1.401 (-15), kredite 1.331 (-11) i depozite 1.466 (-16) jedinica, što pokazuje umjerenu koncentraciju⁷.

Drugi pokazatelj koncentracije u bankovnom sustavu je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa⁸ (dalje CR), koja pokazuje ukupan udjel najvećih institucija u sustavu u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. CR5 je u 2017. godini, kao i Herfindahlov indeks koncentracije, neznatno promijenjen, sa 31. 3. 2017. iznosio je za tržišni udjel 69,7%, kredite 69,3%, a depozite 71,4%. Već duže razdoblje vrijednost CR5 ima neznatne, odnosno blage promjene u sve tri kategorije, ali i dalje je evidentna dominacija pet najvećih banaka u sustavu koje „drže“ cca 70% tržišta, kredita i depozita.

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive⁹. Promjene u udjelu u odnosu na kraj 2016. godine su neznatne, što je rezultat manjih promjena aktive kod većine banaka.

U sustavu dominiraju dvije najveće banke (I. grupa s aktivom preko dvije milijarde KM, s napomenom da obje banke imaju aktivu veću od četiri milijarde KM) s udjelom od 46,9%, slijedi udjel II. grupe (četiri banke s aktivom između jedne i dvije milijarde KM) od 28,2%, koje je povećan za 5,7 postotnih bodova zbog prelaska jedne banke iz III. grupe. Najveća promjena zabilježena je u udjelu III. grupe (banke s aktivom između 500 milijuna KM i jedne milijarde KM), koji je smanjen sa 21,9% na 13,6%, zbog smanjena broja banaka sa pet na tri. Broj banaka u IV. grupi (banke s aktivom između 100 i 500 milijuna KM) je povećan za jednu (prelazak iz III. grupe), što je rezultiralo povećanjem udjela sa 7,9% na 10,8%. Jedna banka u posljednjoj V. grupi (s aktivom manjom od 100 milijuna KM) ima udjel od neznatnih 0,5%.

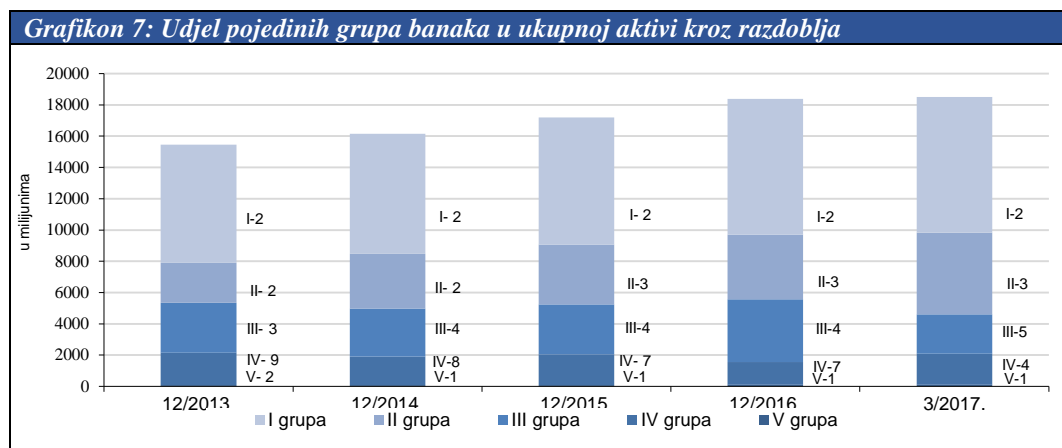
U sljedećoj tablici daje se pregled iznosa i udjela pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz razdoblja.

⁷ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

⁸ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju institucija koje se uključuju u izračun.

⁹ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

Tablica 13: Udjel pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz razdoblja										
IZNOS AKTIVE	31.12.2015.			31.12.2016.			31.3.2017.			
	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	
I. Preko 2.000	8.120.953	47,3	2	8.681.651	47,2	2	8.684.334	46,9	2	
II. 1000 do 2000	3.821.569	22,3	3	4.142.732	22,5	3	5.224.889	28,2	4	
III. 500 do 1000	3.171.936	18,5	4	4.015.627	21,9	5	2.512.070	13,6	3	
IV. 100 do 500	1.963.450	11,4	7	1.449.350	7,9	4	1.990.873	10,8	5	
V. Ispod 100	83.817	0,5	1	92.674	0,5	1	92.338	0,5	1	
UKUPNO	17.161.725	100,0	17	18.382.034	100,0	15	18.504.504	100,0	15	

U prvom kvartalu 2017. godini bilančna suma povećana je za neznatnih 0,7% ili 122 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznosila je 18,5 milijardi KM. Depoziti su također imali minimalan rast od 0,5% ili 71 milijun KM, odnosno iznosili su 14,2 milijarde KM, dok je ukupni kapital, nakon rasta od 2,3% ili 63 milijuna KM, iznosio 2,8 milijardi KM. Kreditne obveze ostale su na skoro istoj razini kao i na kraju 2016. godine (852 milijuna KM).

Novčana sredstava, nakon pada od 5,5% ili 287 milijuna KM, na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosila su 4,9 milijardi KM.

Višak likvidnosti, zbog niskog rasta kreditnih plasmana, dio banaka je kratkoročno plasirao u domaće i strane banke, što donosi dodatni kamatni prihod. Plasmani drugim bankama porasli su za 79,2% ili 76 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznosili su 173 milijuna KM.

Pozitivan trend rasta nastavljen je i u segmentu kreditiranja, ostvarena je stopa rasta od 2,3% ili 288 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. krediti su iznosili 12,6 milijardi KM.

Rast ulaganja u vrijednosne papire nastavljen je i u 2017. godini, sa stopom od 6,0% ili 74 milijuna KM (u 2016. godini rast je iznosio 16,8% ili 176 milijuna KM), što se najvećim dijelom odnosi na veća ulaganja u državne obveznice drugih zemalja i trezorske zapise emitenta Republika Srpska. Portfelj vrijednosnih papira na kraju promatranog razdoblja iznosio je 1,3 milijarde KM, što je udjel u aktivi od 7,0%.

Tablica 14: Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta								
ULAGANJA U VP	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vlasnički vrijednosni papiri	2.388	0,2	1.637	0,1	1.678	0,1	69	103
Dužnički vrijednosni papiri:	1.047.818	99,8	1.224.526	99,9	1.298.247	99,9	117	106
- Dužnički VP entiteta BiH	662.544	63,1	823.956	67,2	844.544	65,0	124	102
- Državne obveznice (druge zemlje)	247.302	23,6	278.386	22,7	321.341	24,7	113	115
- Korporativne obveznice ¹⁰	137.972	13,1	122.184	10,0	132.362	10,2	89	108
U K U P N O	1.050.206	100,0	1.226.163	100,0	1.299.925	100,0	117	106

Najveći dio od gotovo 80% ukupnih ulaganja u vrijednosne papire banke su rasporedile u portfelj finansijskih instrumenata raspoloživ za prodaju, koji je zabilježio rast od 7% ili 67 milijuna KM, iznosio je jednu milijardu KM, dok su vrijednosni papiri koji se drže do dospijeca povećani za 6% ili devet milijuna KM, odnosno na 159 milijuna KM.

Tablica 15: Ulaganja u vrijednosne papire – kategorizacija prema MRS 39								
ULAGANJA U VP	31.12.2015.		31.12.2016.		31.03.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak	109.613	10,4	106.941	8,7	104.757	8,1	98	98
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	773.216	73,7	968.647	79,0	1.035.799	79,7	125	107
Ulaganja koja se drže do dospijeca	167.377	15,9	150.575	12,3	159.369	12,3	90	106
U K U P N O	1.050.206	100,0	1.226.163	100,0	1.299.925	100,0	117	106

U okviru ulaganja u dužničke vrijednosne papire najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitirala Federacija BiH¹¹ ukupne vrijednosti 678 milijuna KM, te vrijednosni papiri emitenta Republika Srpska u iznosu od 167 milijuna KM

Tablica 16: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH								
ULAGANJA U VP	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dužnički vrijednosni papiri emitenta Federacija BiH:	545.723	82,4	676.832	82,1	677.916	80,3	124	100
- Trezorski zapisi	99.775	15,1	118.031	14,3	118.329	14,0	118	100
- Obveznice	445.948	67,3	558.801	67,8	559.587	66,3	125	100
Dužnički vrijednosni papiri emitenta Republika Srpska:	116.821	17,6	147.124	17,9	166.628	19,7	126	113
- Trezorski zapisi	38.016	5,7	56.758	6,9	72.305	8,6	149	127
- Obveznice	78.805	11,9	90.366	11,0	94.323	11,2	115	104
U K U P N O	662.544	100,0	823.956	100,0	844.544	100,0	124	102

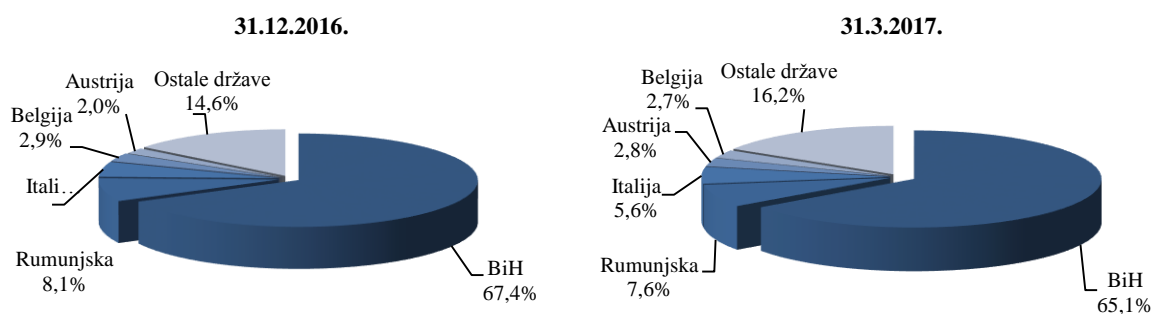
Veći dio trezorskih zapisa i obveznica entitetskih vlada, knjigovodstvene vrijednosti 779 milijuna KM klasificiran je u portfelj za trgovanje i portfelj raspoloživo za prodaju, a ostatak u iznosu od 66 milijuna KM u portfelj koji se drži do dospijeca.

Ako se ukupna ulaganja u vrijednosne papire (1,3 milijarde KM) analiziraju prema izloženosti po zemljama, najveći udjel od 65,1% je prema emitentima iz BiH, zatim slijede Rumunjska s udjelom od 7,6%, Italija 5,6%, Austrija 2,8% itd.

¹⁰ Najveći dio od gotovo 90% se odnosi na obveznice banaka iz EU.

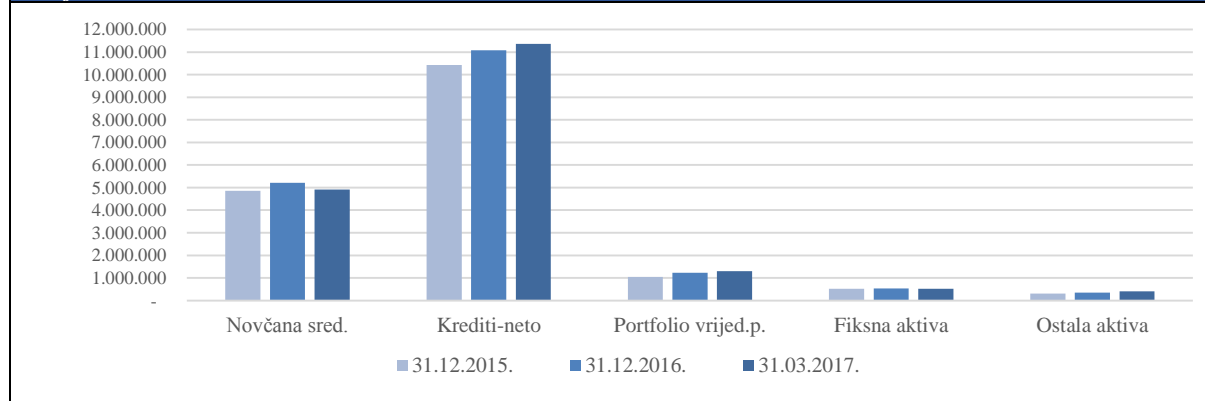
¹¹ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta Federacija BiH.

Grafikon 8: Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta

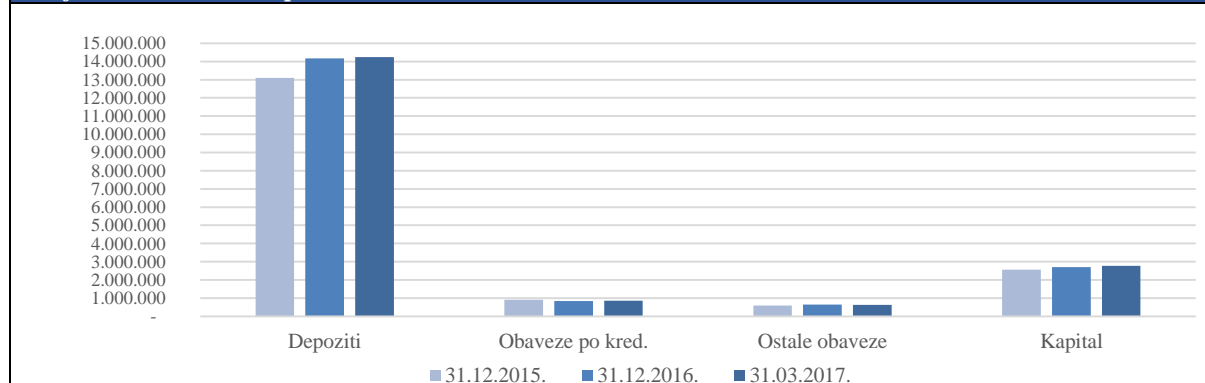

U sljedećim grafikonima dana je struktura najznačajnijih pozicija bilance banaka.

Grafikon 9: Struktura aktive bilance banaka

Grafikon 10: Struktura pasive bilance banaka

U strukturi pasive bilance banaka depoziti, s iznosom od 14,2 milijarde KM i udjelom od 77,0%, i dalje su dominantan izvor financiranja banaka u Federaciji BiH. Dugogodišnji trend pada kreditnih obaveza zaustavljen je u prva tri mjeseca 2017. godine, što je rezultiralo nepromijenjenim udjelom od 4,6%. U promatranom razdoblju nastavljen je rast kapitala i sa 31. 3. 2017. kapital je iznosio 2,8 milijardi KM, s udjelom od 15,0% (+0,3 postotna boda).

Udjel kredita, kao najveće i najznačajnije stavke aktive, povećan je sa 66,8% na 67,9%, dok je udjel novčanih sredstava smanjen na 26,6% (-2,3 postotna boda).

- u 000 KM-

Tablica 17: Novčana sredstva banaka

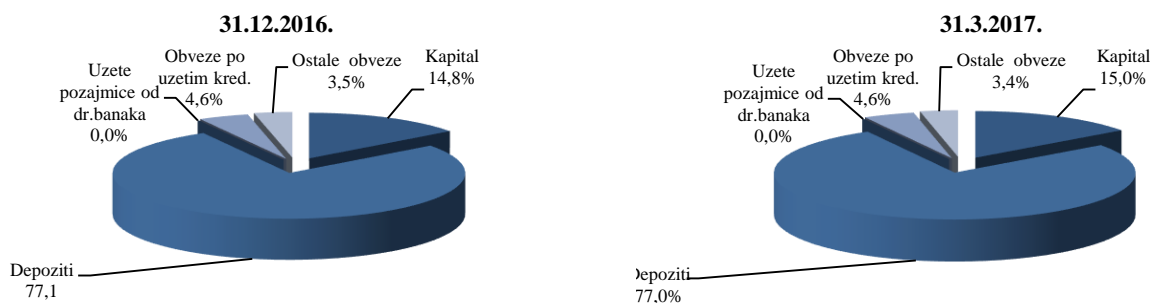
NOVČANA SREDSTVA	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	581.152	12,0	754.059	14,5	751.035	15,3	130	100
RR kod CB BiH	3.181.721	65,5	3.295.391	63,3	2.986.762	60,7	104	91
Računi kod depoz.inst.u BiH	2.100	0,0	9.101	0,2	10.573	0,2	433	116
Računi kod depoz.inst.u inoze.	1.092.273	22,5	1.145.886	22,0	1.169.340	23,8	105	102
Novč. sred. u procesu naplate	237	0,0	127	0,0	119	0,0	54	94
UKUPNO	4.857.483	100,0	5.204.564	100,0	4.917.829	100,0	107	94

Novčana sredstva banaka na računu rezervi kod CB BiH u promatranom razdoblju 2017. godine smanjena su za 9% ili 309 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznosila su tri milijarde KM ili 60,7% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2016. godine 63,3%). Sredstva banaka na računima kod depozitnih institucija u inozemstvu povećana su za 2% ili 23 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznosila su 1,2 milijarde KM ili 23,8% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2016. godine 22,0%). Banke su u trezoru i blagajnama sa 31. 3. 2017., kao i na kraju 2016. godine, imale gotovog novca u iznosu od 751 milijun KM, što je 15,3% ukupnih novčanih sredstava.

Navedena kretanja imala su utjecaj na promjenu valutne strukture novčanih sredstava: udjel domaće valute u promatranom razdoblju smanjen je sa 74,5% na 72,8%, a za istu promjenu je povećan udjel sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obveze

Struktura pasive (obveze i kapital) u bilanci stanja banaka sa 31. 3. 2017. daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 11: Struktura pasive banaka

Na kraju prvog kvartala 2017. godine udjel depozita (77,0%), kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka, ostao je skoro isti kao i na kraju 2016. godine, kao i udjel kreditnih obveza od 4,6%, drugog po visini izvora.

Depoziti su, nakon neznatnog rasta u promatranom razdoblju od 0,5% ili 71 milijun KM, sa 31. 3. 2017. iznosili 14,2 milijarde KM, te su i dalje najveći izvor financiranja banaka u Federaciji BiH.

Drugi po visini izvor su kreditna sredstva, s istim iznosom od 0,8 milijardi KM i udjelom od 4,6% kao na kraju 2016. godine, koje su banke dobile najvećim dijelom zaduživanjem kod stranih financijskih institucija. U posljednjih nekoliko godina, zbog utjecaja financijske i ekonomske krize, kao i smanjenja kreditne aktivnosti, banke su se znatno manje zaduživale u inozemstvu, a plaćanjem dospjelih obveza ovi izvori su smanjeni za cca 60% (na kraju 2008. godine iznosili su 2,18 milijardi KM), a u 2016. godini smanjeni su za 6,2% ili 56 milijuna KM. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 122 milijuna KM, koje su banke povukle u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 5,3%.

Banke su sa 31. 3. 2017. imale najveće obveze prema sljedećim kreditorima (sedam od ukupno 24), na koje se odnosi 83% ukupnih kreditnih obveza: TC ZIRAAT BANKASI A.S. (Turska), European Agencija za bankarstvo Federacije BiH

Investment Bank (EIB), UniCredit Bank Austria AG, Svjetska banka - World Bank, Procredit Holding AG i Procredit Bank AG Frankfurt, European European fund for Southeast Europe (EFSE) i Bank for Reconstruction and Development (EBRD).

Kapital je na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosio 2,8 milijardi KM, s ostvarenim rastom od 2,3% ili 63 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine, kao rezultat sljedećih najznačajnijih promjena: povećanja iz osnove financijskog rezultata (dobit) u promatranom razdoblju (79 milijuna KM) i smanjenja zbog prijenosa na obveze za dividendu iz dobiti ostvarene u 2016. godini (jedna banka, 16 milijuna KM).

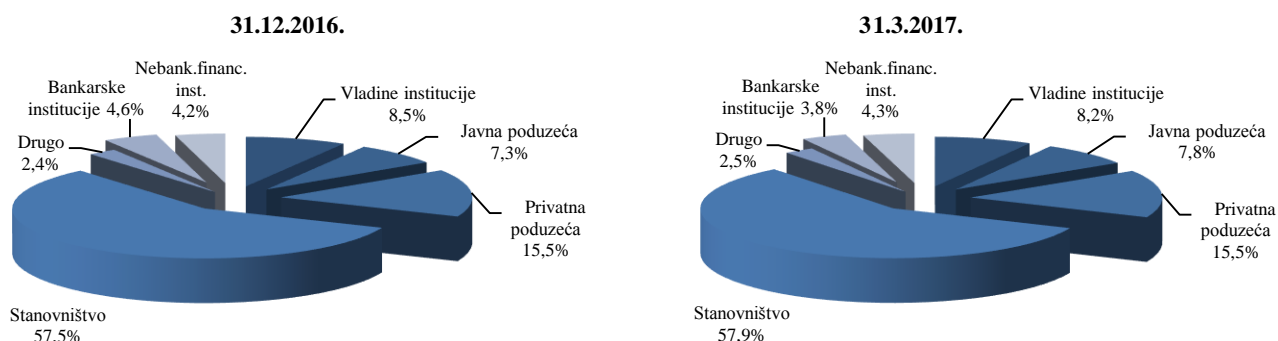
Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja samo se 6,1% odnosi na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

- u 000 KM-

Tablica 18: Sektorska struktura depozita¹²

SEKTORI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	1.002.438	7,7	1.200.513	8,5	1.170.596	8,2	120	98
Javna poduzeća	927.692	7,1	1.036.461	7,3	1.106.547	7,8	112	107
Privatna poduzeća i druš.	2.008.364	15,3	2.191.328	15,5	2.203.777	15,5	109	101
Bankarske institucije	752.217	5,7	647.901	4,6	541.432	3,8	86	84
Nebankarske financ. instit.	583.387	4,5	603.757	4,2	618.600	4,3	103	102
Građani	7.465.252	57,0	8.154.484	57,5	8.246.328	57,9	109	101
Ostalo	359.633	2,7	341.830	2,4	359.729	2,5	95	105
UKUPNO	13.098.983	100,0	14.176.274	100,0	14.247.009	100,0	108	100

Grafikon 12: Sektorska struktura depozita

Neznatan rast depozita od 0,5% ili 71 milijun KM u prvom kvartalu 2017. godine, rezultirao je također manjim promjenama u sektorskoj strukturi, i to, s jedne strane, zbog rasta depozita stanovništva i javnih poduzeća, a s druge strane, pada depozita bankarskih i vladinih institucija.

U sektorskoj strukturi i dalje dominira sektor stanovništva, a kontinuirani rast depozita ovog sektora nastavljen je i u 2017. godini, sa stopom od 1% ili 92 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznosili su 8,2 milijarde KM, dok je udjel povećan sa 57,5% na 57,9%, tako da su depoziti ovog sektora i dalje najveći izvor financiranja banaka. Analitički podaci po bankama pokazuju da je udjel u rasponu od 21% do 82%, kod 14 od 15 banaka udjel depozita ovog sektora je najveći, a u 10 banaka je veći od 50%.

Drugi sektorski izvor po visini i udjelu, ali znatno manji od sektora stanovništva, su depoziti privatnih poduzeća, s neznatnim rastom od 1% ili 12 milijuna KM, te su sa 31. 3. 2017. iznosili 2,2 milijarde KM, što je isti udjel od 15,5% kao i na kraju 2016. godine.

¹² Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

Neznatnu promjenu, odnosno pad od 2% ili 30 milijuna KM zabilježen je kod depozita vladinih institucija, na kraju prvog kvartala 2017. godine iznosili su 1,2 milijarde KM ili 8,2% ukupnih depozita.

Najveću stopu rasta od 7% ili 70 milijuna KM imali su depoziti javnih poduzeća, odnosno s iznosom od 1,1 milijardu KM imaju udjel od 7,8%.

Treba istaknuti kako je trend dugogodišnjeg pada depozita bankarskih institucija, pod utjecajem krize, smanjenog opsega kreditiranja i viška likvidnosti, nastavljen i u prva tri mjeseca 2017. godine, kao rezultat smanjenja zaduženosti, odnosno povrata sredstava grupacijama u čijem su vlasništvu banke u FBiH.

Depoziti navedenog sektora u promatranom razdoblju 2017. godine smanjeni su za 16% ili 106 milijuna KM, odnosno na 541 milijun KM, a učešće sa 4,6% na 3,8%, što je najvećim dijelom rezultat povlačenja depozita koje su neke banke dobile od bankarskih grupacija krajem 2016. godine, a isti su po dospelju povučeni odmah početkom 2017. godine. Iz navedenih podataka može se zaključiti da je zaduživanje banaka iz FBiH u inozemstvu značajno smanjeno, posebno depozitna sredstva matičnih grupacija, s napomenom da se ročnost značajno promijenila u korist kratkoročnih depozita, koji su u funkciji održavanja ročne usklađenosti u okviru propisanih ograničenja i/ili poboljšanja određenih pokazatelja (strukturnih bilančnih, rasta određenih kategorija, npr. aktive, depozita, zatim pokazatelja likvidnosti i sl.). Na prethodno navedeno upućuje i podatak da 112 milijuna KM ili 29% oročenih depozita iz grupacije dospjeva u drugom kvartalu 2017. godine, dok do kraja 2017. godine dospjeva još 20 milijuna KM ili 5%, a u 2018. godini 123 milijuna KM ili 32%. S obzirom da je isti trend smanjenja prisutan i kod kreditnih obveza, već duži razdoblje jedan broj banaka ima problem održavanja ročne usklađenosti, što je uzrokovano nepovoljnom ročnošću domaćih depozitnih sredstava, zbog čega moraju kontinuirano raditi na osiguranju kvalitetnijih izvora po ročnosti, kako bi se intenzivirao rast kreditnih plasmana.

Treba istaknuti da se 74% ili 401 milijun KM depozita bankarskih institucija odnosi na depozite banaka iz grupacije (uglavnom dioničara). Financijska podrška grupacije prisutna je u devet banaka u FBiH, s napomenom da je ipak koncentrirana u tri velike banke (74%). Na ovaj način u ranijem razdoblju banke u većinskom stranom vlasništvu imale su financijsku podršku i osiguran priljev novih sredstava za financiranje od strane grupe čije su članice. Ako se ovim sredstvima dodaju i kreditne obveze i subordinirani dugovi, financijska podrška banaka iz grupacije je veća (kod 11 banaka), sa 31. 3. 2017. iznosi 793 milijuna KM ili 4,3% ukupne pasive bankarskog sektora, što je manje nego na kraju 2016. godine (857 milijuna KM ili 4,7% pasive). U ukupnim depozitima sredstva iz grupacije imaju udjel od 2,8% (na kraju 2016. godine 3,6%), a u ukupnim kreditnim obavezama 33,2% su kreditne obaveze prema grupaciji (udjel je veći za 3,8 postotnih bodova). U prvom kvartalu 2017. godine ova sredstva su smanjena za 7,4% ili 64 milijuna KM, najvećim dijelom po osnovi redovnih dospelja (depoziti su smanjeni za 21% ili 107 milijuna KM, kreditne obveze su ostale na istoj razini od 282 milijuna KM, dok su subordinirani krediti, nakon rasta od 9,8% ili 10 milijuna KM, iznosili 110 milijuna KM).

S obzirom da su zbog ekonomske krize kreditne aktivnosti banaka znatno smanjene, što je rezultiralo visokom likvidnošću, te dobrom kapitaliziranošću većine banaka u FBiH koje su u vlasništvu stranih bankarskih grupacija, već nekoliko godina prisutan je trend smanjenja izloženosti prema grupaciji, kako u depozitnim izvorima, tako i u kreditnim, najvećim dijelom po osnovi redovnih plaćanja dospeljih obveza. Posebno treba istaknuti kako su depozitna sredstva koje neke banke dobiju od matičnih grupacija, u posljednje dvije godine najvećim dijelom kratkoročnog dospelja (najčešće jedan do dva mjeseca) i uglavnom su u funkciji poboljšanja određenih pokazatelja (bilančnih: aktive, depozita, novčanih sred. i sl.) na kvartalnoj razini, te zato ne predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročno financiranje.

Ostali sektori, s niskim udjelom u ukupnim depozitima, također su imali manje promjene, nominalno i relativno.

Valutna struktura depozita sa 31. 3. 2017. blago je promijenjena, zbog suprotnog smjera kretanja depozita u KM i stranim valutama. Depoziti u KM povećani su za 1,5% ili 118 milijuna KM, dok su u stranim valutama zabilježili pad od 0,8% ili 48 milijuna KM. Navedeno je rezultiralo povećanjem udjela depozita u domaćoj valuti na 57,0% (+0,6 postotnih bodova) i iznosili su 8,1 milijardu KM, a za istu relativnu promjenu smanjen je udjel depozita u stranoj valuti (s dominantnim udjelom EURO), koji su iznosili su 6,1 milijardu KM.

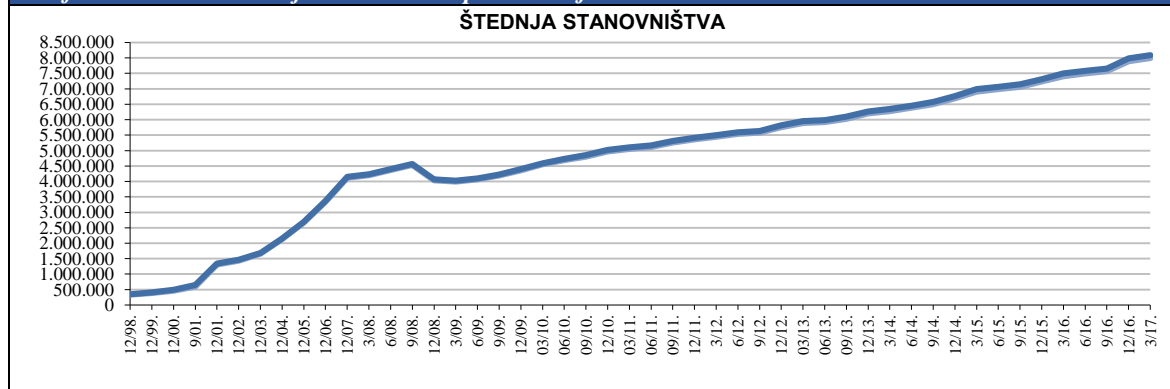
Struktura depozita prema porijeklu deponenata na kraju prvog kvartala 2017. godine je također neznatno promijenjena: sredstva rezidenata u iznosu od 13,4 milijarde KM imala su udjel 94% (+0,8 postotnih bodova), a depoziti nerezidenata iznosili su 0,9 milijardi KM, što je 6% ukupnih depozita. Rast udjela depozita rezidenata, s jedne strane, rezultat je njihovog nominalnog rasta od 1,4% ili 183 milijuna KM, a s druge strane, pada depozita nerezidenata za 11,6% ili 118 milijuna KM. Depoziti nerezidenata u posljednjih nekoliko godina imaju kontinuirani pad, što je rezultat povlačenja, odnosno povrata depozita „majke“ ili članica grupacije, na koje se najvećim dijelom i odnose sredstva nerezidenata.

Dugogodišnji trend rasta štednih depozita, kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i financijskog potencijala banaka, nastavljen je i u 2017. godini, sa stopom od 1,3% ili 101 milijun KM i sa 31. 3. 2017. iznosili su osam milijardi KM.

Tablica 19: Nova štednja stanovništva po razdobljima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEKS	
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Državne	78.771	86.481	85.928	110	99
Privatne	7.156.178	7.810.404	7.912.645	109	101
UKUPNO	7.234.949	7.896.885	7.998.573	109	101

Grafikon 13: Nova štednja stanovništva po razdobljima

U dvije najveće banke nalazi se 55% štednje, dok pet banaka ima pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 6,5% ukupne štednje u sustavu.

Od ukupnog iznosa štednje 44% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 56% u stranoj.

Tablica 20: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po razdobljima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			INDEKS				
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	3/2	4/3			
1	2	3	4	5	6			
Kratkoročni štedni depoziti	3.537.982	48,9%	4.074.910	51,6%	4.175.784	52,2%	113	102
Dugoročni štedni depoziti	3.696.967	51,1%	3.821.975	48,4%	3.822.789	47,8%	104	100
UKUPNO	7.234.949	100,0%	7.896.885	100,0%	7.998.573	100,0%	108	101

Ročna struktura štednih depozita u odnosu na kraj 2016. godine blago je promijenjena rastom kratkoročnih depozita za 2% ili 101 milijun KM, dok su dugoročni ostali na istoj razini, što je rezultiralo rastom udjela kratkoročnih depozita sa 51,6% na 52,2%.

Dugogodišnji kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u FBiH, rezultat su, s jedne strane, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankovnog sustava za što je od ključnog

značaja postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi FBA, a s druge strane, postojanje sustava osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno financijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankovnog sustava u BiH, nakon izbivanja financijske krize došlo je do povećanja iznosa osiguranog depozita, a posljednjom odlukom Upravnog odbora Agencije za osiguranje depozita BiH iz dvanaestog mjeseca 2013. godine limit osiguranog depozita povećan je sa 35.000 KM na 50.000 KM, sa primjenom počevši od 1. 1. 2014. Sve poduzete aktivnosti usmjerene su na smanjenje utjecaja globalne ekonomske krize na bankovni i ukupni ekonomski sustav FBiH i BiH.

Sa 31. 3. 2017. svih 15 banaka iz Federacije BiH je uključeno u program osiguranja depozita (imaju licenciju Agencije za osiguranje depozita u BiH).

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹³ banaka u FBiH na dan 31. 3. 2017. iznosio je 2,4 milijarde KM.

Treba istaknuti da je FBA, u cilju usklađivanja s međunarodnim standardima regulatornog kapitala, sredinom 2014. godine donijela novu Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti (daljnje: Odluka), što predstavlja inovirani koncept kapitala, u kojem su ranije propisani i primjenjivani minimalni standardi u upravljanju kapitalom dopunjeni dodatnim mjerama za jačanje i očuvanje kapitala. Nove i izmijenjene odredbe imale su utjecaj na formu i sadržaj regulatornih izvješća u segmentu kapitala, s obavezom primjene od 30. 9. 2014.

-u 000 KM-

Tablica 21: Regulatorni kapital								
O P I S	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
1	2		3		4		5 (3/2) 6 (4/3)	
1.a.Temeljni kapital prije umanjenja	2.010.634		2.167.814		2.193.464		108	
1.1. Dionički kapital-obične i trajne nekum.dion.	1.164.402		1.215.668		1.215.668		104	
1.2. Iznos emisionih ažia	132.667		138.786		138.786		105	
1.3.Rezerve i zadržana dobit	713.565		813.360		839.010		114	
1.b.Odbitne stavke	183.755		112.297		113.809		61	
1.1. Nepokriveni gubici iz ranijih godina	28.371		16.690		59.004		59	
1.2. Gubitak iz tekuće godine	102.108		42.314		1.204		41	
1.3. Trezorske dionice	102		3.034		3.034		2975	
1.4.. Iznos nematerijalne imovine	49.837		47.315		47.517		95	
1.5. Odložena porezna sredstva	1.641		1.881		1.854		115	
1.6.Negativne revalorizacijske rezerve	1.696		1.063		1.196		63	
1. Temeljni kapital (1a-1b)	1.826.879	85%	2.055.517	88%	2.079.655	88%	113	101
2. Dopunski kapital	330.784	15%	284.917	12%	297.414	12%	86	104
2.1. Dion.kapital-trajne prior.kumul.dion.	3.090		209		209		7	
2.2. Opće rezerve za kreditne gubitke	208.619		170.420		174.884		82	
2.3. Pozitivne revalorizacijske rezerve	9.735		9.741		10.247		100	
2.4. Iznos revidirane tekuće dobiti	N/a		N/a		N/a		N/a	
2.5. Iznos subordiniranih dugova	107.918		103.122		110.649		96	
2.5. Hibridne stavke i ostali instrumenti	1.422		1.425		1.425		100	
3. Kapital (1 + 2)	2.157.663	100%	2.340.434	100%	2.377.069	100%	108	102
4. Odbitne stavke od kapitala	206.321		200.035		212.340		97	
4.1. Ulozi banke u kap.dr.pravnih osoba koji prelazi 5% tem.kap.	1.007		0		0		N/a	
4.2. Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gub.po regulat.zahtjevu	204.559		200.035		212.340		98	
4.3. Ostale odbitne stavke	755		0		0		N/a	
5. Neto kapital (3- 4)	1.951.342		2.140.399		2.164.729		110	101

U prvom kvartalu 2017. godine kapital je povećan za 2% ili 37 milijuna KM, bez promjene u strukturi (temeljni 88%, dopunski kapital 12%). Temeljni kapital je povećan za 1% ili 24 milijuna KM, a dopunski za 4% ili 12 milijuna KM.

Neznatan rast temeljnog kapitala ostvaren je najvećim dijelom po osnovi rasporeda dobiti, za 2016. godinu, nakon donošenja odluka skupštine (tri banke), u rezerve ili zadržanu dobit (25 milijuna KM).

Odbitne stavke (koje umanjuju temeljni kapital) su blago povećane za 1% ili jedan milijun KM, najviše kao rezultat povećanja tekućeg gubitka u iznosu od 1,2 milijuna KM, dok su ostale stavke neznatno promijenjene.

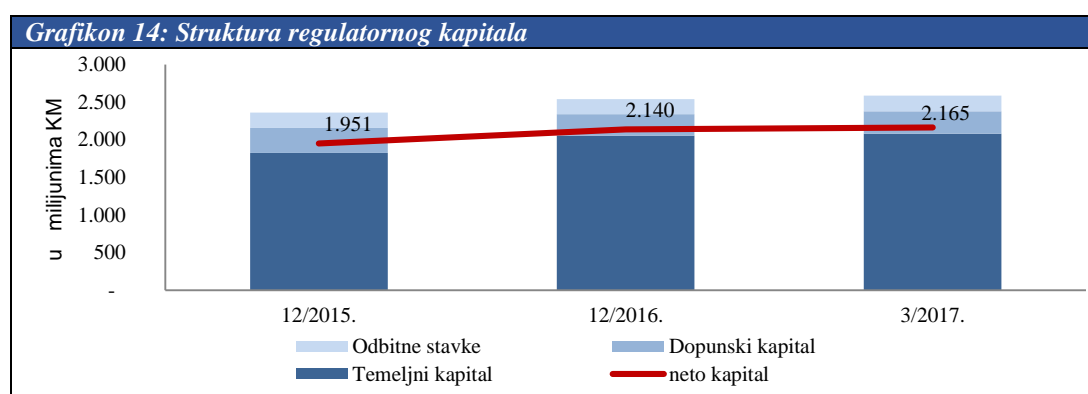
¹³ Regulatorni kapital definiran čl. 7, 8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH”, broj: 46/14).

Dopunski kapital je blago povećan, za 4% ili 12 milijuna KM, najvećim dijelom zbog povećanja subordiniranih dugova za osam milijuna KM i općih rezervi za kreditne gubitke (ORKG) za četiri milijuna KM.

Treba napomenuti da 10 banaka nije uključilo u temeljni kapital dobit iz 2016. godine, jer nisu završene sve aktivnosti vezane za vanjsku reviziju financijskih izvještaja za 2016. godinu i donošenje odluka o raspodjeli dobiti od strane skupštine.

Izmjenom regulative od kraja 2011. godine u odbitne stavke od kapitala uključena je nova obračunska stavka: nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu (razlika između potrebnih regulatornih rezervi za kreditne gubitke po bilančnim i izvanbilančnim stavkama i rezervi za kreditne gubitke formiranih iz dobiti), koja je sa 31. 3. 2017. iznosila 212 milijuna KM, što je blago povećanje (6% ili 12 milijuna KM) u odnosu na 2016. godinu (u 2016. godini ova stavka je smanjena za 2% ili 4,5 milijuna KM).

U narednom grafikonu je dana struktura regulatornog kapitala.

Neto kapital je, kao rezultat navedenih promjena, povećan za 1% ili 24 milijuna KM i sa 31. 3. 2017. iznosio je 2,2 milijarde KM.

Adekvatnost kapitaliziranosti pojedinačnih banaka, odnosno ukupnog sustava, zavisi, s jedne strane, od razine neto kapitala, a s druge, od ukupnog rizika aktive (rizik aktive bilance i izvanbilance i ponderiranog operativnog rizika).

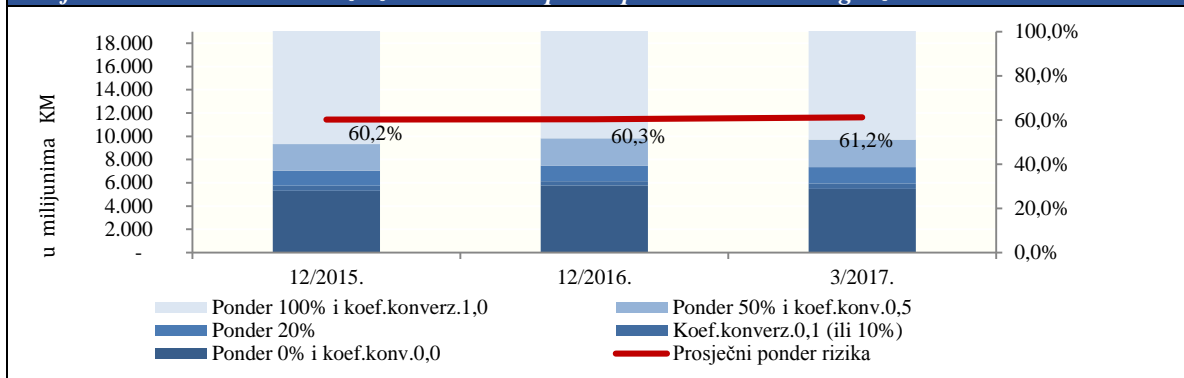
U narednoj tablici daje se struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika, odnosno koeficijenta konverzije za izvanbilančne stavke.

-u 000 KM-

Tablica 22: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika

O P I S	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	INDEKS	
				5 (3/2)	6 (4/3)
UKUPNA IZLOŽENOST (1+2):	19.799.548	20.994.773	21.177.359	106	101
1 Aktiva bilansa stanja	16.635.188	17.863.737	17.971.258	107	101
2. Izvanbilančne pozicije	3.164.360	3.131.036	3.206.101	99	102
RASPORED PO PONDERIMA RIZIKA I KOEFICIJENTIMA KONVERZIJE					
Ponder 0%	5.255.223	5.695.758	5.424.987	108	95
Ponder 20%	1.279.029	1.309.962	1.410.462	102	108
Ponder 50%	52.241	75.541	82.193	145	109
Ponder 100%	10.048.695	10.782.476	11.053.616	107	103
Koef.konverzije 0,0	51.199	43.699	61.891	85	142
Koef.konverzije 0,1	456.896	396.664	457.534	87	115
Koef.konverzije 0,5	2.227.852	2.291.106	2.291.894	103	100
Koef.konverzije 1,0	428.413	399.567	394.782	93	99
RIZIK AKTIVE BILANCE I IZVANBILANCE	11.918.650	12.667.026	12.963.287	106	102
Prosječni ponder rizika	60,2%	60,3%	61,2%	100	101

Grafikon 15: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika

Ukupna neto izloženost banaka (prije primjene pondera) u prvom kvartalu 2017. godine povećana je za neznatnih 1%. Rizik aktive bilance i izvanbilance (nakon primjene pondera) sa 31. 3. 2017. iznosio je 13 milijardi KM, sa stopom rasta od 2%, na što je najviše utjecao rast stavki koje se ponderiraju sa 100% (najvećim dijelom odnosi se na rast kreditnog portfelja). Kao rezultat navedenog, prosječni ponder rizika je povećan sa 60,3% na 61,2%.

Isti smjer kretanja imao je ponderirani operativni rizik (POR), koji je blago povećan (4%) i sa 31. 3. 2017. iznosio je jednu milijardu KM. Sve to je rezultiralo povećanjem iznosa ukupnog rizika aktive za 2% ili 338 milijuna KM, odnosno na razinu od 14 milijardi KM.

Sa 31. 3. 2017. udjel rizika aktive bilance i izvanbilance (izloženost kreditnom riziku) iznosio je 93%, a po osnovi operativnog rizika 7%.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala¹⁴ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i ukupnog rizika aktive. Ovaj koeficijent je na razini bankarskog sektora sa 31. 3. 2017. iznosio 15,5%, što je za 0,2 postotna boda manje u odnosu na kraj 2016. godine, kao rezultat većeg rasta ukupnog rizika aktive (2%) od neto kapitala (1%), kao i negativnog utjecaja neuključivanja većeg dijela dobiti ostvarene u 2016. godini i primjene određenih odredbi nove Odluke počevši sa 31. 12. 2015.

Također, pokazatelj snage i kvalitete kapitala je odnos temeljnog kapitala (Tier I) i ukupnog rizika aktive, koji je sa 31. 3. 2017. na razini bankarskog sektora iznosio 14,8%. Bitna odredba nove Odluke je i obveza banaka da dio temeljnog kapitala koji je iznad 9% (primjena od 31. 12. 2016.) iznosa ukupnog rizika aktive, namijene za pokriće rizika koji se odnose na preventivnu zaštitu od potencijalnih gubitaka u vrijeme krize, odnosno stresnih situacija, kroz zaštitni sloj za očuvanje kapitala, koji je ovom Odlukom propisan u iznosu od 2,5% od iznosa ukupnog rizika aktive. Uvedena su i druga dva zaštitna sloja - protuciklični zaštitni sloj i zaštitni sloj za sistemski rizik, koje bi FBA u slučaju potrebe utvrdila posebnom odlukom.

Banke su također, prema novoj Odluci, dužne osigurati i održavati stopu financijske poluge kao dodatnu sigurnosnu i jednostavnu kapitalnu zaštitu, najmanje u iznosu od 6%, počevši sa stanjem na dan 31. 12. 2015. Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 31. 3. 2017., kao i na kraju 2016. godine, iznosila je 9,7%.

Iako je poslovanje bankarskog sektora posljednjih nekoliko godina pod jakim utjecajem ekonomske krize, adekvatnost kapitala bankarskog sektora održana je kontinuirano iznad 16% do 2015. godine, kada je, zbog navedenih razloga, smanjena na 15,1%, da bi u 2016. godini ponovo došlo do blagog

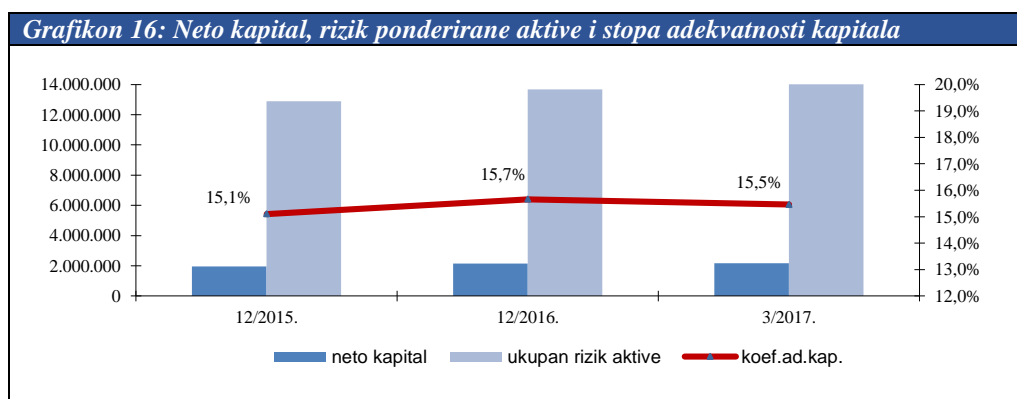
¹⁴ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

rasta i sa 31. 3. 2017. iznosi 15,5%, što je još uvijek zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sustava. Razlog tome je, s jedne strane, skroman kreditni rast i pad ukupnog rizika aktive u prethodnim godinama (do 2013. godine, a nakon toga bilježi se postepeni rast), a s druge strane, banke su zadržale najveći dio ostvarene dobiti u prethodnim godinama u kapitalu, također nekoliko banaka je dodatnim kapitalnim injekcijama poboljšalo razinu kapitaliziranosti. Međutim, problemi vezani za nekvalitetne plasmane i dio koji nije pokriven rezervama za kreditne gubitke (neto nekvalitetna aktiva) može u narednom razdoblju značajno utjecati na slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka. To se vidi iz sljedećih podataka: na kraju 2008. godine neto nekvalitetna aktiva je iznosila 197 milijuna KM, a koeficijent (u odnosu na temeljni kapital) 13,2%, na kraju 2013. godine iznosila je 474 milijuna KM, što je 25,5% temeljnog kapitala, dok je u 2014. godini neto nekvalitetna aktiva smanjena na iznos od 431 milijun KM, a koeficijent na 24,3% (to je rezultat smanjenja po osnovi prodaje dijela loših kredita u jednoj banci, ali i rasta rezervi za kreditne gubitke, odnosno veće pokrivenosti loših plasmana). U 2015. godini neto nekvalitetna aktiva je imala daljnji trend smanjenja (najviše po osnovi značajnog otpisa kod jedne banke) i iznosila je 399 milijuna KM, a koeficijent 21,9%. U 2016. godini nastavljen je trend pada (također je zabilježen značajan otpis), neto nekvalitetna aktiva sa 31. 12. 2016. iznosila je 337 milijuna KM, a koeficijent 16,4%, što je, i pored značajnog smanjenja, i dalje visoka razina i pokazatelj. U prvom kvartalu 2017. godine neto nekvalitetna aktiva se i dalje smanjuje, iznosi 319 milijuna KM, a koeficijent 15,4%. Također, prema postojećoj regulativi banke ne izračunavaju kapitalni zahtjev za tržišne rizike, zbog čega je stopa adekvatnosti kapitala veća.

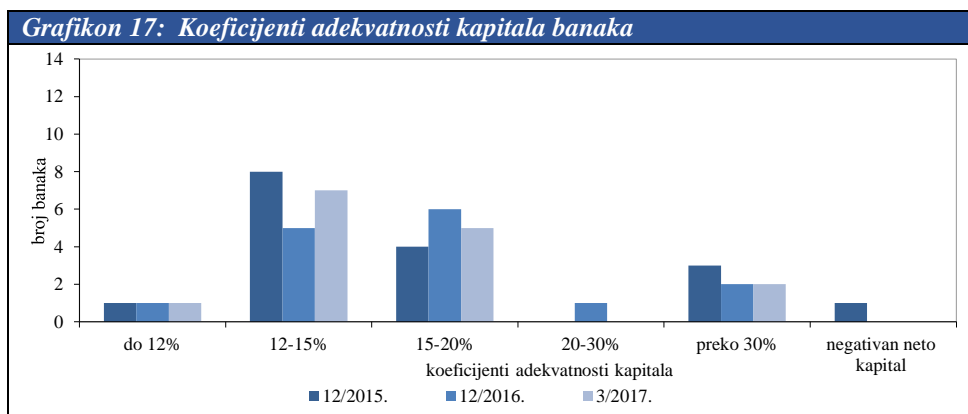
-000 KM-

Tablica 23: Neto kapital, ukupni ponderirani rizici i stopa adekvatnosti kapitala

OPIS	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	INDEKS	
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. NETO KAPITAL	1.951.342	2.140.399	2.164.729	110	101
2. RIZIK AKTIVE BILANCE I IZVANBILANCE	11.918.650	12.667.026	12.963.287	106	102
3. POR (PONDERIRANI OPERATIVNI RIZIK)	976.734	1.001.018	1.042.691	102	104
4. UKUPAN RIZIK AKTIVE (2+3)	12.895.384	13.668.044	14.005.978	106	102
5. STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (1/ 4)	15,1%	15,7%	15,5%	104	99

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sustava sa 31. 3. 2017. od 15,5% je i dalje znatno viša od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sustava za postojeću razinu izloženosti rizicima i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Od ukupno 15 banaka u F BiH sa 31. 3. 2017., 14 banaka je imalo koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, dok je jedna banka ispod zakonskog minimuma. Prema analitičkim podacima deset banaka je imalo stopu adekvatnosti kapitala nižu nego na kraju 2016. godine, dok je kod pet banaka bolja.

U nastavku se daje pregled stopa adekvatnosti kapitala u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- 1 banka ima stopu ispod 12%,
- 4 banke imaju stopu između 13,2% i 13,8%,
- 5 banaka ima stopu između 14,5% i 15,4%,
- 3 banke imaju stopu između 17,4% i 18,2%,
- 2 banke imaju adekvatnost 38,2% i 39,5%.

FBA je, obavljajući nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, sukladno zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sustava u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i osiguranju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti rizicima koji su imanentni bankarskom poslovanju, prije svega kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku kojem su banke izložene u poslovanju.

Kao i do sada, prioritetan zadatak većine banaka u sustavu je daljnje jačanje kapitalne osnove, a u fokusu su velike banke u sustavu, posebno zbog promjena u poslovnom i operativnom okruženju u kojem banke u Federaciji BiH posluju, djelovanja i utjecaja svjetske finansijske i ekonomske krize i na našu zemlju i negativnih efekata koje ova kriza ima na bankarski sektor i ukupnu ekonomiju BiH. Također, u fokusu su i problematične banke čije je ukupno poslovanje pod pojačanim nadzorom i u kojima je nužno jačanje kapitalne osnove, kao osnovnog preduvjeta za sanaciju ovih banaka i izlaska iz zone nesigurnog i nesolidnog poslovanja. Pod posebnim je nadzorom i kapital banaka koje imaju negativne trendove u kvaliteti aktive, što se negativno odražava na kapital i predstavlja realnu opasnost za daljnje slabljenje kapitalne osnove. U uvjetima djelovanja ekonomske krize i rasta kreditnog rizika uzrokovanog padom kvalitete kreditnog portfelja kroz rast nenaplativih potraživanja, ovaj zahtjev ima prioritetan značaj i zato je segment kapitala pod kontinuiranim pojačanim supervizorskim nadzorom, kako ne bi došlo do ugrožavanja stabilnosti banaka i erozije kapitalne osnove na razinu koja bi ugrozila ne samo poslovanje banaka, nego i utjecala na stabilnost ukupnog bankovnog sustava.

2.1.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvalitete njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilance i izvanbilančnih stavki.

Stupanjem na snagu Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, počevši od 31. 12. 2011. banke sačinjavaju i prezentiraju finansijske izvještaje sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), pri čemu se za priznavanje i mjerenje finansijske imovine i obveza primjenjuje MRS 39 -

Financijski instrumenti, priznavanje i mjerenje i MRS 37- Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva. Prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne i dalje obračunavati rezerve za kreditne gubitke (RKG) sukladno kriterijima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka, kao i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

-u 000 KM-

Tablica 24: Aktiva (bilanca i izvanbilanca), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MRS-u									
O P I S	31.12.2015.			31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)			
1. Rizična aktiva ¹⁵	14.850.813	15.678.467	16.188.525	106	103				
2. Obračunate regulatorne rezerve za kreditne gubitke	1.507.523	1.533.712	1.557.654	102	102				
3. Ispravka vrijednosti i rezerve za izvanbilančne stavke	1.269.548	1.294.471	1.300.459	102	100				
4. Potrebne regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	408.247	405.019	418.462	99	103				
5. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	315.734	315.734	315.734	100	100				
6. Nedostajući iznos regulat. rezervi iz dobiti za procijenjene gub.	204.558	200.035	212.340	98	106				
7. Nerizične stavke	6.797.824	7.175.607	6.866.439	106	96				
8. UKUPNA AKTIVA (1+7)	21.648.637	22.854.074	23.054.964	106	101				

Ukupna aktiva s izvanbilančnim stavkama (aktiva)¹⁶ banaka u FBiH sa 31. 3. 2017. iznosila je 23 milijarde KM i veća je za 1% ili 201 milijun KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rizična aktiva iznosi 16,2 milijarde KM i veća je za 3% ili 510 milijuna KM.

Nerizične stavke iznose 6,9 milijardi KM ili 30% ukupne aktive s izvanbilancom i manje su za 4% ili 309 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine.

Ukupne obračunate RKG po regulatornom zahtjevu su povećane (2% ili 24 milijuna KM) i iznose 1,6 milijardi KM, a formirane ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke su na istoj razini od 1,3 milijarde KM. Potrebne regulatorne rezerve¹⁷ iznose 418 milijuna KM i veće su za 3% ili 13 milijuna KM. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti u iznosu od 316 milijuna KM su na istoj razini kao i na kraju 2016. godine. Nedostajuće regulatorne rezerve¹⁸ sa 31. 3. 2017. iznose 212 milijuna KM, s rastom od 6% ili 12 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine.

-u 000 KM-

Tablica 25: Ukupna aktiva, bruto bilančna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive								
O P I S	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Strukt. %	Iznos	Strukt. %	Iznos	Strukt. %	8 (4/2)	9 (6/4)
1.	2	3	4	5	6	7		
Kreditni	10.186.613	84,1	10.850.532	84,2	11.145.708 ¹⁹	83,1	106	103
Kamate	71.680	0,6	69.237	0,5	69.868	0,5	97	101
Dospjela potraživanja	1.161.853	9,6	1.164.973	9,0	1.157.583	8,6	100	99
Potraživanja po plać. garancijama	24.648	0,2	26.537	0,2	31.194	0,2	108	118
Ostali plasmani	139.457	1,1	138.995	1,1	266.419	2,0	100	192
Ostala aktiva	526.871	4,4	638.228	5,0	735.168	5,5	121	115
1. RIZIČNA BILANČNA AKTIVA	12.111.122	100,0	12.888.502	100,0	13.405.940	100,0	106	104
2. NERIZIČNA BILANČNA AKTIVA	6.289.910		6.745.740		6.357.997		107	94
3. BRUTO BILANČNA AKTIVA (1+2)	18.401.032		19.634.242		19.763.937		107	101
4. RIZIČNA IZVANBILANCA	2.739.691		2.789.965		2.782.585		102	100
5. NERIZIČNA IZVANBILANCA	507.914		429.867		508.442		85	118
6. UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE (4+5)	3.247.605		3.219.832		3.291.027		99	102
7. RIZIČNA AKTIVA S IZVANBILANCOM (1+4)	14.850.813		15.678.467		16.188.525		106	103
8. NERIZIČNE STAVKE (2+5)	6.797.824		7.175.607		6.866.439		106	96
9. AKTIVA S IZVANBILANCOM (3+6)	21.648.637		22.854.074		23.054.964		106	101

¹⁵ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obveza od 236 milijuna KM osiguranih novčanim depozitom.

¹⁶ Aktiva definirana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine F BiH“, broj: 85/11 -prOčišćeni tekst i 33/12-ispravka, 15/13).

¹⁷ Potrebne regulatorne rezerve predstavljaju pozitivnu razliku između obračunatih RKG i ispravaka vrijednosti (obračunate RKG su veće od ispravke vrijednosti).

¹⁸ Nedostajući iznos regulatornih rezervi predstavlja pozitivnu razliku između potrebnih i formiranih RKG.

¹⁹ Isključen iznos kredita od 183 milijuna KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilančnu aktivu).

Bruto bilančna aktiva⁶ iznosi 19,8 milijardi KM i veća je za 1% ili 130 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rizična bilančna aktiva iznosi 13,4 milijarde KM, što je 68% bruto bilančne aktive, s ostvarenim rastom od 4% ili 517 milijuna KM. Nerizična bilančna aktiva iznosi 6,4 milijarde KM i manja je za 6% ili 388 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine.

Izvanbilančne rizične stavke u iznosu od 2,8 milijardi KM su na istoj razini kao i na kraju 2016. godine, a nerizične stavke iznose 508 milijuna KM, s ostvarenim rastom od 18% ili 79 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine.

Utjecaj ekonomske krize na ukupnu ekonomiju i gospodarstvo u BiH je i dalje izražen, što se odražava na ključnu djelatnost banaka, odnosno segment kreditiranja. U prvom kvartalu 2017. godine ostvaren je rast kredita od 2% ili 288 milijuna KM (u 2016. godini rast iznosio 6% ili 659 milijuna KM). Sa 31. 3. 2017. krediti su iznosili 12,6 milijardi KM, što je udjel od 67,9% (+1,1 postotni bod).

U prvom kvartalu 2017. godine plasirano je ukupno 2,5 milijardi KM novih kredita, što je za 34% ili 638 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Od ukupno plasiranih kredita na gospodarstvo se odnosi 71%, a na stanovništvo 26% (na kraju 2016. godine: gospodarstvo 72%, stanovništvo 25%). Ročna struktura novoodobrenih kredita: dugoročni 42%, kratkoročni 58% (na kraju 2016. godine: dugoročni 45%, kratkoročni 55%).

Tri najveće banke u FBiH s iznosom kredita od 6,8 milijardi KM imaju udjel od 54% u ukupnim kreditima na razini sustava.

Trend i promjena udjela pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dani su u sljedećoj tablici.

-u 000 KM-

Tablica 26: Sektorska struktura kredita								
SEKTORI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5	6	7	8(4/2)	9(6/4)
Vladine institucije	250.805	2,2	265.892	2,2	285.259	2,2	106	107
Javna poduzeća	269.507	2,3	226.891	1,8	238.921	1,9	84	105
Privatna poduzeća i društ.	5.328.591	45,9	5.756.280	46,9	5.938.523	47,3	108	103
Bankarske institucije	5.701	0,0	58	0,0	29	0,0	1	50
Nebankarske financijske instit.	41.542	0,4	40.365	0,3	48.185	0,4	97	119
Gradani	5.705.684	49,1	5.972.074	48,7	6.038.781	48,1	105	101
Ostalo	8.914	0,1	8.668	0,1	8.869	0,1	97	102
UKUPNO	11.610.744	100,0	12.270.228	100,0	12.558.567	100,0	106	102

U sektorskoj strukturi kredita dominantna su dva sektora: stanovništvo i privatna poduzeća, dok je kreditiranje ostalih sektora neznatno. U prvom kvartalu 2017. godine nastavljen je pozitivan trend kretanja u segmentu sektorskog kreditiranja iz 2016. godine, odnosno veće kreditiranje privatnih poduzeća nego stanovništva. Stopa rasta kredita privatnih poduzeća iznosila je 3% ili 182 milijuna KM (u 2016. godini ostvaren rast od 8% ili 428 milijuna KM), tako da su sa 31. 3. 2017. krediti ovog sektora dostigli iznos od 5,9 milijardi KM i udjel od 47,3% (+0,4 postotna boda). U istom razdoblju 2017. godine rast kredita sektoru stanovništva iznosio je 1% ili 67 milijuna KM (u 2016. godini ostvaren rast od 5% ili 266 milijuna KM), dok je udjel blago smanjen sa 48,7% na 48,1% i sa 31. 3. 2017. iznosili su šest milijardi KM.

Prema dostavljenim podacima od banaka sa stanjem 31. 3. 2017., struktura kredita stanovništvu po namjeni je skoro ista kao na kraju 2016. godine: udjel kredita za financiranje potrošnih dobara⁶ iznosi 81%, udjel stambenih kredita iznosi 17%, a s preostalim 2% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda.

Tri najveće banke u sustavu plasirale su, kao i na kraju 2016. godine, stanovništvu 61%, a privatnim poduzećima 45% ukupnih kredita danih ovim sektorima.

Valutna struktura kredita: najveći udjel od 55,4% ili 6,9 milijardi KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom (EUR: 6,8 milijardi KM ili 99%, CHF: 99 milijuna KM ili 1,4%), krediti u domaćoj valuti 44,2% ili 5,5 milijardi KM, a najmanji udjel od samo 0,5% ili 56 milijuna KM imaju

krediti u stranoj valuti (od toga se skoro sve odnosi na EUR: 52 milijuna KM ili 92%). Ukupan iznos kredita s valutnom klauzulom u CHF valuti od 99 milijuna KM ima udjel od 0,8% u ukupnom kreditnom portfelju i cijeli iznos se odnosi na jednu banku u sustavu (na kraju 2016. godine 0,9%).

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihova kvaliteta predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja banaka. Ocjena kvalitete aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka.

Kvaliteta aktive i izvanbilančnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije dani su u sljedećoj tablici.

-u 000 KM-

Tablica 27: Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR) i potencijalni kreditni gubici (PKG)

Kategorija klasifikacije	31.12.2015.			31.12.2016.			31.3.2017.			INDEKS	
	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	11(5/2)	12(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
A	12.316.066	82,9	246.321	13.166.182	84,0	263.324	13.638.966	84,3	272.782	107	104
B	950.153	6,4	76.023	982.398	6,3	77.167	1.024.882	6,3	79.528	103	104
C	301.862	2,0	75.796	224.335	1,4	58.086	226.556	1,4	59.149	74	101
D	426.025	2,9	252.682	423.766	2,7	253.348	378.969	2,3	226.964	99	89
E	856.707	5,8	856.701	881.786	5,6	881.787	919.152	5,7	919.231	103	104
Rizična ak. (A-E)	14.850.813	100,0	1.507.523	15.678.467	100,0	1.533.712	16.188.525	100,0	1.557.654	106	103
Klasificirana (B-E)	2.534.747	17,1	1.261.202	2.512.285	16,0	1.270.389	2.549.559	15,7	1.284.872	99	101
Nekvalitetna (C-E)	1.584.594	10,7	1.185.179	1.529.887	9,8	1.193.221	1.524.677	9,4	1.205.344	97	100
Nerizična akt. ²⁰	6.797.824			7.175.607			6.866.439			106	96
UKUPNO (rizična i nerizična)	21.648.637			22.854.074			23.054.964			106	101

Prvi pokazatelj i upozoravajući signal da postoje potencijalni problemi u otplati kredita je rast dospjelih potraživanja i udjela u ukupnim kreditima. Sa 31. 3. 2017. dospjela potraživanja iznose 1,2 milijarde KM, što je ista razina kao u posljednje dvije godine.

Ako se analizira kvaliteta rizične aktive kroz kretanje i promjene ključnih pokazatelja, može se konstatirati da su u prvom kvartalu 2017. godine ključni pokazatelji kvalitete aktive blago poboljšani u odnosu na kraj 2016. godine. Kod nekih banaka pokazatelji su imali blage oscilacije (poboljšanje ili pogoršanje), odnosno sedam banaka ima pokazatelje udjela klasificirane u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora, a šest banaka ima pokazatelje udjela nekvalitetne u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora.

Klasificirana aktiva je sa 31. 3. 2017. iznosila 2,5 milijardi KM, a nekvalitetna 1,5 milijardi KM.

Klasificirana aktiva (B-E) je povećana za 1% ili 37 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine (u 2016. godini pad od 1% ili 22 milijuna KM). Kategorija B je povećana za 4% ili 42 milijuna KM, što je veći rast nego u cijeloj 2016. godini (3% ili 32 milijuna KM). Nekvalitetna aktiva (C-E) je zadržana na istoj razini kao i na kraju 2016. godine (u 2016. godini nekvalitetna aktiva je smanjena za 3% ili 55 milijuna KM).

Koeficijent iskazan kroz udjel klasificirane u rizičnoj aktivu iznosi 15,7%, a smanjenje za 0,3 postotna boda u odnosu na kraj 2016. godine je isključivo rezultat rasta rizične aktive od 3% ili 510 milijuna KM.

Najvažniji pokazatelj kvalitete aktive je odnos nekvalitetne i rizične aktive, iznosi 9,4%, što je niže za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2016. godine. Međutim, to treba uzeti s dozom opreza i rezerve,

²⁰ Stavke aktive koje se, u skladu s člankom 2. stavak (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasificiraju i stavke na koje se, u skladu s čl. 22. stavak (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

imajući u vidu da udjel B kategorije iznosi 6,3%, te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiju kvalitetu i da trebaju biti klasificirani kao nekvalitetna aktiva.

Sektorska analiza podataka temelji se na pokazateljima kvalitete kredita danih za dva najznačajnija sektora: pravnim osobama i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima, kod kredita plasiranih pravnim osobama.

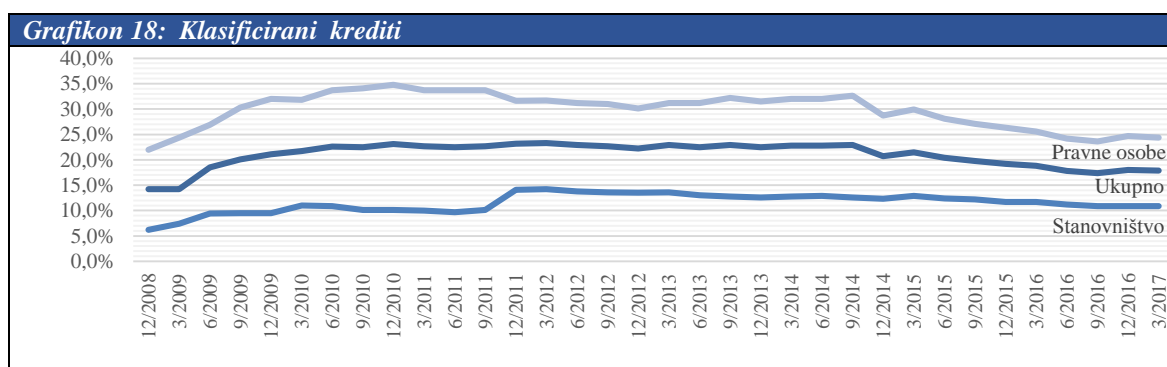
Tablica 28: Klasifikacija kredita danih stanovništvu i pravnim osobama

Kategorija klasifikacije	31.12.2016.						31.3.2017.						INDEKS
	Stanovni štvo	Udjel %	Pravne osobe	Udjel %	UKUPNO		Stanovni štvo	Udjel %	Pravne osobe	Udjel %	UKUPNO		
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12 (8+10)	13	14(12/6)
A	5.319.385	89,1	4.744.319	75,3	10.063.704	82,0	5.378.440	89,1	4.926.433	75,6	10.304.873	82,1	102
B	161.278	2,7	600.184	9,7	770.462	6,3	175.176	2,9	646.703	9,9	821.879	6,5	107
C	61.962	1,0	149.040	2,4	211.002	1,7	59.292	1,0	153.505	2,4	212.797	1,7	101
D	77.142	1,3	329.597	5,2	406.739	3,3	66.246	1,1	302.321	4,6	368.567	2,9	91
E	352.307	5,9	466.014	7,4	818.321	6,7	359.627	5,9	490.824	7,5	850.451	6,8	104
UKUPNO	5.972.074	100,0	6.298.154	100,0	12.270.228	100,0	6.038.781	100,0	6.519.786	100,0	12.558.567	100,0	102
Klas. kred. B-E	652.689	10,9	1.553.835	24,7	2.206.524	18,0	660.341	10,9	1.593.353	24,4	2.253.694	17,9	102
Nekv. kred C-E	491.411	8,2	944.651	15,0	1.436.062	11,7	485.165	8,0	946.650	14,5	1.431.815	11,4	100
		48,7		51,3		100,0		48,1		51,9		100,0	
Udjel po sektorima u klasificiranim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		29,6		70,4		100,0		29,3		70,7		100,0	
Nekvalitetni C-E		34,2		65,8		100,0		33,9		66,1		100,0	
Kategorija B		20,9		79,1		100,0		21,3		78,7		100,0	

Pokazatelji kvalitete kredita su u prvom kvartalu 2017. godine blago poboljšani, udjel klasificiranih kredita je smanjen na i dalje visokih 17,9% (-0,1 postotni bod), i pored iste stope rasta i ukupnih i klasificiranih kredita (2%), ali znatno većeg apsolutnog iznosa ukupnih kredita. Klasificirani krediti stanovništva imali su rast od 1% ili osam milijuna KM, a pravnih osoba rast od 3% ili 39 milijuna KM.

Udjel nekvalitetnih kredita, kao ključni pokazatelj kvalitete kredita, smanjen je sa 11,7% na 11,4%, kao rezultat kreditnog rasta od 2% ili 288 milijuna KM, dok su ukupni nekvalitetni krediti zadržani na istoj razini kao na kraju 2016. godine, s napomenom da je trajni otpis u prvom kvartalu 2017. godine iznosio 11 milijuna KM, što pokazuje da je i dalje prisutan rast nekvalitetnih kredita.

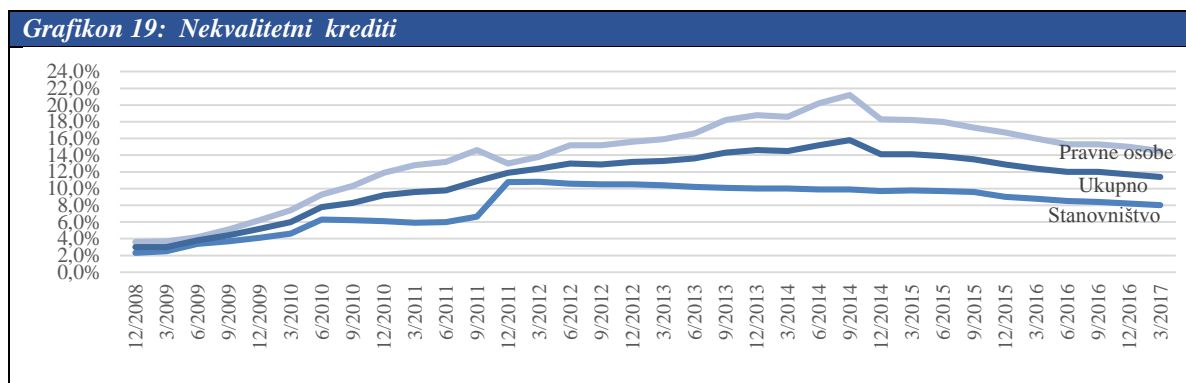
Nekvalitetni krediti pravnih osoba su na istoj razini kao na kraju 2016. godine, dok je kod stanovništva prisutan neznatan pad od 1% ili šest milijuna KM.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama u iznosu od 6,5 milijardi KM, sa 31. 3. 2017. u kategorije B do E klasificirano je i dalje zabrinjavajuće visokih 24,4% ili 1,6 milijardi KM, što je smanjenje za 0,3 postotna boda u odnosu na kraj 2016. godine (u 2016. godini udjel je smanjen za 1,6 postotnih bodova), dok je pokazatelj za sektor stanovništva znatno bolji. Od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od šest milijardi KM, u navedene kategorije klasificirano je 660 milijuna KM ili

10,9%, što je isti udjel kao i na kraju 2016. godine (u 2016. godini udjel je smanjen za 0,8 postotnih bodova).

Navedena kretanja su rezultat stanja u realnom sektoru i djelovanja ekonomske krize na gospodarstvo i ukupnu ekonomiju u BiH, zbog čega kreditni portfelj pravnih osoba ima znatno lošiju kvalitetu od sektora stanovništva.

Najvažniji pokazatelj kvalitete kreditnog portfelja je udjel nekvalitetnih kredita. Od ukupnih nekvalitetnih kredita, kao i na kraju 2016. godine, na pravne osobe se odnosi 66%, a na stanovništvo 34%. U prvom kvartalu 2017. godine udjel nekvalitetnih kredita i kod sektora stanovništva i kod pravnih osoba je smanjen, kod stanovništva kao rezultat već ranije navedenih faktora: smanjenja nekvalitetnih kredita za 1% ili šest milijuna KM i kreditnog rasta od 1% ili 67 milijuna KM, dok je kod sektora pravnih osoba to isključivo rezultat kreditnog rasta od 4% ili 222 milijuna KM. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama na nekvalitetne kredite se odnosi 14,5% ili 947 milijuna KM, što je za 0,5 postotnih bodova manje nego na kraju 2016. godine (u 2016. godini udjel je smanjen za 1,7 postotnih bodova). Za sektor stanovništva isti iznose 8% ili 485 milijuna KM, što je za 0,2 postotna boda manje (u 2016. godini udjel je smanjen za 0,8 postotnih bodova).

Detaljnija i potpunija analiza temelji se na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (po sektorima) i stanovništva (po namjeni).

OPIS	31.12.2016.				31.3.2017.				INDEKS	
	Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti			
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5 (4/2)	6	7	8	9 (8/6)	10 (6/2)	11(8/4)
1. Krediti pravnim osobama za										
Poljoprivredu (AGR)	143.318	1,2	24.461	17,1	220.969	1,8	30.144	13,6	154	123
Proizvodnju (IND)	1.792.572	14,6	328.438	18,3	1.755.729	14,0	321.709	18,3	98	98
Građevinarstvo (CON)	443.523	3,6	78.173	17,6	425.416	3,4	77.373	18,2	96	99
Trgovinu (TRD)	2.398.752	19,5	313.660	13,1	2.530.081	20,1	324.104	12,8	105	103
Ugostiteljstvo (HTR)	239.322	2,0	16.182	6,8	258.516	2,1	11.695	4,5	108	72
Ostalo ²¹	1.280.667	10,4	183.737	14,3	1.329.075	10,6	181.625	13,7	104	99
UKUPNO 1.	6.298.154	51,3	944.651	15,0	6.519.786	51,9	946.650	14,5	104	100
2. Krediti stanovništvu za:										
Opću potrošnju	4.795.884	39,1	310.215	6,5	4.873.117	38,8	313.543	6,4	102	101
Stambenu izgradnju	1.051.760	8,6	155.825	14,8	1.042.175	8,3	146.389	14,0	99	94
Obavljanje djelatn. (obrtnici)	124.430	1,0	25.371	20,4	123.489	1,0	25.233	20,4	99	99
UKUPNO 2.	5.972.074	48,7	491.411	8,2	6.038.781	48,1	485.165	8,0	101	99
UKUPNO (1. +2.)	12.270.228	100	1.436.062	11,7	12.558.567	100	1.431.815	11,0	102	100

²¹ Uključeni sljedeći sektori: promet, skladištenje i komunikacije (TRC); finansijsko posredovanje (FIN); poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (RER); javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (GOV) i ostalo.

Najveći udjel u ukupnim kreditima kod pravnih osoba imaju sektori trgovine 20,1% i proizvodnje 14%, a kod stanovništva najveći udjel imaju krediti za opću potrošnju 38,8% i stambeni krediti 8,3% (31. 12. 2016. godine: pravne osobe: trgovina 19,5% i proizvodnja 14,6%, stanovništvo: opća potrošnja 39,1% i stambeni krediti 8,6%).

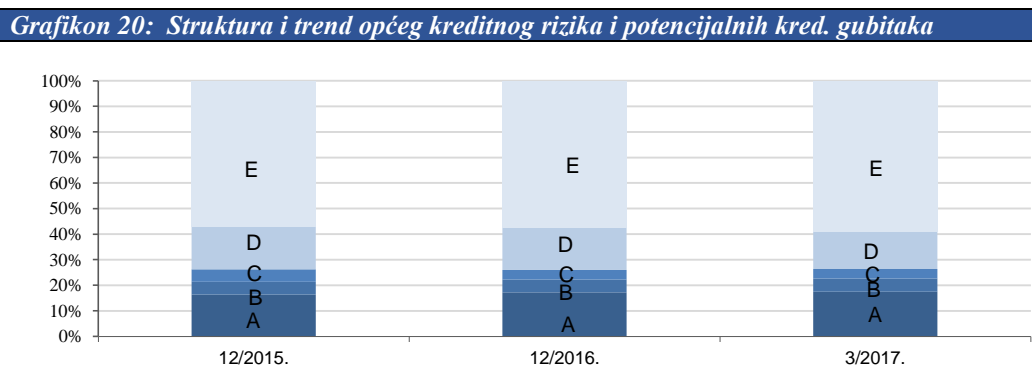
Već duže razdoblje negativan i jak utjecaj ekonomske krize posebno je izražen u nekoliko ključnih sektora, što se vidi iz pokazatelja udjela nekvalitetnih kredita. Sektor građevinarstva, koji u ukupnim kreditima ima nizak udjel od svega 3,4%, i dalje ima visok udjel nekvalitetnih kredita od 18,2%, koji je blago povećan za 0,6 postotnih bodova (u 2016. godini udjel smanjen za visokih 9,1 postotni bod), zbog pada kredita plasiranih ovom sektoru za 4% ili 18 milijuna KM, iako je prisutan i dalje trend smanjenja nekvalitetnih kredita navedenog sektora. Također, kod sektora poljoprivrede, koji ima najmanji udjel od 1,8%, nekvalitetni krediti imaju značajan udjel od 13,6%, koji je, i pored rasta nekvalitetnih kredita za 23%, manji za 3,5 postotnih bodova u odnosu na kraj prethodne godine, zbog utjecaja visoke stope rasta kredita ovog sektora od 54%.

Ipak, fokus je na dva sektora s najvećim udjelom u ukupnim kreditima, a to su sektor trgovine (20,1%) i proizvodnje (14%). Razina kredita plasiranih sektoru proizvodnje od 1,8 milijardi KM je u prvom kvartalu 2017. godine smanjena za 2% ili 37 milijuna KM, a nekvalitetni krediti su smanjeni za 2% ili sedam milijuna KM, odnosno na 322 milijuna KM, dok je udjel ostao na istoj visokoj razini od 18,3% (u 2016. godini pad od 7% ili 24 milijuna KM, a udjel je smanjen za 2,9 postotnih bodova, odnosno na 18,3%). S druge strane, kreditiranje sektora trgovine u prvom kvartalu 2017. godine povećano je za 5% ili 131 milijun KM, odnosno na razinu od 2,5 milijardi KM. Nekvalitetni krediti kod ovog sektora povećani su za 3% ili 10 milijuna KM, sa 31. 3. 2017. iznosili su 324 milijuna KM, a udjel je smanjen za 0,3 postotna boda, odnosno na 12,8% (u 2016. godini ostvaren je rast od 3% ili 10 milijuna KM, a udjel je smanjen sa 13,2% na 13,1%), što je bolji pokazatelj nego kod sektora proizvodnje.

Kod stanovništva dominiraju krediti za opću potrošnju, koji imaju i najveći udjel od 38,8% u ukupnim kreditima. U prvom kvartalu 2017. godine zabilježen je rast ovih kredita od 2% ili 77 milijuna KM, dok su krediti obrtnicima smanjeni za 1% ili jedan milijun KM i stambeni krediti za 1% ili 10 milijuna KM. Najlošiji pokazatelj udjela nekvalitetnih kredita od 20,4%, kao i na kraju 2016. godine, imaju krediti plasirani obrtnicima, s niskim udjelom od 1% u ukupnim kreditima. Relativno visok udjel nekvalitetnih kredita od 14% imaju stambeni krediti (na kraju 2016. godine 14,8%), dok krediti za opću potrošnju imaju najniži udjel nekvalitetnih kredita od 6,4% (na kraju 2016. godine 6,5%).

Razina općeg kreditnog rizika i procijenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih sukladno kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na razini bankarskog sektora dani su u sljedećoj tablici i grafikonu.

Tablica 30: Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka									
Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u %)							INDEKS	
	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.				
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)	
A	246.321	16,3	263.324	17,2	272.782	17,5	107	104	
B	76.023	5,0	77.167	5,0	79.528	5,1	102	103	
C	75.796	5,0	58.086	3,8	59.149	3,8	77	102	
D	252.682	16,7	253.348	16,5	226.964	14,6	100	90	
E	856.701	57,0	881.787	57,5	919.231	59,0	103	104	
UKUPNO	1.507.523	100,0	1.533.712	100,0	1.557.654	100,0	102	102	

Analizirajući razinu obračunatih RKG ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2016. godine, rezerve za opći kreditni rizik (za kategoriju A) i potencijalne kreditne gubitke su veće za 2% ili 24 milijuna KM i iznose 1,6 milijardi KM. Rezerve za opći kreditni rizik su veće za 4% ili devet milijuna KM, a rezerve za potencijalne kreditne gubitke su veće za 1% ili 14 milijuna KM u odnosu na kraj 2016. godine. Rezerve za B kategoriju su veće za 3% ili dva milijuna KM i iznose 80 milijuna KM, a rezerve za nekvalitetnu aktivnu su povećane za 1% ili 12 milijuna KM, odnosno na razinu od 1,2 milijarde KM, najviše po osnovi povećanja rezervi za E kategoriju za 4% ili 37 milijuna KM, zbog migracije stavki iz D kategorije u E, zbog čega su i rezerve za D kategoriju smanjene za 10% ili 26 milijuna KM, dok su rezerve za C kategoriju povećane za 2% ili jedan milijun KM.

Jedan od najvažnijih pokazatelja kvalitete aktive je odnos potencijalnih kreditnih gubitaka (PKG) i rizične aktive s izvanbilancom, iznosi 7,9% i manji je za 0,2 postotna boda u odnosu na kraj 2016. godine.

Sa 31. 3. 2017. banke su prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8%, za C kategoriju 26%, D kategoriju 60% i E 100%, kao i na kraju 2016. godine.²²

U skladu sa MRS/MSFI banke su obavezne umanjenja vrijednosti imovine knjižiti kroz troškove formirajući ispravke vrijednosti za bilančne stavke i rezerviranja za rizične izvanbilančne stavke (ranije troškovi RKG).

Pregled ukupnih stavki aktive (bilanca i izvanbilanca) i stavki u statusu neizmirenja obveza (default), kao i pripadajuće ispravke vrijednosti i rezerviranja (utvrđenih u skladu s internim metodologijama banaka čiji je minimum elemenata propisan regulativom FBA) dani su u sljedećoj tablici.

²² Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanjem kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, banke su dužne obračunavati rezerve za kreditne gubitke po kategorijama klasifikacije u sljedećim postotcima: A-2%, B 5-15%, C 16-40%, D 41-60% i E 100%.

Tablica 31: Procjena i vrednovanje rizičnih stavki po MRS-u 39 i MRS-u 37

O P I S	IZNOS (u 000 KM) I UDJEL (u %)				INDEKS
	31.12.2016.		31.3.2017.		
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	
1	2	3	4	5	6 (4/2)
1. RIZIČNA AKTIVA (a+b)	15.678.467	100,0%	16.188.525	100,0%	103
a) Stavke u statusu neizmirenja obveza (default)	1.601.022	10,2%	1.582.139	9,8%	99
a.1. bilančne stavke u defaultu	1.574.439		1.560.098		99
a.2. izvanbilančne stavke u defaultu	26.583		22.041		83
b) Stavke u statusu izmirenja obveza (performing assets)	14.077.445	89,8%	14.606.386	90,2%	104
1.1 UKUPNE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI RIZIČNE AKTIVE (a+b)	1.294.471	100,0%	1.300.459	100,0%	100
a) Ispravke vrijednosti za default	1.118.894	86,4%	1.115.568	85,8%	100
a.1. Ispravke vrijednosti bilančnih stavki u defaultu	1.102.461		1.101.959		100
a.2. Rezerve za izvanbilancu u defaultu	16.433		13.609		83
b) Ispravke vrijednosti za performing assets (IBNR ²³)	175.577	13,6%	184.891	14,2%	105
2. UKUPNI KREDITI (a+b)	12.270.228	100,0%	12.558.567	100%	102
a) Krediti u defaultu (non-performing loans)	1.518.811	12,4%	1.504.255	12,0%	99
b) Krediti u statusu izmirenja obaveza (performing loans)	10.751.417	87,6%	11.054.312	88,0%	103
2.1. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI KREDITA (a+b)	1.193.721	100,0%	1.199.989	100,0%	101
a) Ispravka vrijednosti kredita u defaultu	1.055.454	88,4%	1.054.636	87,9%	100
b) Ispravka vrijednosti performing kredita (IBNR kredita)	138.267	11,6%	145.353	12,1%	105
Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obveza (default)	69,9%		70,5%		
Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obveza (performing assets)	1,2%		1,3%		
Pokrivenost rizične aktive ukupnim isprawkama vrijednosti	8,3%		8,0%		

Kreditni u statusu neizmirenja obveza (default) u prvom kvartalu 2017. godine su smanjeni za 1% ili 15 milijuna KM (u 2016. godini smanjeni za 5% ili 87 milijuna KM), s napomenom da su nekvalitetni krediti zadržani na istoj razini kao na kraju 2016. godine. Udjel kredita u defaultu u ukupnim kreditima je smanjen za 0,4 postotna boda i iznosi 12%, a nekvalitetnih kredita 11,4%. Udjel svih stavki u defaultu u ukupnoj rizičnoj aktivni je smanjen za 0,4 postotna boda i iznosi 9,8%.

Pokrivenost stavki u defaultu isprawkama vrijednosti je povećana i iznosi 70,5% (na kraju 2016. godine 69,9%) zbog pada defaulta (1% ili 19 milijuna KM), dok su ispravke vrijednosti za default nepromijenjene. Pokrivenost nekvalitetne aktive rezervama za kreditne gubitke je na istoj razini kao na kraju 2016. godine i iznosi 78%.

Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obveza (performing assets) je blago povećana za 0,1 postotni bod i iznosi 1,3%, dok je pokrivenost rizične aktive ukupnim isprawkama vrijednosti smanjena i iznosi 8% (na kraju 2016. godine 8,3%). Pokazatelj pokrivenosti rizične aktive ukupnim obračunatim regulatornim rezervama za kreditne gubitke (rezervama za opći kreditni rizik i posebnim rezervama za kreditne gubitke) je smanjen sa 9,8% na 9,6%.

U cilju ublažavanja negativnih efekata elementarne nepogode, FBA je 30. 6. 2014. donijela Odluku o privremenim mjerama za tretman kreditnih obveza klijenata banaka koji su pogođeni elementarnim nepogodama²⁴.

Postupajući po navedenoj Odluci, banke u Federaciji BiH su u drugoj polovici 2014. godine, odobrile moratorij na kreditne obveze u iznosu od 34 milijuna KM. Sa 31. 12. 2016. stanje navedenih kredita iznosi šest milijuna KM, od čega se na pravne osobe odnosi četiri milijuna KM, a na fizičke osobe dva milijuna KM.

Također, u skladu s navedenom Odlukom, banke su u drugoj polovici 2014. godine odobrile restrukturiranje kreditnih obveza u ukupnom iznosu od 39 milijuna KM. Sa 31. 3. 2017. stanje restrukturiranih kredita iznosi 31 milijun KM, od čega se na pravne osobe odnosi 30 milijuna KM, a

²³ IBNR (identified but not reported)-latentni gubici.

²⁴ "Službene novine FBiH", br.55/14.

na fizičke osobe jedan milijun KM. Restrukturirani krediti obuhvaćaju i kredite s moratorijem nakon isteka moratorija.

Kreditni odobreni u skladu s navedenom Odlukom u odnosu na ukupne kredite sa 31. 3. 2017. imaju veoma nizak udjel: moratorij 0,05% i restrukturiranje 0,25%.

Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obaveza došlo je do aktiviranja jamstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja. FBA je od 31. 12. 2009. propisala izvješće o otplati kredita na teret jamaca, s ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jamci. Prema izvješćima banaka u FBiH sa 31. 3. 2017., od ukupnog broja kreditnih partija koji iznosi 1.189.874, 998 kreditnih partija su otplaćivali jamci (1.142 jamca). Udjel iznosa kredita i broja kreditnih partija koje otplaćuju jamci u odnosu na podatke za ukupan sustav je nizak i iznosi svega 0,21% i 0,1%.

Analiza kvalitete aktive, odnosno kreditnog portfelja pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je kreditni rizik dominantni rizik kod najvećeg broja banaka, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su zatim banke formirale po nalogu FBA. Također, analizirajući kvalitetu aktive u bankama grupiranim prema vlasničkoj strukturi, evidentno je da su pokazatelji kod banaka u većinskom vlasništvu rezidenata (četiri „domaće“ privatne banke) lošiji nego kod banaka u većinskom stranom vlasništvu (10 banaka).

Udjel nekvalitetnih kredita kod banaka u većinskom stranom vlasništvu iznosi 10,5% (12/16: 10,8%), a kod „domaćih banaka“ 24,4% kao i na kraju 2016. godine, što je posljedica neadekvatnih i slabih sustava upravljanja kreditnim rizikom, posebno u ključnoj fazi kod odobravanja kredita, kao i nerazvijene risk funkcije. Značajne slabosti i neefikasne prakse utvrđene su i u fazi preventivnog djelovanja kroz rano prepoznavanje problema u servisiranju (otplati) kredita, kao i u radu s nekvalitetnom aktivom u cilju njenog smanjenja putem naplate ili kvalitetnog restrukturiranja.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjena slaba kvaliteta aktive i slabe prakse upravljanja kreditnim rizikom i/ili koje imaju negativne trendove, odnosno pad kvalitete aktive, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa upravljanja nekvalitetnom aktivom, koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvalitete aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njezinog daljnjeg pogoršanja, kao i jačanje risk funkcije, odnosno njezinog značaja i kvalitete rada.

Izvršavanje naloga FBA se kontinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na temelju izvješća i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i provjere istog u ciljanim on site kontrolama. Nadzor ovog segmenta poslovanja je pojačan zbog evidentnih negativnih trendova, što značajno utječe i na pogoršanje profitabilnosti banaka i slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, zbog čega banke moraju pravodobno poduzeti aktivnosti na pribavljanju kapitala iz vanjskih izvora.

Transakcije s povezanim osobama

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s osobama povezanim s bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosna načela i zahtjeve vezane za transakcije s osobama povezanim s bankom, što je regulirano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s osobama povezanim s bankom, u kojoj su propisani uvjeti i način poslovanja banaka s povezanim osobama. Na temelju te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je donijeti posebne politike banke za poslovanje s povezanim osobama i pratiti njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvješća koji obuhvaćaju transakcije s jednim dijelom povezanih osoba, i to kredite i potencijalne i preuzete izvanbilančne obaveze (jamstva, akreditivi, preuzete kreditne obveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih osoba.

Set propisanih izvješća uključuje podatke o kreditima danim sljedećim kategorijama povezanih osoba:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- supsidijarnim osobama i drugim poduzećima povezanim s bankom.

-000 KM-

Tablica 32: Transakcije s povezanim osobama					
O P I S	D A N I K R E D I T I ²⁵			I N D E K S	
	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima s više od 5% glasačkih prava, sups. i drugim povezanim pred.	89.014	126.956	136.627	143	108
Članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	446	581	579	130	100
Upravi banke	3.023	2.516	2.487	83	99
UKUPNO	92.483	130.053	139.693	141	107
Potencijalne i preuzete izvanbil. obveze	9.326	7.227	7.286	77	101

U promatranom razdoblju kreditne izloženosti prema osobama povezanim s bankom su povećane za 7% zbog povećanja izloženosti kod jedne banke, a potencijalne obaveze su povećane za 1%. Iz prezentiranih podataka može se zaključiti da se i dalje radi o malom iznosu kreditno-garancijskih poslova s povezanim osobama i da je razina rizika na razini sustava niska. Međutim, evidentno je da je ovaj rizik značajno viši u bankama koje imaju disperziju u vlasničkoj strukturi, odnosno u „domaćim bankama“ u vlasništvu rezidenata. FBA posebnu pažnju (u on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka s povezanim osobama, naročito ocjeni sustava identifikacije i monitoringa izloženosti riziku poslovanja s povezanim osobama. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja danih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšana kvaliteta upravljanja ovim rizikom.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz računa dobiti i gubitka, na razini bankovnog sustava u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2017. godine, ostvaren je pozitivan financijski rezultat-dobit u iznosu od 79 milijuna KM, što je za 8% ili šest milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Pozitivan efekt na financijski rezultat sustava posebno je imalo ostvarenje veće dobiti kod četiri banke koje su pozitivno poslovale i u istom razdoblju prošle godine (efekt 14 milijuna KM, od čega se samo na jednu banku odnosi 10 milijuna KM kao rezultat jednokratnog prihoda), te ostvarenje dobiti kod dvije banke koje su prošle godine poslovale s gubitkom (efekt šest milijuna KM). S druge strane, negativan efekt od 15 milijuna KM je najvećim dijelom rezultat ostvarene manje dobiti kod osam banaka (efekt 13 milijuna KM), ostvarenog gubitka kod jedne banke koja je u istom razdoblju prošle godine pozitivno poslovala, te efekata zbog pripajanja kod dvije banke. Promatrano u odnosu na isto razdoblje prošle godine, broj banaka je smanjen za dvije banke i iznosi 15.

Ostvarenje boljeg financijskog rezultata u odnosu na isto razdoblje prošle godine, i pored značajnog rasta nekamatnih rashoda (najvećim dijelom troškova ispravaka vrijednosti), rezultat je rasta ukupnog prihoda podržanog značajnim rastom operativnih prihoda (najvećim dijelom jednokratnih prihoda i naknada za izvršene usluge), uz prisutan rast i neto kamatnog prihoda (isključivo kao posljedica značajnog smanjenja kamatnih rashoda, čime se kompenzira blago smanjenje kamatnih prihoda po osnovi pada aktivnih kamatnih stopa).

Pozitivan financijski rezultat od 80 milijuna KM ostvarilo je 14 banaka i isti je veći za 8% ili šest milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Istodobno, gubitak u poslovanju u iznosu od

²⁵ Pored kredita, uključena i ostala potraživanja, deponirana sredstva i plasmani dioničarima (financijskim institucijama) sa više od 5% glasačkih prava.

jedan milijun KM iskazan je kod jedne banke i isti je veći za 5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Detaljniji podaci dani su u sljedećoj tablici.

-000 KM-

Tablica 33: Ostvareni financijski rezultat: dobit/gubitak						
O P I S	31.3.2015.		31.3.2016.		31.3.2017.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7
Gubitak	-472	1	-1.147	2	-1.204	1
Dobit	62.814	16	74.223	15	80.014	14
Ukupno	62.342	17	73.076	17	78.810	15

Kao i u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (80 milijuna KM) 60% ili 46 milijuna KM se odnosi na dvije najveće banke u sustavu, čiji je udio aktive u bankarskom sektoru 47%, dok se gubitak od jedan milijun KM odnosi samo na jednu banku. Analitički podaci pokazuju da ukupno šest banaka ima bolji financijski rezultat (za 21 milijun KM), dok devet banaka ima lošiji rezultat (za 15 milijuna KM).

Na temelju analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvalitete profitabilnosti (visina ostvarenog financijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu uspješnosti poslovanja), evidentno je da je ukupna profitabilnost sustava poboljšana, najvećim dijelom po osnovi povećanih prihoda od naknada za izvršene usluge (kod velikih banaka), smanjenja kamatnih rashoda, povremenih jednokratnih prihoda i pod visokim je utjecajem oscilatornih kretanja troškova ispravaka vrijednosti.

Međutim, cijeliti profitabilnost samo kroz razinu ostvarenog financijskog rezultata nije adekvatno, jer treba uzeti u obzir i druge bitne faktore koji utječu na održivost i kvalitetu zarade, odnosno profita. Tu je svakako najvažnije istaknuti kreditni rizik i negativne trendove u kvaliteti aktive u posljednjih nekoliko godina, što se vidi kroz rast loših i nenaplativih plasmana (s napomenom da je krajem 2015. godine i 2016. godine došlo do smanjenja nekvalitetnih kredita prvenstveno kao rezultat značajnog iznosa trajnog otpisa s prisutnim blagim trendom smanjenja i u prvom kvartalu 2017. godine), a što nije u korelaciji s kretanjem troškova ispravaka vrijednosti, što je najvažniji faktor koji je utjecao na poboljšanje financijskog rezultata u većini banaka nakon implementacije MRS 39 i 37 (nakon 31.12.2011.). Navedeno, kao i rezultati analize pokrivenosti loših kredita ispravcima vrijednosti, upućuje na zaključak i sumnju da su ispravci vrijednosti kod jednog broja banaka još uvijek podcijenjeni i nisu na adekvatnoj razini.

Na razini sustava ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 252 milijuna KM, što je povećanje u odnosu na isto razdoblje prošle godine od 9% ili 22 milijuna KM, većim dijelom kao rezultat povećanja operativnih prihoda. Ukupni nekamatni rashodi iznose 173 milijuna KM, sa stopom rasta od 10% ili 16 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

I pored rasta prosječnih kamatonosnih kredita (kod većine banaka) za 6,8%, kao i činjenice da je rast loših kredita zaustavljen s blagim padom i u prvom kvartalu 2017. godine (po osnovi otpisa), smanjenje prosječne kamatne stope na kredite, kao rezultat pada aktivnih kamatnih stopa, imalo je za posljedicu blagi pad kamatnih prihoda. Kamatni prihodi iznose 188 milijuna KM, što je ista razina kao na kraju usporednog razdoblja, sa smanjenjem udjela u strukturi ukupnog prihoda sa 81,8% na 74,4%. Najveći udjel imaju prihodi od kamata po kreditima koji su na razini od 166 milijuna KM i zabilježili su nominalni pad od 2% ili tri milijuna KM, što je rezultiralo smanjenjem prosječnih aktivnih kamatnih stopa na kredite za promatrano razdoblje sa 5,81% na 5,36% i padom udjela u ukupnom prihodu sa 73,4% na 66% (većim dijelom zbog rasta ukupnog prihoda iz osnove povećanja operativnih prihoda).

Već duže razdoblje prisutan trend pada kamatnih rashoda nastavljen je i u prvom kvartalu 2017. godine. Kamatni rashodi su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine imali stopu pada od 13% ili šest milijuna KM, s napomenom da je razina kamatnih prihoda ostala ista. Kamatni rashodi iznose 39

milijuna KM, a njihov udjel u strukturi ukupnog prihoda smanjen je sa 19,2% na 15,3%. U strukturi kamatnih rashoda treba istaknuti da su kamatni rashodi po depozitima, i pored rasta prosječnih kamatonosnih depozita za 4%, smanjeni za 14% ili šest milijuna KM, što je rezultat strukture depozitne osnove, odnosno većeg udjela depozita koji nose nižu kamatnu stopu, ali i politike kamatnih stopa banaka i kontinuiranog smanjenja kamatnih stopa na depozite, što je u konačnici rezultiralo smanjenjem prosječnih kamatnih stopa na depozite za usporedno razdoblje sa 1,58% na 1,30%. Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama i dalje bilježe pad, u odnosu na isto razdoblje prošle godine smanjeni su 25% ili cca jedan milijun KM, s niskim udjelom u ukupnom prihodu od samo 1%.

Kao rezultat pada kamatnih rashoda (-13%), neto kamatni prihod povećan je za 3% ili pet milijuna KM i iznosi 149 milijuna KM, sa udjelom u strukturi ukupnog prihoda od 59,1%.

Operativni prihodi iznose 103 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 20% ili 17 milijuna KM, najvećim dijelom po osnovi rasta ostalih operativnih prihoda od 12 milijuna KM (od čega se na jednokratni prihod samo kod jedne banke odnosi 10 milijuna KM), a njihov udjel u strukturi ukupnog prihoda je povećan sa 37,4% na 40,9%. U okviru operativnih prihoda najveći udjel imaju naknade za izvršene usluge sa nastavljenim trendom rasta od 7% ili četiri milijuna KM. Može se zaključiti da banke smanjenje kamatnih prihoda kompenziraju kontinuiranim rastom naknada za izvršene usluge.

Ukupni nekamatni rashodi iznose 173 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine su povećani za 10% ili 16 milijuna KM, najvećim dijelom kao rezultat rasta operativnih rashoda (38% ili 14 milijuna KM), uglavnom troškova ispravaka vrijednosti. Istodobno, njihov udjel u strukturi ukupnog prihoda zadržan je na približno istoj razini i iznosi 68,7%. Troškovi ispravka vrijednosti iznose 27 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećani su za 82% ili 12 milijuna KM (od čega se 78% odnosi na dvije banke), što se negativno odrazilo na povećanje njihovog udjela u strukturi ukupnog prihoda sa 6,4% na 10,6%.

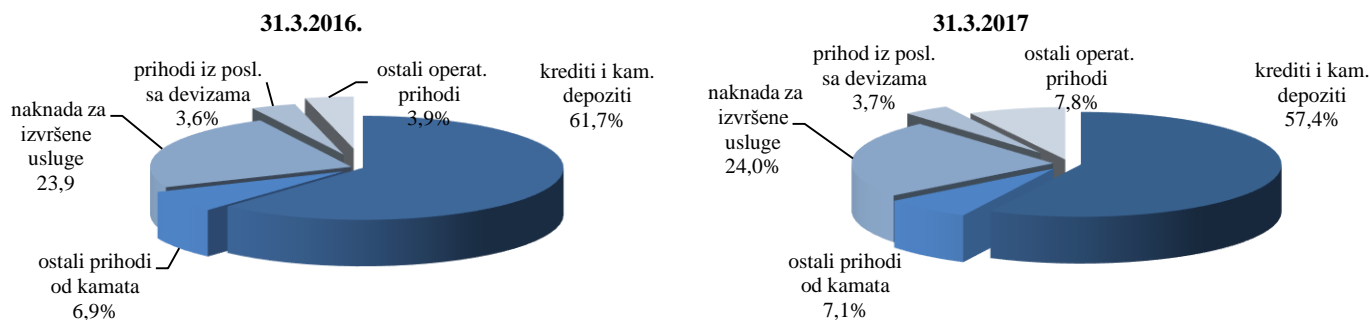
S druge strane, operativni rashodi s iznosom od 122 milijuna KM i udjelom od 48% u ukupnom prihodu su povećani za 2% ili dva milijuna KM u odnosu na usporedno razdoblje. Troškovi plaća i doprinosa, kao najveća stavka operativnih rashoda, blago su povećani (0,7%) i iznose 60 milijuna KM ili 23,7% ukupnog prihoda, troškovi fiksne aktive su zadržani na približno istoj razini i iznose 37 milijuna KM, dok su ostali operativni troškovi povećani za 7% ili dva milijuna KM (od čega se 50% povećanja odnosi na jednu banku). Banke su u razdoblju nakon izbijanja krize poduzele brojne mjere na racionalizaciji troškova poslovanja, prije svega na smanjenju operativnih rashoda, što je jednim dijelom ublažilo negativan utjecaj pada kamatnih prihoda zbog smanjenog opsega kreditnih aktivnosti i pada kvalitete kreditnog portfelja.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tablicama i grafikonima.

- u 000 KM-

Tablica 34: Struktura ukupnih prihoda								
Struktura ukupnih prihoda	31.3.2015.		31.3.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
I. Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	253	0,1	546	0,2	547	0,2	216	100
Kreditni i poslovi leasinga	170.739	63,6	168.949	61,5	166.297	57,2	99	98
Ostali prihodi od kamata	18.256	6,8	18.883	6,9	20.719	7,1	103	110
UKUPNO	189.248	70,5	188.378	68,6	187.563	64,5	100	100
II. Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	58.016	21,6	65.518	23,9	69.795	24,0	113	107
Prihodi iz posl. s devizama	10.815	4,0	9.812	3,6	10.614	3,7	91	108
Ostali operativni prihodi	10.464	3,9	10.832	3,9	22.663	7,8	108	209
UKUPNO	79.295	29,5	86.162	31,4	103.072	35,5	109	120
UKUPNI PRIHODI (I + II)	268.543	100,0	274.540	100,0	290.635	100,0	102	106

Grafikon 21: Struktura ukupnih prihoda

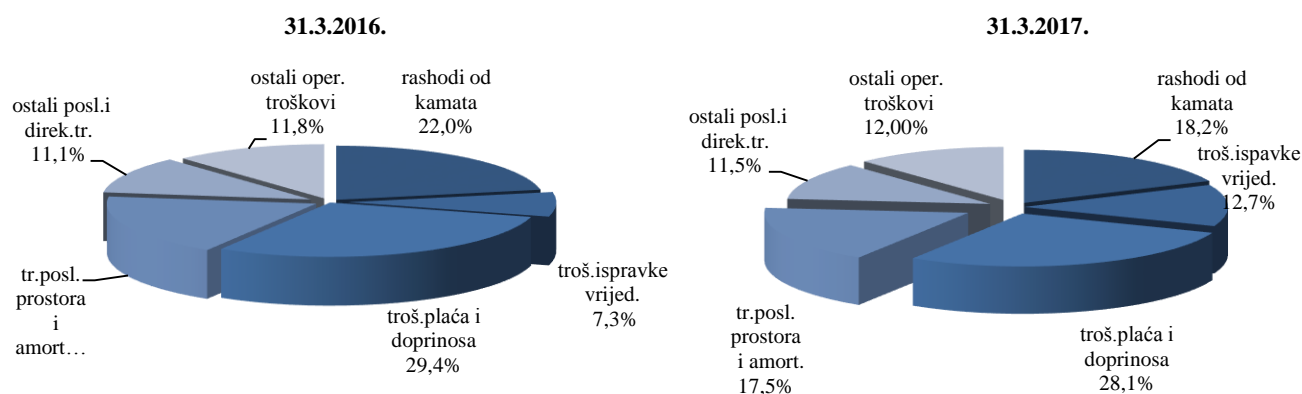

- u 000 KM-

Tablica 35: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	31.3.2015.		31.3.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)/	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)/	9 (6/4)
I. Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	44.359	21,5	38.601	19,2	33.052	15,6	87	86
Obveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	5.065	2,5	3.235	1,6	2.426	1,1	64	75
Ostali rashodi od kamata	1.619	0,8	2.420	1,2	3.175	1,5	149	131
UKUPNO	51.043	24,8	44.256	22,0	38.653	18,2	87	87
II. Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi ispravka vrijed. rizične akt. rezerviranja za poten.ob i ostala vrijed.uskladenje	20.531	10,0	14.741	7,3	26.793	12,7	72	182
Troškovi plaća i doprinosa	59.205	28,7	59.194	29,4	59.614	28,1	100	101
Troškovi posl.prostora i amortizacija	35.593	17,3	37.106	18,4	36.995	17,5	104	100
Ostali poslovni i direktni troškovi	18.734	9,0	22.324	11,1	24.374	11,5	119	109
Ostali operativni troškovi	21.095	10,2	23.843	11,8	25.396	12,0	115	107
UKUPNO	155.158	75,2	157.208	78,0	173.172	81,8	102	110
UKUPNI RASHODI (I + II)	206.201	100,0	201.464	100,0	211.825	100,0	98	105

Grafikon 22: Struktura ukupnih rashoda

U sljedećoj tablici dani su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka.

Tablica 36: Koeficijenti profitabilnost, produktivnosti i efikasnosti po razdobljima

KOEFICIJENTI	31.3.2015.	31.3.2016.	31.3.2017.
Dobit na prosječnu aktivu	0,4	0,4	0,4
Dobit na prosječni ukupni kapital	2,5	2,8	2,9
Dobit na prosječni dionički kapital	5,0	6,3	6,5
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	0,9	0,8	0,8
Operativni prihodi/ prosječna aktiva	0,5	0,5	0,6
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	1,4	1,4	1,4
Poslovni i direktni rashodi ²⁶ /prosječna aktiva	0,3	0,2	0,3
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	0,7	0,7	0,7
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	1,0	0,9	0,9

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvalitete profitabilnosti, zbog većeg iznosa ostvarene dobiti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kao i rasta prosječne aktive, ROAA (zarada na prosječnu aktivu) je zadržana na istoj razini od 0,4%, dok ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) bilježi blago povećanje sa 6,3% na 6,5%, zbog većeg rasta dobiti od rasta prosječnog dioničkog kapitala. Većina ostalih pokazatelja je ostala nepromijenjena. Produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (1,4%), zadržana je na istoj razini zbog skoro istog rasta ukupnog prihoda i prosječne aktive. Pokazatelj operativnih prihoda u odnosu na prosječnu aktivu je poboljšana sa 0,5% na 0,6%, najvećim dijelom kao posljedica značajnog porasta ostalih (jednokratnih) operativnih prihoda.

Kao posljedica povećanja troškova ispravke vrijednosti došlo je i do blagog pogoršanja koeficijenta poslovni i direktni rashodi u odnosu na prosječnu aktivu, odnosno njegovo povećanje sa 0,2% na 0,3%.

U pogoršanim uvjetima poslovanja banaka i zbog posljedica ekonomske i financijske krize na bankarski sektor u FBiH, profitabilnost banaka će i u narednom razdoblju najviše biti pod utjecajem i zavisit će od dva ključna faktora: a) daljnje kretanje i trend u kvaliteti aktive, odnosno razina kreditnih gubitaka i kreditnog rizika i b) efikasnost upravljanja i kontrola operativnih prihoda i troškova. S druge strane, za povećanje profitabilnosti banaka, nužno je zadržati pozitivan trend kreditnog rasta, uz primjenu i striktno poštivanje opreznih kreditnih standarda kod odobravanja kredita. Također, dobit banaka, odnosno financijski rezultat bit će u velikoj mjeri pod utjecajem cjenovnog i kamatnog rizika, kako na strani izvora i kretanja cijena izvora financiranja banaka, tako i mogućnosti ostvarivanja kamatne marže koja će biti dovoljna da pokrije sve nekamatne rashode i na kraju, osigura i zadovoljavajuću dobit na uloženi kapital za vlasnike banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvaliteta menadžmenta i poslovna politika koju vodi, kao i kvaliteta i efikasnost uspostavljenih sustava upravljanja rizicima, jer se time izravno utječe na njene performanse.

2.3. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

U cilju veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je od 1. 7. 2007. propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope²⁷ za sve banke sa sjedištem u Federaciji BiH i njihove organizacijske dijelove koji posluju na teritoriju F BiH, kao i na organizacijske dijelove banaka iz Republike Srpske koji posluju u Federaciji BiH. Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu cijenu kredita, odnosno prihoda na depozit, izraženu kao postotak na godišnjoj razini.

Efektivnom kamatnom stopom se smatra dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjoj razini, i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontirana novčana primanja izjednačavaju s diskontiranim novčanim izdacima odobrenih kredita, odnosno primljenih depozita.

²⁶ U rashode su uključeni troškovi ispravka vrijednosti.

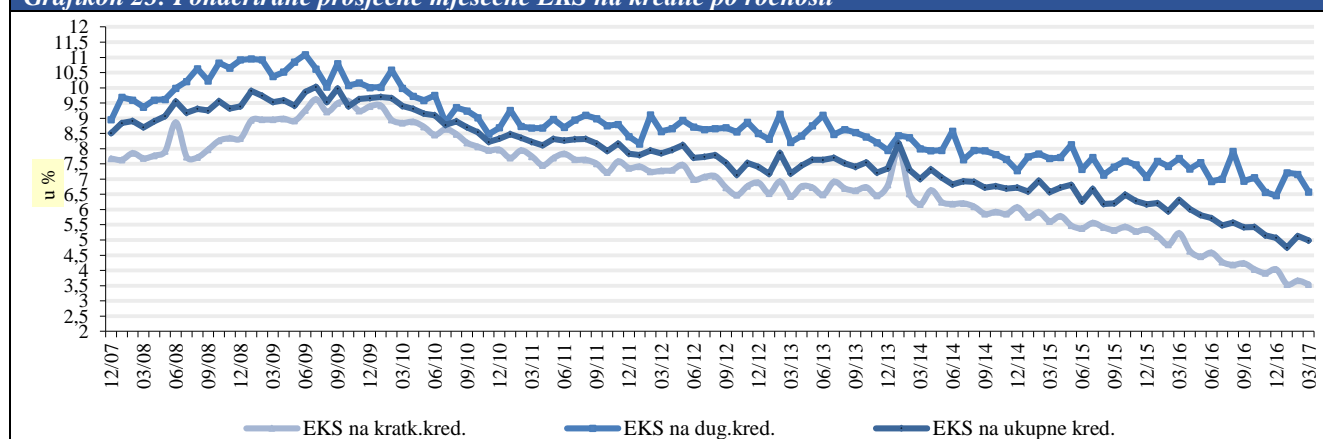
²⁷ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine FBiH", br. 48/12-pročišćeni tekst i 23/14).

Banke su obavezne mjesečno izvješćivati FBA o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na kredite i depozite odobrene odnosno primljene u izvještajnom mjesecu, u skladu s propisanim metodologijom²⁸.

U sljedećoj tablici daje se pregled ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa (dalje: NKS i EKS) na kredite na razini bankovnog sustava i za dva najznačajnija sektora (gospodarstvo i stanovništvo) za prosinac 2015. godine, ožujak, lipanj, rujanj i prosinac 2016. godine, te ožujak 2017. godine.

Tablica 37: Ponderirane prosječne NKS i EKS na kredite													
OPIS	12/2015.		3/2016.		6/2016.		9/2016.		12/2016.		03/2017.		
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1. Ponderirane kam. stope na kratkoročne kredite	4,89	5,35	4,49	5,22	4,15	4,58	3,89	4,23	3,69	4,03	3,27	3,54	
1.1. Gospodarstvu	4,84	5,25	4,43	5,10	4,08	4,42	3,92	4,21	3,61	3,90	3,21	3,40	
1.2. Stanovništvu	8,21	11,74	7,92	13,40	8,05	14,68	8,25	15,00	9,60	15,16	8,30	15,19	
2. Ponderirane kam. stope na dugoročne kredite	6,18	7,06	6,52	7,68	5,93	6,93	5,88	6,94	5,60	6,46	5,59	6,58	
2.1. Gospodarstvu	5,31	5,67	5,24	5,61	4,66	4,97	4,93	5,31	4,86	5,18	4,43	4,69	
2.2. Stanovništvu	7,1	8,55	7,33	8,99	7,15	8,82	7,02	8,78	6,55	8,10	6,46	7,96	
3. Ukupno ponderirane kam. stope na kredite	5,51	6,17	5,40	6,32	5,01	5,72	4,76	5,42	4,51	5,07	4,37	4,98	
3.1. Gospodarstvu	4,99	5,38	4,63	5,22	4,26	4,59	4,18	4,48	3,98	4,28	3,53	3,74	
3.2. Stanovništvu	7,13	8,64	7,35	9,12	7,17	8,98	7,05	8,96	6,65	8,32	6,49	8,09	

Grafikon 23: Ponderirane prosječne mjesečne EKS na kredite po ročnosti

Kod analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderirane EKS, a razlika u odnosu na ponderiranu NKS je rezultat naknada i provizija koji se plaćaju banci za odobreni kredit i koji ulaze u obračun cijene kredita. Zato EKS predstavlja stvarnu cijenu kredita.

U prvom kvartalu 2017. godine, ponderirana EKS na kredite bilježi oscilacije unutar 0,38 postotnih bodova, s najvišom stopom zabilježenom u veljači od 5,13%, a najnižom u siječnju od 4,75%. Ponderirane kamatne stope na kratkoročne kredite bilježe oscilacije unutar 0,12 postotnih bodova, a na dugoročne kredite se kreću unutar raspona od 0,63 postotna boda.

Ponderirana EKS na kratkoročne kredite u ožujku 2017. godine iznosila je 3,54%, što je za 0,49 postotnih bodova niže u odnosu na prosinac 2016. godine, dok je ponderirana EKS na dugoročne kredite iznosila 6,58%, što je za 0,12 postotnih bodova više u odnosu na prosinac 2016. godine.

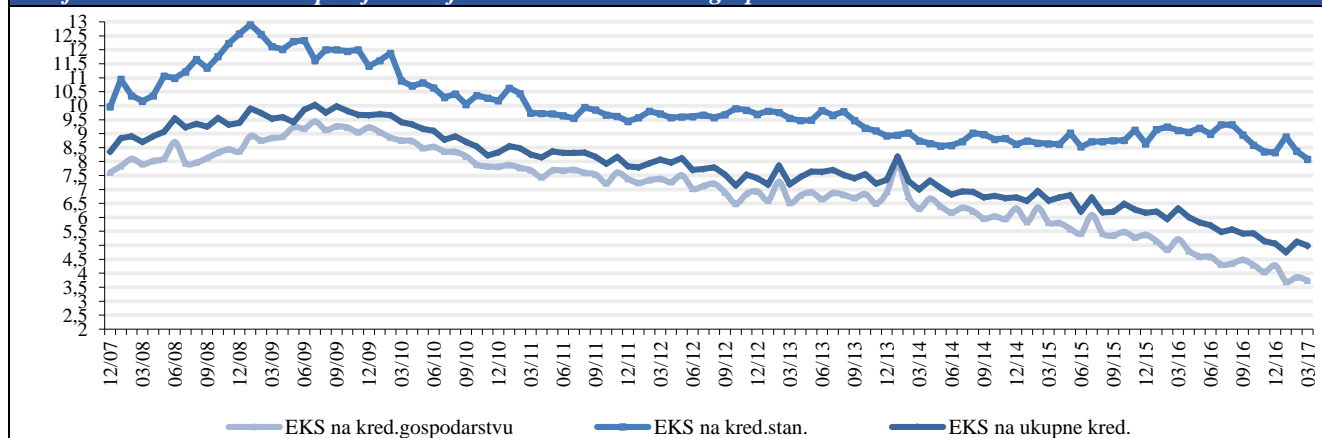
Kamatne stope na kredite plasirane u dva najvažnija sektora: gospodarstvu i stanovništvu²⁹, u promatranom razdoblju 2017. godine su se kretale u istom smjeru. Kamatne stope gospodarstvu su

²⁸ Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope.

²⁹ Po metodologiji razvrstavanja u sektore, obrtnici se uključuju u sektor stanovništva.

zabilježile trend daljnjeg smanjenja, dok su ponderirane EKS stanovništvu u prva dva mjeseca bile na nešto višoj razini u odnosu na prethodnu godinu, a u trećem mjesecu evidentno je smanjenje, što je prezentirano u sljedećem grafikonu.

Grafikon 24: Ponderirane prosječne mjesečne EKS na kredite gospodarstvu i stanovništvu

Ponderirana EKS na kredite odobrene gospodarstvu je i dalje znatno niža od EKS na kredite odobrene stanovništvu i u ožujku 2017. godine je iznosila 3,74% (12/2016: 4,28%). Kod dugoročnih kredita gospodarstva zabilježeno je smanjenje EKS sa 5,18% na 4,69%, dok su EKS na kratkoročne kredite imale smanjenje od 0,5 postotnih bodova (sa 3,9% na 3,4%).

EKS na kredite plasirane stanovništvu u ožujku 2017. godine iznosila je 8,09%, što je bilo za 0,23 postotna boda manje u odnosu na razinu iz prosinca 2016. godine. EKS na kratkoročne kredite plasirane ovom sektoru je, sa razinom iz prosinca 2016. godine od 15,16% povećana na 15,19%, s napomenom da je razina iz siječnja 2017. godine od 16,66% bila najviša u prvom kvartalu 2017. godine, dok je u veljači 2017. godine EKS bila 14,78%. EKS na dugoročne kredite stanovništva bilježi blago smanjenje, te je u ožujku 2017. godine iznosila 7,96% što je za 0,14 postotnih bodova manje u odnosu na prosinac 2016. godine.

Promatrano u razdoblju od zadnjih pet godina, evidentan je umjeren, ali kontinuiran pad ponderiranih prosječnih EKS na kredite izračunate na godišnjoj razini, primarno kod gospodarstva, dok je kod stanovništva kontinuiran pad iz ranijih godina u 2015. godini zaustavljen, nakon čega je zabilježen blagi rast u 2016. godini (iako su nominalne kamatne stope na kredite stanovništvu u blagom padu, EKS raste zbog povećanih naknada i drugih povezanih troškova kredita), a u prvom kvartalu 2017. godine evidentan blagi pad, što se vidi u sljedećoj tablici.

Tablica 38: Ponderirane prosječne NKS i EKS na kredite na godišnjoj razini

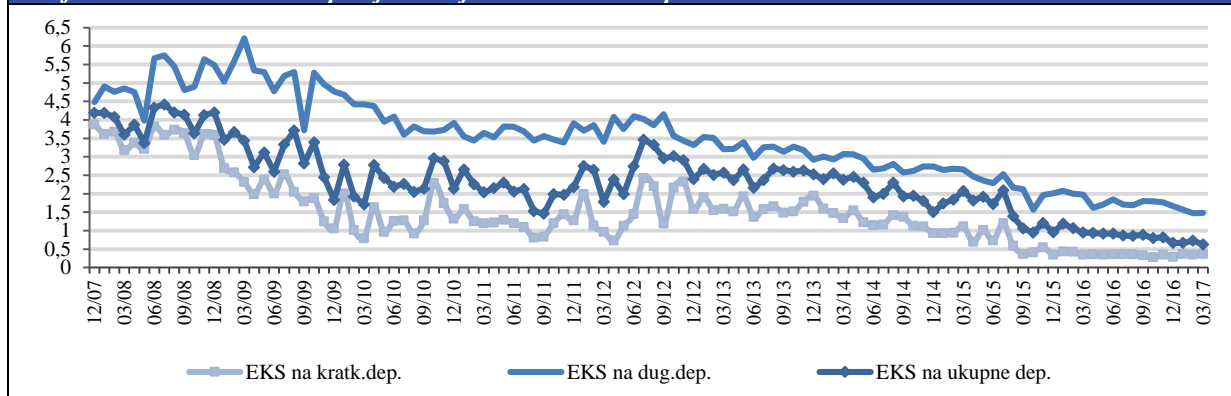
OPIS	2013.		2014.		2015.		2016.		I kv. 2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Ponderirane kam. stope na kratkoročne kredite	6,17	6,66	5,72	6,25	5,10	5,50	4,01	4,41	3,32	3,58
1.1. Gospodarstvu	6,22	6,66	5,70	6,17	5,07	5,42	3,96	4,28	3,26	3,46
1.2. Stanovništvu	8,09	11,08	7,98	11,39	7,84	11,37	8,07	13,91	8,37	15,46
2. Ponderirane kam. stope na dugoročne kredite	7,66	8,48	6,98	7,80	6,60	7,57	6,08	7,14	5,81	6,90
2.1. Gospodarstvu	6,65	7,12	6,19	6,81	5,63	6,20	4,91	5,23	4,55	4,86
2.2. Stanovništvu	8,35	9,40	7,66	8,66	7,36	8,65	7,10	8,79	6,65	8,21
3. Ukupno ponderirane kam. stope na kredite	6,82	7,46	6,32	6,98	5,81	6,48	4,94	5,64	4,36	4,96
3.1. Gospodarstvu	6,33	6,78	5,84	6,35	5,23	5,64	4,22	4,54	3,55	3,77
3.2. Stanovništvu	8,33	9,48	7,68	8,77	7,37	8,74	7,13	8,95	6,68	8,35

Ponderirane NKS i EKS na oročene depozite, izračunate na temelju mjesečnih izvješća, za bankarski sektor prikazane su u sljedećoj tablici.

Tablica 39 : Ponderirane prosječne NKS i EKS na depozite

O P I S	12/2015.		03/2016.		6/2016.		09/2016.		12/2016.		03/2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderirane kam. stope na kratkoročne depozite	0,34	0,35	0,34	0,35	0,36	0,36	0,33	0,33	0,29	0,29	0,37	0,37
1.1. do tri mjeseca	0,21	0,21	0,25	0,25	0,25	0,25	0,28	0,28	0,26	0,26	0,36	0,37
1.2. do jedne godine	1,18	1,25	0,86	0,87	0,72	0,76	0,66	0,67	0,58	0,58	0,41	0,41
2. Ponderirane kam. stope na dugoročne depozite	1,92	2,01	1,97	1,98	1,81	1,85	1,79	1,80	1,64	1,66	1,46	1,48
2.1. do tri godine	1,67	1,68	1,88	1,89	1,65	1,70	1,43	1,44	1,43	1,45	1,31	1,33
2.2. preko tri godine	2,46	2,72	2,29	2,32	2,23	2,21	2,51	2,52	2,25	2,26	1,94	1,96
3. Ukupno ponderirane kam. stope na depozite	0,92	0,96	0,94	0,95	0,90	0,92	0,89	0,89	0,66	0,67	0,62	0,63

Grafikon 25: Ponderirane prosječne mjesečne EKS na depozite

Za razliku od kredita, kod kojih utjecaj na stvarnu cijenu imaju troškovi povezani s odobravanjem i servisiranjem kredita (pod uvjetom da su poznati kod odobravanja), kod depozita gotovo da nema razlike između nominalne i efektivne kamatne stope.

U odnosu na prosinac 2016. godine, ponderirana EKS na ukupne oročene depozite u ožujku 2017. godine smanjena je za 0,04 postotna boda (sa 0,67% na 0,63%). Ponderirana EKS na kratkoročne depozite je u ožujku 2017. godine iznosila 0,37%, što je više za 0,8 postotnih bodova od razine iz prosinca 2016. godine.

Ako se analizira kretanje kamatnih stopa na kratkoročne depozite po razdobljima ročnosti, EKS na depozite oročene do tri mjeseca bilježi rast od 0,11 postotnih bodova u odnosu na razinu iz prosinca 2016. godine i ista iznosi 0,37%. S druge strane, kamatna stopa na depozite oročene do jedne godine bilježi pad od 0,17 postotnih bodova i iznosi 0,41% (12/2016: 0,58%).

Ponderirana EKS na dugoročne depozite iznosi 1,48% što predstavlja smanjenje od 0,18 postotnih bodova u odnosu na prosinac 2016. godine (1,66%).

Ponderirana EKS na dugoročne depozite oročene do tri godine iznosi 1,33% što predstavlja smanjenje od 0,12 postotnih bodova u odnosu na razinu iz prosinca 2016. godine. EKS na depozite oročene preko tri godine u ožujku 2017. godine iznosi 1,96% što je za 0,3 postotna boda manje od prosinca 2016. godine kada je ista iznosila 2,26%.

Prosječne EKS na depozite stanovništva i pravnih osoba u ožujku 2017. godine imaju niže vrijednosti u odnosu na prosinac 2016. godine. Prosječna EKS na depozite stanovništva je niža za 0,25 postotnih bodova u odnosu na prosinac 2016. godine i iznosi 1,27%. Kod gospodarstva, prosječna EKS u ožujku 2017. godine je iznosila 0,95%, što je za 0,37 postotnih bodova manje u odnosu na prosinac 2016. godine.

Ukoliko se analizira kretanje ponderiranih prosječnih kamatnih stopa na depozite na godišnjoj razini, u zadnjih pet godina evidentan je kontinuiran pad kamatnih stopa na dugoročne depozite, dok su kamatne stope na kratkoročne depozite, uz prisutne oscilacije, također na najnižoj razini u posljednjih pet godina, a što se može vidjeti u tablici u nastavku.

Tablica 40: Ponderirane prosječne NKS i EKS na depozite na godišnjoj razini										
OPIS	2013.		2014.		2015.		2016.		I kv. 2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Ponderirane kam. stope na kratkoročne depozite	1,65	1,67	1,20	1,23	0,60	0,61	0,35	0,35	0,36	0,36
1.1. do tri mjeseca	1,47	1,47	0,79	0,80	0,27	0,28	0,27	0,27	0,34	0,34
1.2. do jedne godine	1,85	1,87	1,72	1,76	1,25	1,28	0,68	0,69	0,53	0,54
2. Ponderirane kam. stope na dugoročne depozite	3,20	3,23	2,79	2,82	2,20	2,23	1,78	1,80	1,48	1,50
2.1. do tri godine	2,97	3,00	2,61	2,64	2,08	2,10	1,59	1,62	1,36	1,38
2.2. preko tri godine	4,15	4,18	3,32	3,34	2,48	2,52	2,33	2,34	1,93	1,96
3. Ukupno ponderirane kam. stope na depozite	2,51	2,53	2,04	2,07	1,41	1,43	0,88	0,89	0,67	0,68

Ponderirane kamatne stope na kredite koji se odnose na ugovoreno prekoračenje po računima i na depozite po viđenju, izračunate na temelju mjesečnih izvješća, daju se u sljedećoj tablici.

Tablica 41 : Ponderirane prosječne NKS i EKS kredite-prekoračenja po računima i na depozite po viđenju												
OPIS	12/2015.		3/2016.		6/2016.		9/2016.		12/2016.		3/2017.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	NKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderirane kam. stope na kredite-prekoračenja po računima	7,81	8,01	7,65	7,85	7,26	7,45	7,16	7,35	7,01	7,22	6,78	7,00
2. Ponderirane kam. stope na depozite po viđenju	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07	0,05	0,05	0,04	0,04

Ponderirana EKS na ukupne kredite po prekoračenjima računa za bankarski sektor u ožujku 2017. godine iznosila je 7% (smanjenje za 0,22 postotna boda u odnosu na prosinac 2016. godine), a na depozite po viđenju 0,04%, što je neznatno manje od razine iz prosinca 2016. godine. Na ove stavke pasive EKS je u pravilu jednaka nominalnoj kamatnoj stopi.

2.4. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njezinu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankovni sustav u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

Do izbijanja globalne financijske i ekonomske krize, u normalnim uvjetima poslovanja banaka i stabilnom okruženju, rizik likvidnosti je za banke imao sekundaran značaj, odnosno kreditni rizik je bio u prvom planu i uspostavljeni sustavi upravljanja, odnosno identificiranja, mjerenja i kontrole ovog rizika bili su pod kontinuiranim nadzorom u cilju njihovog unapređenja i poboljšanja.

Kada je došlo do poremećaja na financijskim tržištima zbog utjecaja globalne krize, rizik likvidnosti je naglo dobio na značaju i upravljanje ovim rizikom postalo je ključni faktor za neometano poslovanje, blagovremeno izvršavanje dospjelih obveza i očuvanje dugoročne pozicije banke, u smislu njene solventnosti i kapitalne osnove. Pored toga treba istaknuti i da je međuzavisnost svih rizika kojima banka jeste ili može biti izložena u svom poslovanju također došla do izražaja s izbijanjem krize.

U posljednjem kvartalu 2008. godine, nakon širenja globalne krize i njenog negativnog utjecaja na financijski i ekonomski sustav u BiH, došlo je do porasta rizika likvidnosti u bankama u FBiH. Iako je došlo do povlačenja dijela štednih depozita i narušavanja povjerenja u banke, ocijenjeno je da

nijednog trenutka likvidnost bankovnog sustava nije bila ugrožena, jer su banke u FBiH, zbog regulatornih zahtjeva i propisanih limita, koji se temelje na konzervativnom pristupu, imale značajna likvidna sredstva i dobru poziciju likvidnosti.

I narednih godina bankarski sektor u FBiH zadržao je dobre performanse u segmentu likvidnosnog rizika, osnovni pokazatelji likvidnosti, zahvaljujući najvećim dijelom smanjenoj kreditnoj aktivnosti, su poboljšani, a najveće promjene dešavale su se u ročnoj strukturi izvora, prije svega depozita, zbog kontinuiranog smanjenja izloženosti prema matičnim grupacijama, čiji su depoziti kod nekoliko banaka u većinskom stranom vlasništvu bili osnovni izvor financiranja za agresivni kreditni rast ostvaren u godinama do izbijanja krize. Također, prisutan je kontinuirani trend smanjenja obveza prema stranim financijskim institucijama-kreditorima, što je također dio procesa razduživanja i strateške orijentacije banaka na domaće depozite, kao osnovni izvor financiranja kreditnog rasta.

Likvidnost bankovnog sustava u Federaciji BiH i dalje se ocjenjuje dobrom, sa zadovoljavajućim udjelom likvidnih sredstava u ukupnoj aktivni, te dobrom ročnom usklađenošću financijske aktive i obveza. Ipak, zbog još uvijek prisutnog utjecaja i djelovanja ekonomske krize, ocjena je da rizik likvidnosti i dalje treba biti pod pojačanim nadzorom. Također, treba imati u vidu činjenicu da je utjecaj krize na realni sektor još uvijek izražen, čije se negativne posljedice reflektiraju na ukupno gospodarsko i ekonomsko okruženje u kojem banke u BiH posluju, što rezultira kašnjenjem dužnika u otplati dospjelih kreditnih obaveza i rastom nenaplativih potraživanja, odnosno do smanjenja priljeva likvidnih sredstava u bankama i konverzije kreditnog rizika u rizik likvidnosti. U tom smislu, jedan od najvažnijih utjecaja na poziciju likvidnosti banaka u narednom razdoblju će imati sposobnost banaka da adekvatno upravljaju svojom aktivom, što podrazumijeva osiguranje aktive koja ima dobre performanse i čija kvaliteta osigurava da se bankarski krediti zajedno s kamatama vraćaju u skladu s rokovima dospijeca.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna osigurati i održavati u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospijeca.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospijeca instrumenata financijske aktive i obaveza do 180 dana.

U strukturi izvora financiranja banaka u Federaciji BiH na dan 31. 3. 2017. najveći udjel od 77,0% i dalje imaju depoziti, zatim slijede uzeti krediti (uključujući subordinirane dugove³⁰) s udjelom od 5,3%. Uzeti krediti su s dužim razdobljima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki aktive i obveza, iako je već duže vrijeme prisutan trend njihovog smanjenja.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija³¹, s prisutnim promjenama u smjeru trenda u posljednjih nekoliko godina. Nakon poboljšanja i rasta udjela dugoročnih depozita u razdoblju 2011-2013. godina, u 2014. godini dolazi do stagnacije, dok je u 2015. godini zabilježeno blago pogoršanje, koje je nastavljeno u 2016. godini i prvom kvartalu 2017. godine.

³⁰ Subordinisani dugovi: uzeti krediti i stavke trajnog karaktera.

³¹ Prema preostalom dospijecu.

Tablica 42: Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću								
DEPOZITI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5	6	7	8(4/2)	9(6/4)
Štednja i dep. po viđenju	6.645.840	50,8	7.727.481	54,5	7.853.381	55,1	116	102
Do 3 mjeseca	266.464	2,0	272.799	1,9	189.869	1,3	102	70
Do 1 godine	679.876	5,2	538.344	3,8	557.522	3,9	79	104
1. Ukupno kratkoročni	7.592.180	58,0	8.538.624	60,2	8.600.772	60,4	112	101
Do 3 godine	3.502.798	26,7	3.546.491	25,0	3.565.673	25,0	101	101
Preko 3 godine	2.004.005	15,3	2.091.159	14,8	2.080.564	14,6	104	99
2. Ukupno dugoročni	5.506.803	42,0	5.637.650	39,8	5.646.237	39,6	102	100
UKUPNO (1 + 2)	13.098.983	100,0	14.176.274	100,0	14.247.009	100,0	108	100

Ukupni depoziti su, u odnosu na kraj 2016. godine, na istoj razini, s blagim promjenama u sektorskoj strukturi, što je najvećim dijelom rezultat rasta depozita nekih sektora (nominalno najviše stanovništvo za 1% ili 92 milijuna KM, javna poduzeća za 7% ili 70 milijuna KM, neprofitne organizacije za 6% ili 20 milijuna KM, nebankarske institucije za 2% ili 15 milijuna KM i privatna poduzeća za 1% ili 12 milijuna KM), a s druge strane smanjenja depozita vladinih institucija za 2% ili 30 milijuna KM i bankarskih institucija, koji i dalje imaju trend smanjenja (za 16% ili 106 milijuna KM). Depoziti stanovništva, s udjelom od 57,9%, su najveći sektorski izvor financiranja banaka u FBiH.

Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću od 2012. godine ima kontinuirani trend blagog pogoršanja, u 2016. godini udjel kratkoročnih depozita je povećan sa 58,0% na 60,2%, a udjel dugoročnih depozita smanjen sa 42,0% na 39,8%. Isti trend je nastavljen i u prvom kvartalu 2017. godine, kada je udjel kratkoročnih kredita blago povećan za 0,2 postotna boda.

Promjene u ročnoj strukturi rezultat su rasta kratkoročnih depozita za 1% ili 62 milijuna KM, najvećim dijelom kao posljedica, s jedne strane, rasta depozita stanovništva za 93 milijuna KM, javnih poduzeća za 40 milijuna KM i neprofitnih organizacija za 18 milijuna KM, a s druge strane, kod bankarskih institucija zabilježen je pad od 66 milijuna KM, te vladinih institucija 31 milijun KM. Dugoročni depoziti su povećani za neznatnih devet milijuna KM, kao posljedica rasta depozita do tri godine za 0,5% ili 19 milijuna KM, najviše sektora nebankarskih financijskih organizacija i privatnih poduzeća, dok su depoziti preko tri godine niži za 0,5% ili 11 milijuna KM, najvećim dijelom po osnovi smanjenja depozita bankarskih institucija, privatnih poduzeća i nebankarskih financijskih institucija. Treba istaknuti da je kod dugoročnih depozita dominantan udjel dva sektora, i to: stanovništva sa neznatnim smanjenjem udjela sa 69,1% na 69,0% i javnih poduzeća s povećanim udjelom sa 9,8% na 10,3%. U depozitima oročenim od jedne do tri godine najveći udjel od 70,8% (-0,3 postotna boda) imaju depoziti stanovništva, zatim depoziti javnih poduzeća 13,8% (-0,2 postotna boda). U razdoblju preko tri godine najveći udjel od 65,9% (+0,1 postotni bod) imaju depoziti stanovništva, a depoziti bankarskih institucija, s već duže vrijeme prisutnim trendom smanjenja, koji je nešto usporeniji, imaju udjel od 10,8% (na kraju 2016. godine 12,2%).

Iako je ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću relativno dobra, za analizu rizika likvidnosti relevantnija je ročnost depozita po preostalom dospijeću, jer uključuje stanje depozita za razdoblje od izvještajnog datuma do datuma dospijeća, što je prezentirano u narednoj tablici.

Tablica 43: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću								
DEPOZITI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5	6	7	8(4/2)	9(6/4)
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	6.852.863	52,3	7.961.438	56,1	7.984.653	56,0	116	100
7- 90 dana	770.687	5,9	690.281	4,9	777.383	5,5	90	113
91 dan do jedne godine	2.080.342	15,9	1.982.775	14,0	1.942.968	13,6	95	98
1. Ukupno kratkoročni	9.703.892	74,1	10.633.494	75,0	10.705.004	75,1	110	101
Do 5 godina	3.190.290	24,3	3.344.169	23,6	3.349.367	23,5	105	100
Preko 5 godina	204.801	1,6	197.611	1,4	192.638	1,4	96	97
2. Ukupno dugoročni	3.395.091	25,9	3.542.780	25,0	3.542.005	24,9	104	100
UKUPNO (1 + 2)	13.098.983	100,0	14.176.274	100,0	14.247.009	100,0	108	100

Iz podataka se može zaključiti da je ročna struktura depozita po preostalom dospijeću znatno lošija zbog visokog udjela kratkoročnih depozita od 75,1%, s prisutnim trendom blagog pogoršanja u 2016. godini, koji je nastavljen u prvom kvartalu 2017. godine. U odnosu na kraj 2016. godine, kratkoročni depoziti su imali rast od 1% ili 72 milijuna KM, s povećanjem udjela za 0,1 postotni bod, dok je kod dugoročnih depozita prisutna stagnacija, uz smanjenje udjela u ukupnim depozitima sa 25,0% na 24,9%. Ako se analizira struktura dugoročnih depozita, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (94,6% dugoročnih depozita i 23,5% ukupnih depozita). Iako je smanjenje depozita s preostalom ročnošću preko pet godina zaustavljeno u 2014. godini, kada je zabilježeno umjereno povećanje od 17% ili 23 milijuna KM, uz prisutan porast u 2015. godini od 34% ili 52 milijuna KM, u 2016. godini dolazi do smanjenja za 4% ili 7,2 milijuna KM, kao i u prvom kvartalu 2017. godine za 3% ili pet milijuna KM. Ako se usporede podaci o ročnosti depozita po ugovorenim i preostalom dospijeću, može se zaključiti da je od 5,6 milijardi KM dugoročno ugovorenih depozita, sa 31. 3. 2017. godine 2,1 milijarda KM, odnosno 38% dugoročno ugovorenih depozita, imalo preostalo dospijeće manje od jedne godine.

Polazeći od činjenice da postojeća ročna struktura depozita, kao najvećeg izvora financiranja banaka u FBiH, kod većeg broja banaka postaje sve više limitirajući faktor kreditnog rasta, s obzirom da je najveća potreba banaka za plasiranjem dugoročnih kredita, te da se banke suočavaju s problemom kako osigurati kvalitetnije izvore u smislu ročnosti, posebno zbog činjenice da je značajno smanjen priljev financijskih sredstava (zaduživanje) iz inozemstva, kako od matičnih grupacija, tako i od financijskih institucija-kreditora, a domaći izvori su najvećim dijelom kratkoročnog karaktera, FBA je u lipnju 2014. godine izmijenila i dopunila postojeće propise o likvidnosti³². Uz prethodno ispunjavanje propisanih uvjeta i suglasnost FBA, banke imaju mogućnost da određeni iznos (tzv. korektivni iznos) depozita stanovništva po viđenju koriste za kreditiranje s dužim rokovima dospijeća. Sa 31. 3. 2017. šest banaka, nakon dobivene suglasnosti FBA, koriste korektivni iznos (457 milijuna KM). Cilj izmjene propisa primarno je u funkciji poticanja kreditnog rasta, prije svega kreditiranja realnog sektora, a već su evidentni pozitivni efekti.

Međutim, supervizorska zabrinutost je također prisutna zbog činjenice da banke, u nedostatku kvalitetnih dugoročnih izvora, u cilju osiguranja poštivanja zakonom propisanih ograničenja vezano za ročnu usklađenost, odobravaju kratkoročne kredite koji se obnavljaju, odnosno zatvaraju novim kratkoročnim plasmanima, što suštinski znači dugoročno kreditiranje iz kratkoročnih izvora. Na taj način se prikriva prava ročnost kredita i usklađenost s izvorima, što može predstavljati ozbiljan problem u narednom razdoblju i potencijalnu opasnost za likvidnosnu poziciju banke.

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

-u 000 KM-

Tablica 44: Ročna struktura kredita								
KREDITI	31.12.2015.		31.12.2016.		31.3.2017.		INDEKS	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5	6	7	8(4/2)	9(6/4)
Dospjela potraživanja i plaćene izvanbil. obveze	1.186.501	10,2	1.191.510	9,7	1.188.777	9,5	100	100
Kratkoročni krediti	2.283.316	19,7	2.378.849	19,4	2.580.798	20,5	104	108
Dugoročni krediti	8.140.927	70,1	8.699.869	70,9	8.788.992	70,0	107	101
UKUPNO KREDITI	11.610.744	100,0	12.270.228	100,0	12.558.567	100,0	106	102

Na kraju prvog kvartala 2017. godine dugoročni krediti su povećani za 1% ili 89 milijuna KM, iznosili su 8,8 milijardi KM, kratkoročni krediti su veći za 8% ili 202 milijuna KM, iznosili su 2,6 milijardi KM, dok su dospjela potraživanja iznosila 1,2 milijarde KM, na istoj su razini, i pored trajnog otpisa u iznosu od 11 milijuna KM, što je još jedan pokazatelj pogoršanja naplativosti dospjelih kreditnih

³²Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima upravljanja rizikom likvidnosti banaka („Službene novine Federacije BiH“, br. 46 /14).

potraživanja i problema koje dužnici banaka imaju u servisiranju svojih dugova zbog djelovanja ekonomske krize. U strukturi dospjelih potraživanja 64,6% se odnosi na privatna poduzeća, 33,4% na stanovništvo i 2,0% na ostale sektore.

Sektorska analiza po ročnosti za dva najznačajnija sektora pokazuje da su krediti plasirani stanovništvu 86,8% dugoročni, a od ukupno odobrenih kredita privatnim poduzećima na dugoročne se odnosi 52,7%.

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveći udjel od 67,9% što je za 1,1 postotni bod više u odnosu na kraj 2016. godine, a u prvom kvartalu 2017. godine imali su blagi rast od 2% ili 288 milijuna KM. Novčana sredstva su niža za 5,5% ili 287 milijuna KM, kao i udjel od 26,6% (-1,7 postotnih bodova) u odnosu na kraj 2016. godine.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tablici.

- u %-

Tablica 45: Koeficijenti likvidnosti			
Koeficijenti	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.
1	3	4	4
Likvidna sredstva ³³ / ukupna aktiva	28,4	28,4	27,0
Likvidna sredstva / kratkoročne financ.obveze	48,4	47,1	44,7
Kratkoročne financ.obveze/ ukupne financ.obveze	70,0	71,9	72,0
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ³⁴	82,9	81,7	83,2
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinirani dugovi ³⁵	82,2	81,0	82,5

Sa 31. 3. 2017. pokazatelji su blago pogoršani u odnosu na kraj 2016. godine.

Pokazatelj krediti u odnosu na depozite i uzete kredite je sa 31. 3. 2017. pogoršan na 83,2% (+1,5 postotnih bodova), zbog blagog rasta kredita, uz stagnaciju depozita i uzetih kredita. Kod devet banaka pokazatelj je viši od 85% (kritična razina). S jedne strane, kod ovih banaka to je rezultat strukture pasive (relativno značajan udjel kapitala), a s druge strane, visokog udjela kredita u aktivi. FBA posebnu pažnju, u on site kontrolama, usmjerava na banke kod kojih su utvrđene slabosti u ovom poslovnom segmentu, te nalaže bankama da poduzmu mjere i aktivnosti u cilju poboljšanja razine likvidnosti, te praksi upravljanja izvorima sredstava, kako bi se osigurala zadovoljavajuća pozicija likvidnosti.

Banke su u 2017. godini redovito ispunjavale obavezu održavanja propisane obvezne rezerve kod Centralne banke BiH³⁶. Obvezna rezerva, kao značajan instrument monetarne politike, u BiH, u uvjetima funkcioniranja valutnog odbora i financijski nerazvijenog tržišta, jedini je instrument monetarne politike putem kojeg se ostvaruje monetarna kontrola, u smislu prevencije brzog rasta kredita i smanjenja multiplikacije, ali i povećanja likvidnosti banaka u uvjetima utjecaja krize i pojačanog odljeva sredstava iz banaka, kao što se to desilo nakon 1. 10. 2008. u BiH. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utječe također značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke BiH u domaćoj valuti, čime se osigurava visoka likvidnost banaka pojedinačno i bankarskog sektora.

Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 10% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava i dnevnog minimuma od 5% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

³³ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva s preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

³⁴ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

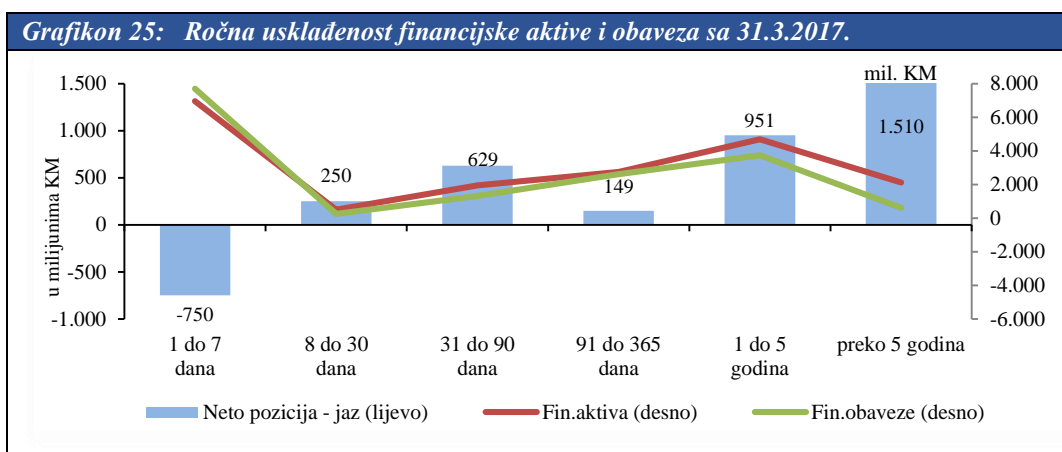
³⁵ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj.

³⁶ U „Sl. glasniku BiH“, br. 30/16, objavljena Odluka o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade CB BiH bankama na iznos rezerve, s primjenom od 1. srpnja 2016.

Tablica 46: Pozicija likvidnosti - dekadni prosjek i dnevni minimum

	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5(3/2)	6(4/3)
1	2	3	4		
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	4.592.752	4.921.452	4.730.645	107	96
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	4.310.524	4.532.844	4.635.452	105	102
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	7.358.839	8.413.922	8.531.282	114	101
4.Iznos obveze:					
4.1. dekadni prosjek 10% od iznosa red.br. 3	735.884	841.392	853.128	114	101
4.2. dnevni minimum 5% od iznosa red.br.3	367.942	420.696	426.564	114	101
5.Ispunjenje obveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	3.856.868	4.080.060	3.877.517	106	95
6. Ispunjenje obveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	3.942.582	4.112.148	4.208.888	104	102

Ukoliko se promatra ročna usklađenost preostalih dospijeaća ukupne financijske aktive³⁷ i obveza, može se zaključiti da je usklađenost dobra, iako nešto lošija u odnosu na 31. 12. 2016.

Sa 31. 3. 2017. kratkoročna financijska aktiva banaka u iznosu od 11,1 milijardu KM bila je ista kao i kratkoročne obveze, te je zato i koeficijent pokrivenosti kratkoročnih obveza od 99,6% ostao nepromijenjen.

Kratkoročna financijska aktiva i kratkoročne financijske obveze su povećani za 0,7%. U okviru kratkoročne financijske aktive najveće povećanje od 4,8% ili 214 milijuna KM je zabilježeno kod neto kredita, kod novčanih pozajmica (plasmana) drugim bankama 87,2% ili 76 milijuna KM, kod aktive za trgovinu 6,1% ili 65 milijuna KM i kod vrijednosnih papira koji se drže do dospeljća 33% ili 17 milijuna KM, dok je smanjenje zabilježeno kod novčanih sredstava od 5,5% ili 287 milijuna KM i kod ostale financijske aktive za 3,8% ili sedam milijuna KM. Financijska aktiva preostalog roka dospeljća preko jedne godine je povećana za 1,0% ili 70 milijuna KM, najviše kao posljedica povećanje kredita za 1,0% ili 68 milijuna KM.

Obveze s rokom dospeljća do jedne godine (11,2 milijarde KM) su povećane za 0,7%, s promjenama u sljedećim stavkama: povećanje depozita za 0,7% ili 73 milijuna KM, obveza po uzetim kreditima za 4,1% ili 10 milijuna KM, te subordiniranih dugova i obveznica za dva milijuna KM. Obveze s rokom dospeljća preko jedne godine (4,4 milijarde KM) bilježe neznatno povećanje od 0,1% ili tri milijuna KM.

Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, vrlo važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospeljća stavki financijske aktive i obaveza prema

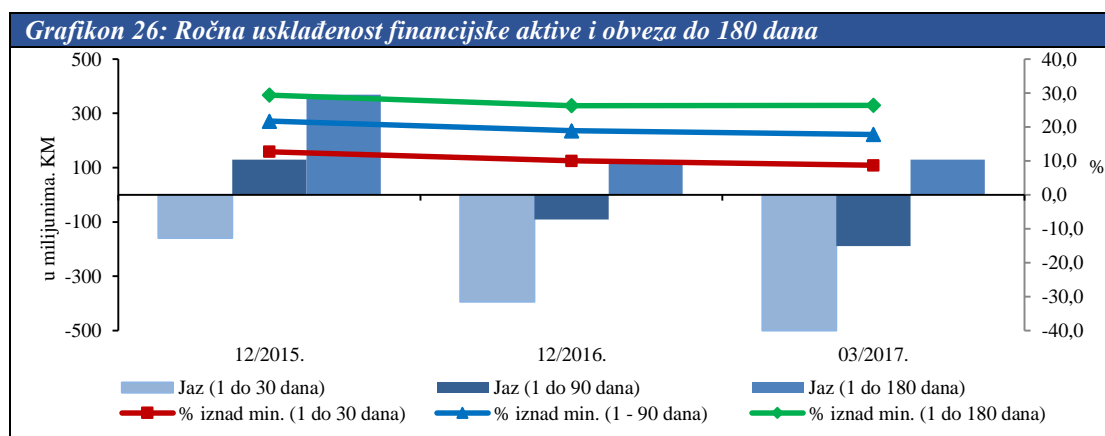
³⁷ Financijska aktiva iskazana je na neto osnovi (umanjena za ispravke vrijednosti).

vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana³⁸.

- u 000 KM -

Tablica 47: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana					
Opis	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5 (3/2)	6(4/3)
1	2	3	4	5 (3/2)	6(4/3)
I. 1-30 dana					
1. Iznos financijske aktive	6.878.280	7.515.361	7.454.517	109	99
2. iznos financijskih obveza	7.037.944	7.909.801	7.954.197	112	101
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-159.664	-394.440	-499.680	n/a	n/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,7%	95,0%	93,7%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	12,7%	10,0%	8,7%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos financijske aktive	7.750.227	8.384.767	8.390.010	108	100
2. iznos financijskih obveza	7.621.496	8.476.151	8.578.606	111	101
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	128.731	-91.384	-188.596	n/a	n/a
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	101,7%	98,9%	97,8%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	21,7%	18,9%	17,8%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos financijske aktive	8.735.123	9.387.062	9.394.729	107	100
2. iznos financijskih obveza	8.365.780	9.263.730	9.265.182	111	100
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	369.343	123.332	129.547	33	105
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	104,4%	101,3%	101,4%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	29,4%	26,3%	26,4%		

Iz prezentiranih podataka se zaključuje da su se banke na dan 31. 3. 2017. pridržavale propisanih ograničenja i ostvarile bolju ročnu usklađenost financijske aktive i obveza u odnosu na propisane limite.

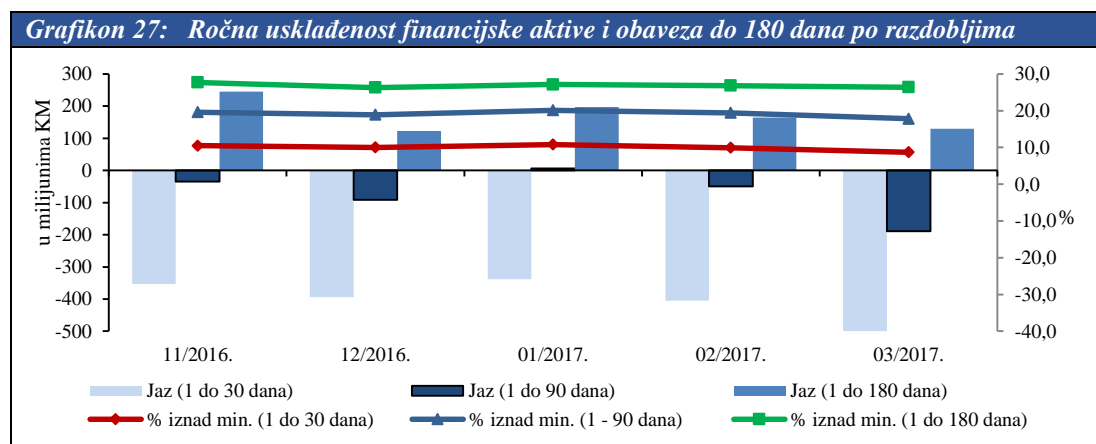

Sa 31. 3. 2017. financijska aktiva u prvom i drugom intervalu bila je manja od financijskih obveza, zbog većeg rasta financijskih obveza, prvenstveno depozita u oba intervala, te obaveza po uzetim kreditima u drugom intervalu, od rasta financijske aktive (rast kredita, aktive za trgovinu, pozajmica/plasmana drugim bankama i vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća). I pored rasta financijskih obveza, u trećem intervalu financijska aktiva bila je veća od financijskih obveza, zbog rasta aktive, prvenstveno neto kredita, pozajmica/plasmana drugim bankama i aktive za trgovinu.

³⁸ Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka propisani su postotci za ročnu usklađenost financijske aktive i obveza: najmanje 85% izvora sredstava s rokom dospeljeća do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospeljeća do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospeljeća do 90 dana u plasmane s rokom dospeljeća do 90 dana, i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospeljeća do 180 dana u plasmane s rokom dospeljeća do 180 dana.

Kao rezultat navedenog, ostvareni procenti ročne usklađenosti su u prva dva intervala nešto niži nego na kraju 2016. godine, ali i dalje su znatno iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 8,7%, u drugom za 17,8% i u trećem intervalu za 26,4%.

U narednom grafikonu daje se trend ročne usklađenosti financijske aktive i obveza u razdoblju studeni 2016. godine - ožujak 2017. godine, po vremenskim intervalima i ostvarenim postotcima usklađenosti u odnosu na zakonom propisane minimalne standarde.

Na temelju svih iznesenih pokazatelja likvidnost bankovnog sustava u FBiH i dalje se ocjenjuje zadovoljavajućom. Međutim, kako je ovaj segment poslovanja i razina izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu i efekte financijske krize na BiH i utjecaj na bankarski sektor u FBiH, prvenstveno u kontekstu dodatnog pritiska na likvidnost banaka, s jedne strane, zbog loše ročne strukture depozita, te otplate dospjelih kreditnih obveza i znatno manjeg zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija, što je u proteklim godinama bio najkvalitetniji izvor financiranja banaka s aspekta ročnosti, a s druge strane, zbog slabijeg priljeva likvidnih sredstava uslijed problema oko naplativosti kredita, treba istaknuti kako će u narednom razdoblju banke trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih dospjelih obveza na vrijeme, a na temelju kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uvjetima poslovnog okruženja banaka.

FBA će putem izvješća i on site kontrola u bankama pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i postupaju li u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.5. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilance i izvanbilance

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih načela kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja utjecaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital, FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka³⁹ kojom se reguliraju minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu

³⁹ "Službene novine F BiH", br. 48/12 – Pročišćeni tekst.

individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na temeljni kapital banke⁴⁰.

Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i razinu izloženosti deviznom riziku, banke su dužne dnevno izvješćivati FBA. Na temelju kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvješća, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor, gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 31. 3. 2017. na razini bankovnog sustava u valutnoj strukturi aktive banaka udjel stavki u stranim valutama iznosilo je 10,9% ili dvije milijarde KM (na kraju 2016. godine 10,4% ili 1,9 milijardi KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 38,3% ili sedam milijardi KM (na kraju 2016. godine 38,8% ili 7,1 milijardu KM).

U sljedećoj tablici daje se struktura i trend financijske aktive i obveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu i ukupno.

-u milijunima KM-

Tablica 48: Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EURO i ukupno)⁴¹										
Opis	31.12.2016.				31.3.2017.				INDEKS	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Financijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	830	10,7	1.324	15,7	910	11,7	1.392	16,6	110	105
2. Krediti	24	0,3	25	0,3	22	0,3	24	0,3	92	96
3. Krediti s val. klauzulom	6.323	81,5	6.350	75,4	6.178	79,7	6.201	73,8	98	98
4. Ostalo	417	5,4	561	6,7	451	5,8	593	7,0	108	106
5. Ostala fin. akt. s val. kl.	165	2,1	165	1,9	194	2,5	194	2,3	118	118
Ukupno (1+2+3+4)	7.759	100,0	8.425	100,0	7.755	100,0	8.404	100,0	100	100
<i>II. Financijske obveze</i>										
1. Depoziti	5.535	72,8	6.186	74,9	5.453	72,5	6.127	74,8	99	99
2. Uzeti krediti	763	10,0	763	9,2	771	10,3	771	9,4	101	101
3. Dep. i kred. s val. klauz.	1.135	14,9	1.135	13,7	1.116	14,8	1.116	13,6	98	98
4. ostalo	174	2,3	180	2,2	178	2,4	183	2,2	102	102
Ukupno (1+2+3+4)	7.607	100,0	8.264	100,0	7.518	100,0	8.197	100,0	99	99
<i>III. Izvanbilanca</i>										
1. Aktiva	78		96		15		69			
2. Pasiva	203		222		284		301			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	27		35							
%	1,3%		1,7%							
Kratka					32		25			
%					1,5%		1,2%			
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	28,7%		28,3%		28,5%		28,8%			

Ako se analizira struktura stranih valuta, u financijskoj aktivi dominantan je udjel EURO od 68,9%, (31. 12. 2016. godine 66,6%), uz povećanje nominalnog iznosa sa 1,3 milijarde KM na 1,4 milijarde KM. Udjel EURO u obavezama od 90,4% je na približno istoj razini (31.12.2016. godine 90,8%), uz pad nominalnog iznosa za 70 milijuna KM.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kredit i ostala financijska aktiva) i obveza⁴², koji je posebno značajan u aktivi (76,1% ili 6,4 milijarde KM), što je

⁴⁰ Člankom 7. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% temeljnog kapitala, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

⁴¹ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

⁴² U cilju zaštite od promjena deviznog tečaja banke ugovaraju određene stavke aktive (kredit i obveza s valutnom klauzulom (propisom je dopuštena samo dvosmjerna valutna klauzula).

nešto niže nego na kraju 2016. godine (77,3% ili 6,5 milijardi KM). Na ostale devizne stavke aktive odnosi se 23,9% ili dvije milijarde KM sa strukturom: stavke u EURO 16,5% ili 1,4 milijarde KM i ostale valute 7,4% ili 0,6 milijardi KM (na kraju 2016. godine ostale stavke u EURO imale su učešće od 15,1% ili 1,3 milijarde KM). Od ukupnih neto kredita (11,4 milijarde KM), cca 54,6% je ugovoreno s valutnom klauzulom, uglavnom vezano za EURO (99,6%).

Na strani izvora, struktura finansijskih obveza uvjetuje i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obvezama (8,2 milijarde KM) najveći udjel od 78,1% ili 6,4 milijarde KM imaju stavke u EURO, najviše depoziti (na kraju 2016. godine udjel obaveza u EURO bio je 78,3% ili 6,5 milijardi KM). Udjel i iznos indeksiranih obveza u posljednjih pet godina (s iznimkom 2013. godine kada je ostvaren pad od 13% ili 117 milijuna KM) ima trend rasta, od 2011. godine kada su iznosile 661 milijun KM, što je bio udjel od 8%, na razinu od 1,1 milijardu KM i udjel od 13,6% sa 31.3.2017. Rast indeksiranih obveza (skoro sve se odnosi na depozite) uvjetovan je, s jedne strane, odljevom depozita i kreditnih obaveza u stranim valutama, koji su bili izvor za kredite odobravane s valutnom klauzulom, a s druge strane, kontinuirano visokim iznosom kredita s valutnom klauzulom. U cilju održavanja devizne usklađenosti, banke povećavaju stavke indeksiranih obveza (depozita), s napomenom da većina banaka ima dugu deviznu poziciju.

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankovnog sustava F BiH može se konstatirati da se izloženost banaka i sustava FX riziku u prvom kvartalu 2017. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31. 3. 2017. dugu deviznu poziciju imalo je deset banaka, a pet banaka imalo je kratku poziciju. Na razini sustava iskazana je kratka devizna pozicija od 1,2% ukupnog temeljnog kapitala banaka, što je za 28,8 postotnih bodova manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO iznosila je 1,5% što je za 28,5 postotnih bodova manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile manje od finansijskih obveza (neto kratka pozicija).

Iako u uvjetima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavati propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te dnevno upravljati ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

IV. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Bankarski sektor Federacije BiH u razdoblju provedbe reformi je dostigao zavidnu razinu i predstavlja najrazvijeniji i najsnažniji dio finansijskog i ukupnog ekonomskog sustava FBiH. Naredne aktivnosti trebaju biti usmjerene na očuvanje njegove stabilnosti kao prioritetni zadatak u aktualnim stresnim uvjetima, te njegov daljnji napredak i razvoj. Ovi ciljevi su uvjetovani stalnim i budnim angažmanom svih dijelova sustava, zakonodavnih i izvršnih vlasti, a što je preduvjet za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta koji bi poticajno djelovao na banke i povratno na realni sektor gospodarstva i stanovništva.

Propise, njihovo poboljšanje i dogradnju, kao i operativne odluke iz svoje nadležnosti, FBA je donosila uz poduzimanje svih propisanih koraka čiji je osnovni cilj bio da banke u svom radu u najvećoj mjeri osiguraju zakonitost, punu primjenu propisa FBA i svih općeprihvaćenih načela i praksi za njihov, naročito u uvjetima sveprisutne recesije, oprezan i uspješan rad. Pored navedenog, insistiranje i ciljevi svih napora FBA bili su usmjereni na jačanje kapitala banaka, poboljšanje njihovih kreditnih politika i njihova dosljedna primjena u praksi, podizanje opreza na najviši mogući nivo u upravljanju kreditnim rizikom, koji je još uvijek dominantan u našem okruženju, i rizikom likvidnosti, ali i na jačanje sposobnosti za upravljanje potencijalnom kriznom situacijom.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom razdoblju će:

- nastaviti s aktivnostima izgradnje regulatornog okvira, pripreme i usvajanja značajnog broja novih podzakonskih akata u skladu s novim Zakonom o bankama i Zakonom o agenciji za bankarstvo i

- usvojenom Strategijom i godišnjim planom na izradi regulative, a u cilju implementacije Bazela II/III i EU direktiva i kao dio priprema za priključivanje BiH Europskoj uniji;
- izvršiti reorganizaciju Agencije za bankarstvo sukladno novom Zakonu o Agenciji za bankarstvo FBiH i uspostaviti unutrašnju organizacijsku jedinicu za obavljanje poslova restrukturiranja banaka i pripremiti i usvojiti podzakonske akte koji se odnose na restrukturiranje banaka;
 - otpočeti s projektom pripreme i uvođenja SREP-a (Supervizorski pregled i proces procjene) kao dugogodišnjeg (tri godine) projekta jačanja i unapređenja supervizije u skladu s novim regulatornim okvirom;
 - poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za sigurnije i stabilnije poslovanje banaka i bankovnog sustava u cjelini i njegovu podršku gospodarstvu i stanovništvu;
 - nastaviti s provedbom aktivnosti u okvirima svoje nadležnosti na objedinjavanju supervizije na državnoj razini;
 - poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svoje nadležnosti u cilju realizacije mjera iz Reformske agende i Programa ekonomskih reformi koje se odnose na bankarski i financijski sektor;
 - raditi na realizaciji preporuka FSAP misije u cilju unapređenja kvalitete supervizije bankarskog sektora;
 - nastaviti kontinuiran nadzor banaka kontrolama putem izvješća i kontrolama na licu mjesta sa težištem na kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bankarskog poslovanja, s ciljem da bi supervizija bila još efikasnija i u tom smislu:
 - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive i smanjenje koeficijenta adekvatnosti kapitala,
 - kontinuirano nastaviti nadzirati banke prvenstveno od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti u kojima je koncentriran veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
 - nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i unapređivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
 - pregledati i redovito ažurirati plan za izvanredne situacije u sklopu pripreme za krizu,
 - nastaviti s razvojem i primjenom „Sustava ranog upozorenja“ (SRU) u svrhu rane identifikacije financijskih i operativnih neefikasnosti i/ili negativnih trendova u poslovanju banaka,
 - nadzirati usklađenost banaka sa zakonima i podzakonskim aktima i primijenjene prakse u bankama u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žirana,
 - uspostavljati i širiti suradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru F BiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije,
 - nastaviti suradnju sa ECB-om i EBA-om i razmjene informacija u nadzoru banaka, te sa međunarodnim financijskim institucijama MMF, SB, EBRD-om i dr.
 - unapređivati suradnju s Udrugom banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja (npr. uvođenje novih proizvoda, naplata potraživanja, funkcioniranje Centralnog registra kredita-pravnih i fizičkih osoba, s dnevnom ažurnošću podataka i sl.), organizirati savjetovanja i pružati stručnu pomoć u primjeni zakonske i podzakonske regulative za bankarstvo, unapređivati suradnju po pitanju stručnog osposobljavanja, prijedloga izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka;
 - provesti novi ciklus AQR u 2017. godini u koji je uključeno 8 banaka i obuhvaćeno oko 75% bankovnog sustava F BiH;
 - nastaviti s unapređenjem suradnje kroz potpisivanje novih Sporazuma o suradnji s ostalim institucijama u Bosni i Hercegovini, koje su uključene u oblasti supervizije, spremnosti na krizne situacije i upravljanje istim i nadzor sistemskog rizika: Agencijom za bankarstvo Republike Srpske, Agencijom za osiguranje depozita BiH, Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i državnim i entitetskim ministarstvima financija;
 - kontinuirano operativno usavršavati informacijski sustav, kao bitan preduvjet za efikasan i proaktivan nadzor banaka, odnosno informatičke podrške u funkciji što ranijeg upozoravanja i preventivnog djelovanja u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
 - nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
 - ubrzati okončanje postupaka likvidacije banaka.

Također je potrebno i daljnje snažnije angažiranje i drugih institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji aktivnosti iz Reformske agende za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2015-2018. godina;
- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na razini države;
- realizaciji Programa ekonomskih reformi za 2016-2018. godina (ERP BIH 2016.-2018.);
- realizaciji obveza preuzetih Pismom namjere koje su Vlade u BiH potpisale u sklopu aranžmana sa MMF-om;
- kreiranju i dogradnji zakonske regulative za financijski i bankarski sektor, polazeći od Bazelskih načela, Bazelskih okvira kapitala i Europskih bankarskih direktiva, a koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje banaka, a posebno na primjeni novog Zakona o bankama;
- ubrzavanju provedbe ekonomskih reformi u realnom sektoru ekonomije kako bi se isti brže približavao razini ostvarenoj u monetarnom i bankarskom sektoru;
- pripremi i usvajanju Zakona o kompanijama za upravljanje imovinom;
- usvajanju Zakona o računovodstvu i reviziji F BiH;
- uspostavljanju posebnih sudskih odjela za gospodarstvo;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- uspostavljanje mehanizma izvansudskog restrukturiranja dugova gospodarskih društava;
- kreiranje i donošenje mjera u cilju rješavanja ili ublažavanja problema prezaduženih osoba;
- donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu, i sl.

Kao najvažniji dio sustava, banke bi svoje aktivnosti trebale koncentrirati na:

- povećanje opsega kreditne aktivnosti u cilju podrške gospodarstvu, uz potpunu posvećenost kvalitetnom i opreznom poslovanju, te obrani od utjecaja posljedica krize koja je u sadašnjim uvjetima najveća opasnost za banke i za realni sektor gospodarstva i stanovništva;
- unapređenju sustava upravljanja rizicima i sustava ranog prepoznavanja pogoršanja kreditnog portfelja i efikasnijim mjerama za rješavanje nekvalitetnih kredita;
- daljnje kapitalno jačanje i osiguranje razine solventnosti razmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije kao potpuno neovisne u izvršavanju svojih obveza i uloge;
- usklađivanje s novim Zakonom o bankama i podzakonskim aktima donesenim na temelju njega;
- dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- implementaciji zakona i podzakonskih akata u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata;
- aktivno sudjelovanje u implementaciji mjera na rješavanju problema prezaduženosti pojedinaca i financijskoj konsolidaciji gospodarskih društava;
- pripremi i ažuriranju svojih planova izvanrednih mjera;
- redovito, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

Broj: U.O.-04-05/17

Sarajevo, 26. svibnja 2017.

IV. PRILOZI

PRILOG 1.....Osnovni podaci o bankama u FBiH

PRILOG 2.....Bilanca stanja banaka u F BiH po shemi FBA

PRILOG 3.....Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH

PRILOG 4Izvešće o klasifikaciji aktive i izvanbilančnih rizičnih stavki u bankama u FBiH

PRILOG 5.....Račun dobiti i gubitka banaka u F BiH po shemi FBA

PRILOG 6.....Izvešće o stanju i adekvatnosti kapitala banaka u F BiH

PRILOG 7.....Podaci o zaposlenim u bankama u F BiH

Osnovni podaci o bankama u FBiH

Br.	BANKA	Adresa		Telefon	Direktor
1.	ADDIKO BANK D.D. - SARAJEVO	Sarajevo	Trg solidarnosti br. 12.	033/755-867, 755-755 fax: 755-790	SANELA PAŠIĆ
2.	ASA BANKA D.D. - SARAJEVO	Sarajevo	Trg međunarodnog prijateljstva 25.	033/586-870, fax: 586-880	SAMIR MUSTAFIĆ
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trg djece Sarajeva bb	033/275-100, fax:203-122	AMER BUKVIĆ
4.	INTESA SANPAOLO BANKA D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	Sarajevo	Obala Kulina bana 9a.	033/497-555, 497-500 fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša	Tone Hrovata bb	037/771-253, fax: 037/772-416	HASAN PORČIĆ
6.	NLB BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Džidžikovac 1.	033/720-300, fax:035/302-802	LIDIJA ŽIGIĆ
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kulina bana 18	033/278-520, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
8.	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Franca Lehara bb	033/250-950, fax:250-971	EDIN HRNJICA
9.	RAIFFEISEN BANK dd BiH - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne bb.	033/755-010, fax: 213-851	KARLHEINZ DOBNIGG
10.	SBERBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1	033/954-702, fax:263-832	EDIN KARABEG
11.	SPARKASSE BANK dd BOSNA I HERCEGOVINA- SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne br. 7.	033/280-300, fax:280-230	SANEL KUSTURICA
12.	UNICREDIT BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kardinala Stepinca bb	036/312-112, fax:356-227	DALIBOR ĆUBELA
13.	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dubrovačka 6	033/561-000, fax: 201-567	VEDRAN HADŽIAHMETOVIĆ
14.	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	M. Tita 13.	033/280-100, fax: 663-399	DAMIR SOKOLOVIĆ
15.	ZIRAATBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne 47c	033/955-000, fax: 525-701	ALI RIZA AKBAŞ

**BILANCA STANJA BANAKA U FBiH PO SHEMI FBA
AKTIVNA PODBILANCA**

-u 000 KM-

R.br	OPIS	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.
	AKTIVA			
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	4.857.483	5.204.564	4.917.829
1a	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	1.058.837	2.418.582	2.383.965
1b	Kamatonski računi depozita	3.798.646	2.785.982	2.533.864
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	882.829	1.075.588	1.141.154
3.	Plasmani drugim bankama	78.420	96.569	173.006
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	11.610.744	12.270.228	12.558.567
4a	Kreditni	10.424.207	11.078.689	11.369.763
4b	Potraživanja po poslovima leasinga	36	29	27
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	1.186.501	1.191.510	1.188.777
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijanja	167.377	150.575	158.771
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	482.817	488.711	471.533
7.	Ostale nekretnine	34.077	42.266	44.849
8.	Investicije u nekonsolidirana povezana poduzeća	22.114	22.999	22.946
9.	Ostala aktiva	265.171	282.742	275.282
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.239.307	1.252.208	1.259.433
10a	Ispravke vrijednosti na stavke pozicije 4. Aktive	1.181.736	1.193.721	1.199.989
10b	Ispravke vrijednosti na pozicije Aktive osim pozicije 4.	57.571	58.487	59.444
11.	UKUPNA AKTIVA	17.161.725	18.382.034	18.504.504
	OBVEZE			
12.	Depoziti	13.098.983	14.176.274	14.247.009
12a	Kamatonski depoziti	9.935.353	10.312.971	10.208.588
12b	Nekamatonski depoziti	3.163.630	3.863.303	4.038.421
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	150	150
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0	0
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	150	150
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0	0
15.	Obveze prema vladi	0	0	0
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	904.050	848.001	851.716
16a	s preostalim rokom dospijanja do jedne godine	161.356	231.260	240.762
16b	s preostalim rokom dospijanja preko jedne godine	742.694	616.741	610.954
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	119.835	119.678	129.417
18.	Ostale obveze	468.719	529.811	504.975
19.	UKUPNE OBVEZE	14.591.737	15.673.914	15.733.267
	KAPITAL			
20.	Trajne prioritetne dionice	11.709	8.828	8.828
21.	Obične dionice	1.155.783	1.207.049	1.207.049
22.	Emisioni ažio	132.667	138.786	138.786
22a	na trajne prioritetne dionice	88	88	88
22b	na obične dionice	132.579	138.698	138.698
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	836.609	864.475	1.022.030
24.	Tečajne razlike	0	0	0
25.	Ostali kapital	117.486	173.248	78.810
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	315.734	315.734	315.734
27.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	2.569.988	2.708.120	2.771.237
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL (19 +26)	17.161.725	18.382.034	18.504.504
	PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA	713.765	718.625	718.332
	UKUPNA BILANČNA SUMA BANAKA	17.875.490	19.100.659	19.222.836

**PREGLED AKTIVE, KREDITA, DEPOZITA I FINACIJSKOG REZULTATA
BANAKA U F BiH na dan 31.03.2017.**

-u 000 KM-

R. br.	BANKA	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finacijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK d.d. - SARAJEVO	802.685	4,3%	586.042	4,7%	553.894	3,9%	4.756
2.	ASA BANKA d.d. - SARAJEVO	414.159	2,2%	282.264	2,2%	329.874	2,3%	502
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. - SARAJEVO	809.292	4,4%	564.555	4,5%	541.749	3,8%	1.308
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	1.747.888	9,4%	1.284.120	10,2%	1.272.059	8,9%	5.415
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. V.KLADUŠA	92.338	0,5%	51.445	0,4%	63.931	0,4%	319
6.	NLB BANKA d.d. - SARAJEVO	1.011.911	5,5%	704.061	5,6%	836.934	5,9%	5.320
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. - SARAJEVO	373.036	2,0%	266.258	2,1%	258.735	1,8%	207
8.	PROCREDIT BANK d.d. - SARAJEVO	394.463	2,1%	325.745	2,6%	241.552	1,7%	-1.204
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH - SARAJEVO	4.015.526	21,7%	2.340.728	18,6%	3.263.392	22,9%	21.850
10.	SBERBANK BH d.d. - SARAJEVO	1.225.719	6,6%	997.159	7,9%	970.645	6,8%	2.259
11.	SPARKASSE BANK d.d. BOSNA I HERCEGOVINA- SARAJEVO	1.239.371	6,7%	946.390	7,5%	997.652	7,0%	3.247
12.	UNICREDIT BANK d.d. - MOSTAR	4.668.808	25,2%	3.136.350	25,0%	3.666.673	25,7%	24.499
13.	UNION BANKA d.d. - SARAJEVO	487.823	2,6%	150.299	1,2%	408.945	2,9%	10.058
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. - SARAJEVO	321.392	1,7%	215.401	1,7%	278.700	2,0%	65
15.	ZIRAATBANK BH d.d. - SARAJEVO	900.093	4,9%	707.750	5,6%	562.274	3,9%	209
	UKUPNO	18.504.504	100,0%	12.558.567	100,0%	14.247.009	100,0%	78.810

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANCE I IZVANBILANČNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.3.2017.**

– KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANCE –

-u 000 KM-

R. br.	STAVKE AKTIVE BILANSE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.341.534	224.444	7.428	4.151	1.096	2.578.653
2.	Dugoročni krediti	7.890.589	575.090	188.640	87.619	8.397	8.750.335
3.	Ostali plasmani	262.286	2.018	12	160	1.943	266.419
4.	Obračunata kamata i naknada	35.734	4.212	1.394	4.068	24.460	69.868
5.	Dospjela potraživanja	31.947	22.345	16.709	276.752	809.830	1.157.583
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama	0	0	20	45	31.129	31.194
7.	Ostala bilančna aktiva koja se klasificira	689.554	3.751	511	1.278	40.074	735.168
8.	UKUPNA BILANČNA AKTIVA KOJA SE KLASIFICIRA (zbroj pozicija od 1. do 7. - osnova za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	11.251.644	831.860	214.714	374.073	916.929	13.589.220
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	221.369	67.725	55.509	224.086	917.008	1.485.697
10.	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI BILANČNE AKTIVE	141.112	53.493	83.164	202.043	779.620	1.259.432
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	124.034	43.152	13.355	59.250	136.846	376.637
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	85.416	30.677	19.903	78.982	63.931	278.909
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI						205.107
14.	BILANČNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFICIRA (bruto knjigovod. vrijednost)						6.174.717
15.	UKUPNA BILANČNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						19.763.937

PREGLED AKTIVE BILANCE KOJA SE NE KLASIFICIRA I IZNOSA PLASMANA OSIGURANIHA NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	3.738.405
14.b	Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka s utvrđenim investicijskim rejtingom	908.500
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	487.768
14.d	Stečena financijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja tijekom godinu dana od dana stjecanja	12.444
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	0
14.f	Potraživanja za više uplaćene porezne obaveze	13.201
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	97.737
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitirani od strane Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS i potraživanja osigurana njihovim bezuvjetnim garancijama plativim na prvi poziv	916.662
	UKUPNO pozicija 14	6.174.717
8a.	Iznos plasmana osiguranih novčanim depozitima	183.280

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANCE I IZVANBILANČNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 31.3.2017.**

– KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI –

-u 000 KM-

R. br.	IZVANBILANČNE STAVKE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	380.811	30.575	4.518	499	4	416.407
2.	Činidbene garancije	604.595	73.556	5.614	4.153	75	687.993
3.	Nepokriveni akreditivi	42.210	578	0	0	0	42.788
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.577.692	87.746	1.110	184	267	1.666.999
5.	Ostale potencijalne obveze banke	18.082	567	600	60	1.877	21.186
6.	UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE KOJE SE KLASIFICIRAJU (zbroy pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke	2.623.390	193.022	11.842	4.896	2.223	2.835.373
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA	51.413	11.803	3.640	2.878	2.223	71.957
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA IZVANBILANČNE STAVKE	25.953	2.061	6.296	4.659	2.058	41.027
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCLJENJENE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA	30.853	10.464	301	42	165	41.825
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCLJENJENE GUBITKE PO IZVANBIL. STAVKAMA	24.866	9.784	661	1.340	174	36.825
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCLJENJENE GUBITKE PO IZVANBIL. STAVKAMA						9.305
12.	IZVANBILANČNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFICIRAJU						455.654
13.	UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE						3.291.027
6a.	Iznos potencijalnih obveza osiguranih novčanim depozitom						52.788
6b.	Iznos odobrenih a neiskorištenih kredita sa klauzulom o bezuvjetnom otkazivanju						639.973

RAČUN DOBITI I GUBITKA BANAKA U FBiH PO SHEMI FBA

- u 000 KM-

R.br	OPIS	31.3.2015.	31.3.2016.	31.3.2017.
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA			
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi			
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	253	546	547
2)	Plasmani drugim bankama	474	413	358
3)	Kreditni i poslovi leasinga	170.739	168.949	166.297
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	1.742	1.248	1.463
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	2	8	16
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obavezama	1	1	1
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	16.037	17.213	18.881
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	189.248	188.378	187.563
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi			
1)	Depoziti	44.359	38.601	33.052
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0	0
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0	0
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	5.065	3.235	2.426
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	1.298	1.909	1.882
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	321	511	1.293
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	51.043	44.256	38.653
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	138.205	144.122	148.910
2.	OPERATIVNI PRIHODI			
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	10.815	9.812	10.614
b)	Naknade po kreditima	1.622	2.199	2.770
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	6.020	5.623	5.491
d)	Naknade za izvršene usluge	50.374	57.696	61.534
e)	Prihod iz poslova trgovanja	68	152	59
f)	Ostali operativni prihodi	10.396	10.680	22.604
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	79.295	86.162	103.072
3.	NEKAMATNI RASHODI			
a)	Poslovni i direktni rashodi			
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklad	20.531	14.741	26.793
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	18.734	22.324	24.374
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	39.265	37.065	51.167
b)	Operativni rashodi			
1)	Troškovi plaća i doprinosa	59.205	59.194	59.614
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	35.593	37.106	36.995
3)	Ostali operativni troškovi	21.095	23.843	25.396
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	115.893	120.143	122.005
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	155.158	157.208	173.172
4.	DOBIT PRILJE OPOREZIVANJA	62.814	74.223	80.014
5.	GUBITAK	472	1.147	1.204
6.	POREZI	0	0	0
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBAVEZA	0	0	0
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBAVEZA	0	0	0
9.	NETO-DOBIT 4. - 6.	62.814	74.223	80.014
10.	NETO-GUBITAK 4. - 6.	472	1.147	1.204
11.	FINANCIJSKI REZULTAT 9.-10.	62.342	73.036	78.810

IZVJEŠĆE O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA BANAKA U F BiH

- AKTIVNA BILANCA -

- u 000 KM-

R.br	O P I S	31.12.2015.	31.12.2016.	31.3.2017.
	OSNOVNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital iz osnove nominalnog iznosa običnih i trajnih prioriternih nekumulativnih dionica izdanih po osnovi novčanih uplata u dionički kapital	1.151.971	1.203.237	1.203.237
1.2.	Dionički kapital iz osnove nominalnog iznosa običnih i trajnih prioriternih nekumulativnih dionica izdanih po osnovi uloženi stvari i prava u dionički kapital	12.431	12.431	12.431
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	132.667	138.786	138.786
1.4.	Opće zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	163.794	143.166	144.438
1.5.	Ostale rezerve formirane iz dobiti nakon oporez. na temelju odluke skupštine banke	427.706	529.121	548.412
1.6.	Zadržana, neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina i dobit tekuće godine	122.065	141.073	146.160
1.a.	UKUPNO (od 1.1 do 1.6)	2.010.634	2.167.814	2.193.464
1.b.	Odbitne stavke od 1.a			
1.7.	Nepokriveni gubici preneseni iz prethodnih godina	28.371	16.690	59.004
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	102.108	42.314	1.204
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke	102	3.034	3.034
1.10.	Iznos nematerijalne imovine u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom	49.837	47.315	47.517
1.11.	Iznos odloženih poreznih sredstava	1.641	1.881	1.854
1.12.	Iznos negat. revalorizacijskih rezervi po osnovi efekata promj. fer vrijed. imovine	1.696	1.063	1.196
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10)	183.755	112.297	113.809
1.	IZNOS TEMELJNOG KAPITALA: (1.a. - 1.b.)	1.826.879	2.055.517	2.079.655
	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital iz osnove nominalnog iznosa trajnih priorit. kumul. dionica izdanih po osnovi novčanih uplata u dionički kapital	3.090	209	209
2.2.	Dionički kapital iz osnove nominalnog iznosa trajnih priorit. kumul. dionica izdanih po osnovi uloženi stvari i prava u dionički kapital	0	0	0
2.3.	Iznos općih rezervi za pokriće kreditnih gubitaka za aktivu banke procijenjenu kao kategorija A - Dobra aktiva	208.619	170.420	174.884
2.4.	Iznos pozit. revalorizacijskih rezervi po osnovi efekata promj. fer vrijedn. imovine	9.735	9.741	10.247
2.5.	Iznos dobiti za koju je Agencija izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele	0	0	0
2.6.	Iznos subordiniranih dugova	107.918	103.122	110.649
2.7.	Iznos hibridnih odnosno konvertibilnih stavki - instrumenata kapitala	0	0	0
2.8.	Iznos ostalih instrumenata kapitala	1.422	1.425	1.425
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1 do 2.8)	330.784	284.917	297.414
	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji po ocjeni FBA predstavlja primljenu, a precijenjenu vrijednost	0	0	0
3.2.	Ulozi (investicije) banke u kapital drugih pravnih osoba koji prelazi 5% visine Temeljnog kapitala banke	1.007	0	0
3.3.	Potraživanja od dionič. koji posjed. značajno glasačko pravo u banci odobrena od banke suprotno odredbama Zakona, propisa Agencije i poslovne politike banke	755	0	0
3.4.	Velika izlaganja banke kreditnom riziku prema dioničarima sa značajnim glasačkim pravom u banci izvršena bez prethodne suglasnosti Agencije	0	0	0
3.5.	Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu	204.559	200.035	212.340
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1 do 3.5.)	206.321	200.035	212.340
A.	IZNOS NETO KAPITALA BANKE (1+2-3)	1.951.342	2.140.399	2.164.729
B.	RIZIK AKTIVE BILANCEC I IZVANBILANCE	11.918.650	12.667.026	12.963.287
C.	POR (PONDERIRANI OPERATIVNI RIZIK)	976.734	1.001.018	1.042.691
D.	PTR (PONDERIRANI TRŽIŠNI RIZIK)	0	0	0
E.	UKUPAN RIZIK AKTIVE (B + C+D)	12.895.384	13.668.044	14.005.978
F.	STOPA NETO-KAPITALA (A/E) (% 1 dec.)	15,1%	15,7%	15,5%

PODACI O ZAPOSLENIM U BANKAMA F BiH

R.br.	BANKA	31.12.2015.	31.12.2016.	31.03.2017.
1	ADDIKO BANK d.d. - SARAJEVO	490	435	452
2	ASA BANKA d.d. - SARAJEVO	125	211	213
3	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. - SARAJEVO	341	371	385
4	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	537	561	569
5	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. V.KLADUŠA	77	77	76
6	MOJA BANKA d.d. - SARAJEVO	133		
7	NLB BANKA d.d. - SARAJEVO	424	444	449
8	PRIVREDNA BANKA d.d - SARAJEVO	142		
9	PRIVREDNA BANKA d.d - SARAJEVO	66	139	143
10	PROCREDIT BANK d.d. - SARAJEVO	248	206	205
11	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH - SARAJEVO	1.355	1.312	1313
12	SBERBANK BH d.d. - SARAJEVO	420	425	426
13	SPARKASSE BANK d.d. BOSNA I HERCEGOVINA- SARAJEVO	471	521	513
14	UNICREDIT BANK d.d. - MOSTAR	1.208	1.225	1.229
15	UNION BANKA d.d. - SARAJEVO	181	192	190
16	VAKUFСКА BANKA d.d. - SARAJEVO	200	197	187
17	ZIRAATBANK BH d.d. - SARAJEVO	265	299	297
	UKUPNO	6.683	6.615	6.647